

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego

R A P O R T

o stanie prewencji kryminalnej i zadaniach realizowanych
w tym zakresie przez jednostki organizacyjne Policji
w 2006 roku

Warszawa 2007

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA.....	3
I. ZJAWISKA PATOLOGII SPOŁECZNEJ.....	4
1. ALKOHOLIZM.....	4
2. NARKOMANIA.....	11
3. PROSTYTUCJA I HANDEL LUDŹMI.....	14
4. WYKORZYSTYWANIE SEKSUALNE MAŁOLETNICH.....	16
5. PRZEMOC W RODZINIE.....	19
6. SUBKULTURY MŁODZIEŻOWE.....	30
II. PRZESTĘPCZOŚĆ NIELETNICH Z UWZGLĘDNIENIEM PRZEMOCY SZKOLNEJ ORAZ POLICYJNE IZBY DZIECKA.....	34
1. PRZESTĘPCZOŚĆ NIELETNICH Z UWZGLĘDNIENIEM PRZEMOCY SZKOLNEJ.....	34
2. POLICYJNE IZBY DZIECKA.....	42
III. PRZEDSIĘWZIĘCIA W ZAKRESIE PREWENCJI KRYMINALNEJ.....	45
1. WSPÓŁPRACA POLICJI Z ADMINISTRACJĄ TERENOWĄ.....	45
2. KRAJOWE I RZĄDOWE PROGRAMY PROFILAKTYCZNE.....	50
2.1. RZĄDOWY PROGRAM OGRANICZANIA PRZESTĘPCZOŚCI I ASPOŁECZNYCH ZACHOWAŃ „RAZEM BEZPIECZNIEJ”.....	50
2.2. KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA NIEDOSTOSOWANIU SPOŁECZNEMU I PRZESTĘPCZOŚCI WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY.....	52
2.3. RZĄDOWY PROGRAM POPRAWY STANU BEZPIECZEŃSTWA W SZKOŁACH I PLACÓWKACH „ZERO TOLERANCJI DLA PRZEMOCY W SZKOLE”.....	54
2.4. KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	56
2.5. NARODOWY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA LATA 2006-2010.....	59
2.6. KRAJOWY PROGRAM NA RZECZ OFIAR PRZESTĘPSTW.....	61
3. PROGRAMY PROFILAKTYCZNE REALIZOWANE PRZEZ POLICJĘ, W TYM INICJOWANE PRZEZ KOMENDĘ GŁÓWNAJ POLICJI.....	64
3.1. OTWARTE JEDNOSTKI – MIERNIK JAKOŚCI OBSŁUGI INTERESANTÓW.....	70
3.2. BEZPIECZEŃSTWO W BIZNESIE.....	74
4. PRZEDSIĘWZIĘCIA PREWENCYJNE REALIZOWANE W RAMACH WSPÓŁPRACY Z POLICJAMI KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ.....	78
IV. WNIOSKI KOŃCOWE.....	84
ZAŁĄCZNIK NR 1.....	87
ZAŁĄCZNIK NR 2.....	103
ZAŁĄCZNIK NR 3.....	127

PRZEDMOWA

Szanowni Państwo,

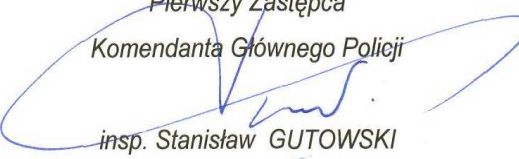
mam przyjemność przekazać w Państwa ręce kolejny „*Raport o stanie prewencji kryminalnej i zadaniach realizowanych w tym zakresie przez jednostki organizacyjne Policji w 2006 roku*”.

Opracowanie przygotowane w Biurze Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji na podstawie dokumentacji sprawozdawczej z komend wojewódzkich Policji i Komendy Stołecznej Policji oraz materiałów własnych Wydziału Prewencji Kryminalnej stanowi cenną informację na temat przedsięwzięć policyjnych w zakresie szeroko pojętej prewencji kryminalnej.

Raport zawiera analizę działań zapobiegawczych Policji wobec nękających społeczeństwo patologii: alkoholizmu, narkomanii, prostytucji i wykorzystywania seksualnego małoletnich, oraz dotkliwej dla kondycji polskiej rodziny przemocy domowej. Wiele uwagi autorzy poświęcili przestępczości nieletnich, uwzględniając problem przemocy szkolnej, a także zagadnienie - policyjnych izb dziecka. Omówiona została istotna dla funkcjonowania Policji współpraca z organami administracji terenowej oraz realizacja zadań przypisanych Policji w programach rządowych i lokalnych, w tym, w programie rządowym ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”. Uwzględniono także przedsięwzięcia prewencyjne realizowane z Policjami Kraju Unii Europejskiej.

Raport odzwierciedla ogromny, codzienny wkład pracy policjantów jednostek terenowych w zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego, za co niniejszym pragnę serdecznie podziękować.

Wzorem lat ubiegłych autorzy opracowania proszą o opinie i sugestie, które zostaną wykorzystane w doskonaleniu konstrukcji i zawartości merytorycznej kolejnych edycji opracowania.

Pierwszy Zastępca
Komendanta Głównego Policji

insp. Stanisław GUTOWSKI

I. ZJAWISKA PATOLOGII SPOŁECZNEJ

1. ALKOHOLIZM

Alkoholizm pozostaje w ścisłym zainteresowaniu Policji jako jeden z podstawowych czynników kryminogennych oraz problem społeczny, mający bezpośredni wpływ na wiele negatywnych zjawisk. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć przemoc domową i na gruncie rówieśniczym, agresję. Spożywanie napojów alkoholowych w celu wprowadzenia się w stan odurzenia jest także jedną z istotnych okoliczności świadczących o demoralizacji nieletnich. Sytuacja taka implikuje szereg niepożądanych konsekwencji dla młodego człowieka, od strat zdrowotnych i emocjonalnych, po popełnianie czynów karalnych oraz powoduje, że staje się on łatwą ofiarą przestępstw, wypadków i kolizji drogowych.

Jak pokazują wyniki niezależnych badań, spożywanie alkoholu jest najbardziej rozpowszechnionym zachowaniem ryzykownym wśród młodzieży. W ostatnim okresie wzrasta liczba pijących alkohol dziewcząt i młodych kobiet oraz ujawnionych przez Policję małoletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu. W 2006 było ich 20 758, co stanowi wzrost o ponad 27 % w stosunku do roku poprzedniego (16 331).

Podstawowymi aktami prawnymi i dokumentami regulującymi działania Policji podejmowane w obszarze przeciwdziałania i zwalczania alkoholizmu są: ustawa o Policji, Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. nr 147, poz. 1231 z późn. zm.) oraz *Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 - 2010*.

Wyraźny związek alkoholu z przestępczością pokazują policyjne dane statystyczne. W roku 2006 w wybranych kategoriach przestępstw¹, w których oceniany jest stan trzeźwości, zarejestrowano łącznie 367 990 podejrzanych. U 291 188 został zbadany stan trzeźwości, z czego 230 368 było po spożyciu alkoholu, co stanowi 62,6 % nietrzeźwych w analizowanych kategoriach.

Analogicznie w roku 2005, w tych samych kategoriach przestępstw, zanotowano 375 239 podejrzanych, z czego stan trzeźwości zbadano u 294 006. 226 499 z nich było pod wpływem alkoholu, co stanowi 60,4 %. Mimo spadku liczby podejrzanych w analizowanych kategoriach w stosunku do roku poprzedniego o prawie 2 %, wzrósł o 2,2 punktów % udział nietrzeźwych podejrzanych.

Z kolei wśród nieletnich sprawców czynów karalnych w 2006 r., w omawianych kategoriach, odnotowano 44 820 sprawców, z czego u 20 689 zbadano stan trzeźwości, a 3 251 z nich było nietrzeźwych, co stanowi 7,3 %.

W roku 2005 analogicznie zarejestrowano 43 027 nieletnich sprawców, u 20 538 zbadano stan trzeźwości, z czego 2 814 okazało się nietrzeźwych, co stanowi 6,8 %. Porównanie danych z 2006 i 2005 r. wykazało wzrost liczby podejrzanych nieletnich sprawców o 4 % oraz wzrost o 0,5 punktu % sprawców nietrzeźwych.

Udział nietrzeźwych podejrzanych w wybranych kategoriach przestępstw w 2006 r. w porównaniu do 2005, w liczbach bezwzględnych i procentowo, przedstawia się następująco:

¹ Dotyczy przestępstw z art. 148, 151-159, 189-193, 197-200, 207, 216, 217, 222-228, 275, 278-282, 288-290 oraz rozdziałów XX (przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu) i XXI (przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji) Kodeksu Karnego.

- **zabójstwo:**
  - 768 podejrzanych, z czego 420 nietrzeźwych - 54, 7 % (w 2005 r. - 827 podejrzanych, z czego 404 nietrzeźwych - 48,9 %);
  - 26 sprawców nieletnich, w tym 6 nietrzeźwych - 23,1 %. (w 2005 r. - 34 nieletnich sprawców, z czego 6 nietrzeźwych - 17,6 %),
- **uszczerbek na zdrowiu:**
  - 6 845 podejrzanych, z czego 2 063 nietrzeźwych - 30,1 % (w 2005 r. - 7 282, z czego 2 058 nietrzeźwych - 28,3 %);
  - 2 792 sprawców nieletnich, z czego 77 nietrzeźwych - 2,8 % (w 2005 r. - 2 383 nieletnich sprawców, z czego 96 nietrzeźwych – 4 %),
- **udział w bójce lub pobiciu:**
  - 16 918 podejrzanych, z czego 5 960 nietrzeźwych - 35,2 % (w 2005 r. - 17 200, z czego 5 676 nietrzeźwych – 33,0 %);
  - 6 074 nieletnich sprawców, z czego 346 nietrzeźwych – 5,7 % (w 2005 r. 4 963 nieletnich sprawców, z czego 266 nietrzeźwych – 5,4 %),
- **zgwałcenie:**
  - 1 056 podejrzanych, z czego 402 nietrzeźwych – 38,1 % (w 2005 r. - 1 089, z czego 403 nietrzeźwych – 37,0 %);
  - 159 nieletnich sprawców, w tym 16 nietrzeźwych – 10,1 % (w 2005 r. - 94 nieletnich sprawców, z czego 13 nietrzeźwych – 13,8 %),
- **kradzież cudzej rzeczy:**
  - 40 754 podejrzanych dorosłych, z czego 5 914 nietrzeźwych – 14,5 % (w 2005 roku - 47 678, z czego 6 564 nietrzeźwych – 13,8 %);
  - 10 633 nieletnich sprawców, z czego 355 nietrzeźwych – 3,3 % (w 2005 r. - 11 348 nieletnich sprawców, z czego 318 nietrzeźwych – 2,8 %),
- **rozbój, wymuszenie rozbójnicze:**
  - 13 825 podejrzanych, z czego 4 707 nietrzeźwych – 34,0 % (w 2005 r. 15 384, z czego 4 805 nietrzeźwych – 31,2 %);
  - 5 312 nieletnich sprawców, z czego 301 nietrzeźwych – 5,7 % (w 2005 r. - 5 767 nieletnich sprawców, z czego 312 nietrzeźwych – 5,4 %),
- **uszkodzenie rzeczy:**
  - 11 542 podejrzanych dorosłych, z czego 5 694 nietrzeźwych – 49,3 % (w 2005 r. - 11 129, z czego 5 387 nietrzeźwych – 48,4 %);
  - 3 529 nieletnich sprawców, z czego 408 nietrzeźwych – 11,6 % (w 2005 r. - 3 236, z czego 346 nietrzeźwych – 10,7 %),
- **przestępstwa (czyny) przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu:**
  - 12 532 podejrzanych, z czego 8 770 nietrzeźwych – 69,9 % (w 2005 r. - 10 930, z czego 7 245 nietrzeźwych – 66,3 %);
  - 485 nieletnich sprawców, z czego 199 nietrzeźwych – 41 % (w r. 2005 r. 361, z czego 135 nietrzeźwych – 37,4 %).

Zestawienie danych dotyczących udziału nietrzeźwych sprawców w wybranych kategoriach przestępstw znajduje się w *Załączniku nr 1, tabela nr 1.1.1*

W 2006 r., w porównaniu do roku 2005, w niżej wymienionych kategoriach nastąpił wzrost udziału nietrzeźwych sprawców w stosunku do ogółu sprawców w danej kategorii przestępstw (w punktach %):

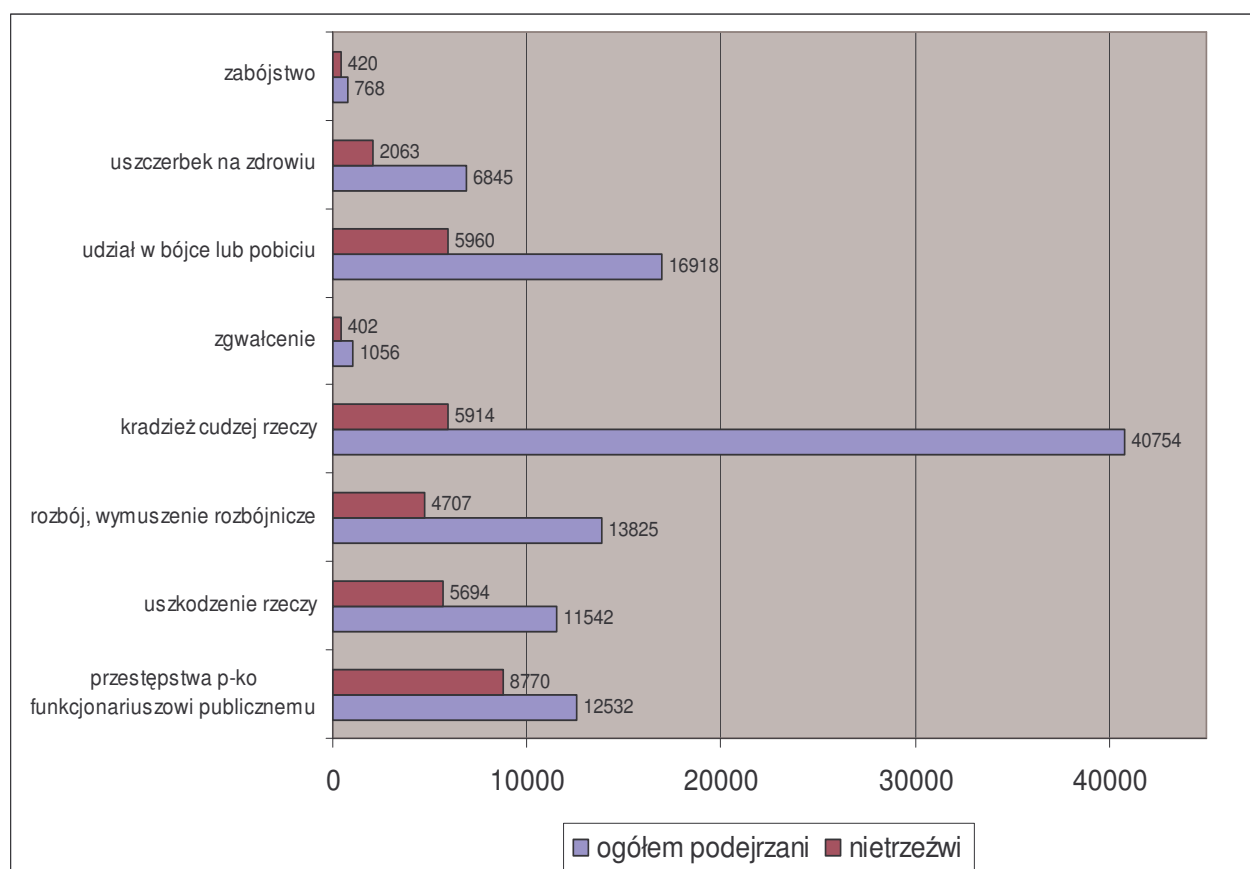
- zabójstwo – wśród dorosłych o 5,8, wśród nieletnich o 5,5;
- uszczerbek na zdrowiu – wśród dorosłych o 1,8 ;
- udział w bójce lub pobiciu – wśród dorosłych podejrzanych o 2,2;
- zgwałcenie – wśród dorosłych o 1,1;
- kradzież cudzej rzeczy – wśród dorosłych o 0,7, wśród nieletnich o 0,5;
- rozbój, wymuszenie rozbójnicze – wśród dorosłych podejrzanych o 2,8, wśród nieletnich o 0,3;
- uszkodzenie rzeczy - wśród dorosłych o 0,9, wśród nieletnich również o 0,9 ;
- przeciwko funkcjonariuszom publicznym – wśród dorosłych o 3,6, wśród nieletnich o 3,6 .

W 2006 r. nastąpił nieznaczny spadek, w porównaniu do roku poprzedniego, udziału nietrzeźwych sprawców w niżej wymienionych kategoriach (w punktach %):

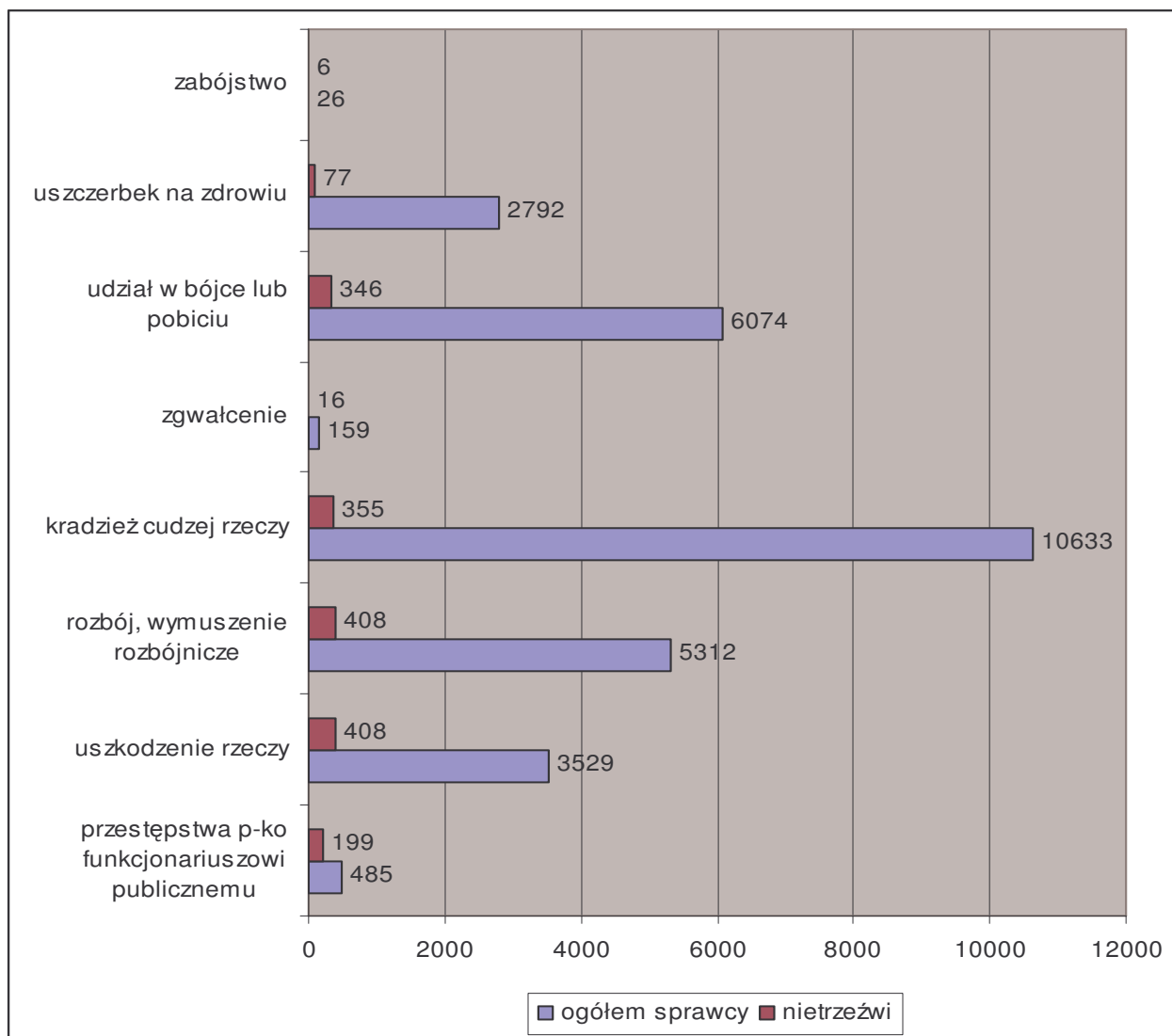
- uszczerbek na zdrowiu o 1,2 ;
- zgwałcenie o 3,7.

W obu przypadkach spadek ten dotyczy sprawców nieletnich.

Wykres nr 1 – udział nietrzeźwych wśród ogółu podejrzanych w wybranych kategoriach przestępstw

Wykres nr 2 – udział nietrzeźwych nieletnich wśród ogółu sprawców czynów karalnych w wybranych kategoriach przestępstw

Istotnym zadaniem Policji w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi jest ujawnianie nietrzeźwych sprawców wykroczeń, szczególnie uciążliwych społecznie. Do takich należy zaliczyć zakłócanie spokoju, porządku publicznego, spoczynku nocnego albo wywoływanie zgorszenia w miejscu publicznym - jeżeli czyn ma charakter chuligański albo sprawca dopuścił się go będąc pod wpływem alkoholu, (art. 51 § 2 kw). W roku 2006 sporządzono łącznie 18 693 wnioski o ukaranie do sądów grodzkich na sprawców przedmiotowych wykroczeń, z czego do sądów rodzinnych skierowano sprawy dotyczące 736 nieletnich sprawców (3,9 %).

Analogicznie w 2005 roku sporządzono łącznie 18 216 wniosków o ukaranie z art. 51 § 2 kw, (wzrost o 2,6 %). Do sądów rodzinnych skierowano sprawy dotyczące 520 nieletnich, co stanowi 2,9 % ogółu wniosków (wzrost w 2006 r. ilości spraw dotyczących nieletnich o 1 punkt %).

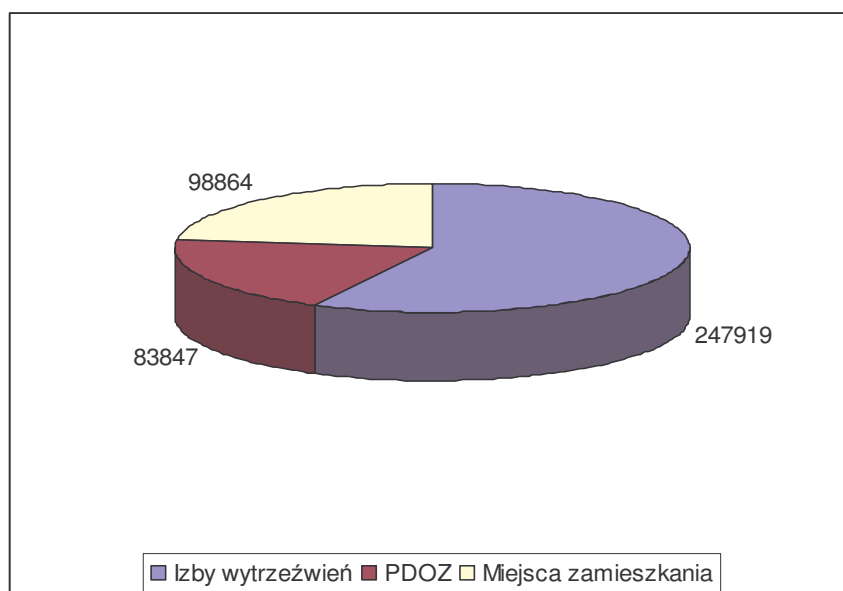
Zestawienie dotyczące liczby wniosków o ukaranie do sądów grodzkich z wybranych art. kodeksu wykroczeń znajduje się w *Załączniku nr 1, Tabela nr 1.1.2.*

Kolejnym zadaniem realizowanym przez Policję w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi jest ujawnianie w miejscach publicznych osób nietrzeźwych, które swoim zachowaniem dają powód do zgorszenia, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób.

Tabela nr 1 – doprowadzeni do wytrzeźwienia w latach 2005 i 2006

Lata	Doprowadzeni do:			OGÓŁEM
	izb wytrzeźwień/ w tym nieletni	policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych/ w tym nieletni	miejsca zamieszkania	
2005	253 847/2 777	76 985/791	97 917	428 749
2006	247 919/3 486	83 847/819	98 864	430 630

Wykres nr 3 – doprowadzeni do wytrzeźwienia w 2006 r.

Analiza danych liczbowych wskazuje na wzrost w 2006 r. liczby doprowadzonych nietrzeźwych o 0,4 %.

Przy zauważalnym wzroście o ponad 27 % ogólnej liczby nieletnich ujawnionych pod wpływem alkoholu, w 2006 r. nastąpił wzrost w porównaniu do roku poprzedniego o 25,5 % nieletnich doprowadzonych do izb wytrzeźwień.

Tabela z zestawieniem doprowadzonych do wytrzeźwienia z podziałem na województwa znajduje się w *Załączniku nr 1, Tabela nr 1.1.3.*

W ramach codziennej służby policjanci kontrolowali przestrzeganie przez właścicieli sklepów, lokali gastronomicznych i rozrywkowych przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W związku z ich naruszeniem udzielali pouczeń oraz kierowali wnioski o ukaranie do sądów grodzkich.

Tabela nr 2 – wnioski o ukaranie do sądów grodzkich na sprawców wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości..., w 2005 i 2006 roku

Lata	Liczba wniosków o ukaranie		OGÓŁEM
	Art. 43 ^{1*}	Art. 44 ^{**}	
2005	30 655	15	30 670
2006	23 035	94	23 129

W przypadku art. 43¹, w roku 2006, w stosunku do poprzedniego, nastąpił spadek liczby skierowanych wniosków o 24,8 %, zaś w przypadku art. 44, ponad 6-krotny wzrost.

Tabela z zestawieniem dotyczącym wniosków o ukaranie skierowanych do sądów grodzkich za naruszenie przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości... w 2006 r., z podziałem na województwa znajduje się w *Załączniku nr 1, Tabela nr 1.1.4.*

Policjanci ujawniali też łamanie przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, tj. czyny, wobec których orzekanie następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym (art. 43 - sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych w wypadkach, kiedy jest to zabronione, w tym osobom do 18 r. życia, albo bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, art. 45² - zakaz reklamy lub promocji napojów alkoholowych oraz art. 45³ obrót hurtowy bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom).

W 2006 r. stwierdzono łącznie 3 195 przestępstw z cytowanej wyżej ustawy (2 794 rok wcześniej), zarejestrowano 2 259 podejrzanych, (2 215 rok wcześniej), co stanowi wzrost liczby przestępstw stwierdzonych o 14,3 % oraz o prawie 2 % wzrost liczby podejrzanych.

W ramach wykonywania zadań służbowych w 2006 r. policjanci stwierdzili 789 przestępstw z art. 208 kk.² - rozpijanie małoletniego (w roku poprzednim - 822) na szkodę 3 687 małoletnich, (1 314 w roku poprzednim). Zarejestrowano 490 podejrzanych o popełnienie tego czynu (532 w 2005 r.), co stanowi spadek o 4% przestępstw stwierdzonych i spadek o 8,5 % sprawców. W roku 2006 nastąpił niepokojący wzrost pokrzywdzonych małoletnich, tj. o 280, 5 %.

Ujawnione zostały także przypadki naruszania obowiązku trzeźwości zawodowej. W analizowanym okresie stwierdzono 102 przestępstwa z art. 180 kk. (wykonywanie czynności zawodowych związanych bezpośrednio z zapewnieniem bezpieczeństwa ruchu pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego), dla porównania 99 w 2005 r. Zarejestrowano 94 podejrzanych (95 – rok wcześniej), co stanowi wzrost w stosunku do roku 2005 o 3% przestępstw stwierdzonych w tej kategorii oraz spadek o 1 % podejrzanych.

W skali całej Polski skierowano 3 012 wniosków o ukaranie do sądów grodzkich za naruszenie art. 70 § 2 kw³; co stanowi wzrost o 26,6 %, w porównaniu do roku poprzedniego, w którym to skierowano 2 379 takich wniosków.

W ramach wykonywania obowiązków służbowych związanych z profilaktyką alkoholową policjanci przestali do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych 43 897 powiadomień dotyczących faktu nadużywania alkoholu, co stanowi wzrost

* art. 43¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości... - spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom;

** art. 44 ustawy o wychowaniu w trzeźwości... - dopuszczenie przez osobę zobowiązaną do nadzoru do sprzedawania, podawania lub spożywania napojów alkoholowych na terenie zakładu pracy.

² art. 208 kk Kto rozpija małoletniego, dostarczając mu napoju alkoholowego, ułatwiając jego spożycie lub nakłaniając go do spożycia takiego napoju, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

³ art. 70. § 2 ..., kto wbrew obowiązkowi zachowania trzeźwości znajduje się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka i podejmuje w tym stanie czynności zawodowe.

o ponad 21 % w odniesieniu do roku 2005, w którym to przesłano analogicznie 36 209 takich powiadomień.

Mimo podejmowanych przez komórki organizacyjne ruchu drogowego licznych działań prewencyjnych, edukacyjnych i restrykcyjnych, nie przynoszą one zadowalających rezultatów w zakresie zachowania trzeźwości podczas prowadzenia pojazdów. Dynamiczny wzrost liczby uczestników ruchu drogowego w konsekwencji potęguje stopień zagrożenia życia i zdrowia osób korzystających z dróg.

W analizowanym okresie w skali całej Polski ujawniono 26 364 przypadki prowadzenia pojazdów w stanie po użyciu alkoholu (art. 87 kw), w tym 16 495 pojazdów innych niż mechaniczne (w 2005 r. - 22 426) oraz 174 828 przypadków prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości (art. 178 a kk.), z czego 82 183 przypadki prowadzenia pojazdów mechanicznych - w 2005 r. 169 784. Każda tego typu sytuacja stanowiła potencjalne zagrożenie wypadkiem, a co za tym idzie zagrożenie dla ludzkiego życia, zdrowia i mienia.

Policjanci odebrali łącznie 97 220 praw jazdy, w tym 64 896 za jazdę pod wpływem alkoholu, co stanowi prawie 67 % ogółu zatrzymanych praw jazdy.

Ciągle istotnym problemem społecznym są wypadki drogowe popełniane przez nietrzeźwych kierowców. W 2006 r. kierujący będący pod wpływem alkoholu spowodowali 3 643 wypadki (4 005 w 2005 r.), w których zginęły 404 osoby (490 rok wcześniej), a rannych zostało 5 148 (5 609 w 2005 r.). W odniesieniu do ogólnej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących, nietrzeźwi stanowili 9,8% (10% w 2005 r.).

W celu zminimalizowania zjawiska alkoholizmu Policja podejmowała różnorodne działania profilaktyczne, w tym programy profilaktyczno – edukacyjne przygotowywane we współpracy z innymi podmiotami, m.in. realizowano programy PARPA „Alkohol kradnie wolność”, „12 Kroków”, „Debata”, a także „Dziękuję NIE”, „Spójrz Inaczej, Odczuwaj, Ufaj, Mów”.

Przykłady ciekawych inicjatyw profilaktycznych podejmowanych w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi opisane są w *Załączniku nr 1, Informacja nr 1.1.5.*

Jak wynika z powyższych danych, alkohol wiąże się z wieloma płaszczyznami życia społecznego, w tym najistotniejszym z punktu widzenia Policji obszarem, jakim jest bezpieczeństwo i porządek publiczny, bezpieczeństwo w ruchu drogowym oraz trzeźwość małoletnich.

W świetle prowadzonych analiz statystycznych niepokój budzi znaczny wzrost liczby ujawnionych małoletnich po spożyciu alkoholu, tj. o ponad 27% w stosunku do roku poprzedniego. Z jednej strony może to świadczyć o nasilaniu się zjawiska, z drugiej zaś o większej wrażliwości i dostrzeganiu tego problemu przez Policję. Stosunkowo wczesne ujawnienie małoletniego pod wpływem alkoholu i podjęcie odpowiednich działań profilaktycznych może ustrzec młodego człowieka przed wejściem na drogę alkoholizmu.

Podejmowane przez Policję działania prewencyjne i zaradcze w tej dziedzinie nabiorą sensu pod warunkiem wyrobienia wśród dorosłej części społeczeństwa postawy dezaprobaty dla picia napojów alkoholowych przez młodych ludzi. Taka przemiana mentalna powinna być punktem wyjścia w budowaniu wszelkich strategii zaradczych. W najbliższym czasie pożądane jest także zintensyfikowanie działań restrykcyjnych wobec sprzedawców łamiących zakaz sprzedaży napojów alkoholowych małoletnim i wyrobienie przekonania o nieuchronności kary za takie naganne zachowania.

2. NARKOMANIA

W 2006 roku w Polsce ogółem zostało popełnionych 1 287 918 przestępstw, spośród których 70 202, tj. 5,4 %, stanowiły naruszenia *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*⁴.

Analiza danych statystycznych dotyczących przestępczości narkotykowej w 2006 r. wykazała, że w stosunku do roku 2005 nastąpił wzrost zarówno liczby przestępstw stwierdzonych – o 3,9 % (odpowiednio: 70 202 i 67 560), jak i prowadzonych postępowań przygotowawczych – o 14,2 % (20 772 w 2006 r. i 18 194 w roku 2005)⁵. Zwiększeniu o 1,6 % uległa również liczba podejrzanych ustalonych przez Policję – z 28 170 w 2005 r. do 28 634 w 2006 r. W odniesieniu do nieletnich sprawców czynów karalnych z *Ustawy* w 2006 roku ujawniono ich 3 768, a rok wcześniej było to 3 629 (wzrost wyniósł 3,8 %). Natomiast liczba czynów karanych popełnionych przez nieletnich sprawców wzrosła w 2006 roku (13 417), w porównaniu do 2005 r. (10 838), o prawie 1/4, tj. 23,8 %.

W roku 2006 wśród ogółu podejrzanych 1/3 stanowili młodzi ludzie, tj. uczniowie i studenci. Ponadto ujawniono 24 dzieci poniżej 13 roku życia, które dokonały 37 czynów stanowiących naruszenie *Ustawy*. W 2005 r. zarejestrowano 21 takich sprawców, którzy popełnili 30 czynów.

Wśród sprawców odnotowano 86 cudzoziemców, głównie z Ukrainy, Niemiec, Rosji i Armenii, a także 3 326 osób karanych za podobne przestępstwa. Dla porównania, w roku 2005 zarejestrowano 94 cudzoziemców oraz 2 727 „recydywistów”.

Przepisy *Ustawy*, które spenalizowały posiadanie każdej ilości narkotyków, a także nałożyły odpowiedzialność karną na właścicieli, zarządzających i kierowników zakładów gastronomicznych, za niepowiadomienie o ich dystrybucji na terenie lokalu, spowodowały dalszą hermetyzację środowiska detalicznych dealerów.

Biorąc pod uwagę miejsce popełnienia przestępstw narkotykowych w 2006 r., podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej czynów ujawniono na ulicach oraz w budynkach samodzielnych i wielorodzinnych czyli w takich miejscach, w których istnieje największa anonimowość lub do których dostęp mają jedynie osoby zaufane. Natomiast puby, bary, szkoły podstawowe i gimnazja, w omawianym okresie, znalazły się w statystyce policyjnej na dalszych miejscach.

Analiza danych statystycznych dotyczących głównego przedmiotu przestępstwa, w ramach omawianej kategorii przestępczości, pozwala na określenie „popularności” poszczególnych rodzajów narkotyków. Wykazała ona, że najczęściej przedmiotem naruszeń *Ustawy* były:

- marihuana i haszysz – 40 821 przestępstw,
- nielegalne substancje psychotropowe i środki odurzające (np. leki uspokajające, nasenne itp.) – 2 653,
- tabletki ekstazy – 2 477,
- heroina – 1 503,
- „polska heroina” – 851,
- kokaina, crack – 268,
- LSD – 72⁶.

⁴ W 2005 roku udział ten wynosił 4,9% - ogółem popełniono 1 379 962 przestępstw, w tym 67 560 z *Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii*

⁵ Szczegółowe dane dotyczące przestępczości narkotykowej w poszczególnych województwach znajdują się w *Załączniku nr 1, Tabela nr 1.2.*

⁶ Powyższe dane są rejestrowane w policyjnym systemie TEMIDA od 2006 r.

Znamiennym jest, że czyny zabronione *Ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii* nie odzwierciedlają w pełni szeroko pojętej przestępczości narkotykowej. Należy mieć również na uwadze, iż sprawcy popełniają także inne przestępstwa będąc pod wpływem środków odurzających i substancji psychotropowych.

W przypadku osób dorosłych, w 2006 r., 730 podejrzanych było w chwili popełniania przestępstwa pod wpływem narkotyków. Dotyczyło to głównie przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. W roku 2005 ustalono 734 podejrzanych, notowanych w związku z dokonaniem podobnych czynów. Natomiast na 188 859 sprawców przestępstw drogowych, w 2006 r. 335 było pod wpływem narkotyków. W roku 2005 spośród 188 203 sprawców przestępstw drogowych, 283 osoby kierowały pojazdem będąc pod wpływem narkotyków.

W odniesieniu do nieletnich, którzy pod wpływem narkotyków dokonali czynów karalnych, to w 2006 r. ujawniono ich 72, tj. o 53,2 % więcej niż w 2005 roku (47).

Ponadto w 2006 r. zarejestrowano 1 570 nieletnich pod wpływem narkotyków, tj. o 9,6 % więcej niż w 2005 r. (1 432)⁷.

W roku 2006 przedsięwzięcia profilaktyczne Policji koncentrowały się głównie na:

- poszerzaniu obszarów współdziałania i kręgu podmiotów współdziałających przy ograniczaniu zjawiska narkomanii na arenie międzynarodowej, a także efektywnym wykorzystywaniu różnorodnych form współpracy oraz funduszy unijnych,
- kontynuowaniu szkoleń i spotkań z młodzieżą, rodzicami, nauczycielami, katechetami, kuratorami sądowymi, a także przedstawicielami innych placówek oświatowych, więziennictwa i wojska,
- współdziałaniu w tworzeniu koalicji i realizacji gminnych programów przeciwdziałania narkomanii, których obowiązek opracowywania wynika z art. 10 i art. 11 znowelizowanej *Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii*,
- inicjowaniu i współuczestnictwie w realizacji antynarkotykowych programów profilaktycznych, często poprzedzanych badaniami ankietowymi społeczności lokalnych, których wyniki wykorzystywano do planowania podejmowanych przedsięwzięć,
- kontynuowaniu bądź nawiązywaniu współpracy z pełnomocnikami ds. uzależnień w ramach Ogólnopolskiej Sieci Uczelni Wolnych od Uzależnień. W IV kwartale 2006 r. zespół zadaniowy powołany w Biurze Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji (w skład którego weszli przedstawiciele BPiRD KGP, KWP w Krakowie i Białymstoku) opracował ramy, obszary i formy współdziałania z uczelniami zrzeszonymi w sieci, celem ujednoczenia standardów współpracy. Koncentrują się one na następujących zagadnieniach:
  - systemie komunikowania się i wymiany informacji,
  - realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
  - wspieraniu inicjatyw na rzecz bezpieczeństwa uczelni i kampusów,
  - współpracy z kadrą naukowo-dydaktyczną oraz korzystaniu z badań i prac naukowych.

W 2007r. zostaną zakończone prace nad standaryzacją działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom w środowisku akademickim.

---

⁷ Dane na podstawie Stp-16

Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, wzorem lat ubiegłych, prowadziło i koordynowało przedsięwzięcia profilaktyczne. Działania te polegały przede wszystkim na współuczestnictwie w realizacji zadań wynikających z programów krajowych, tj. *Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006-2010 i Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przeszypczości wśród Dzieci i Młodzieży*. Ponadto wspierano opracowywanie i wdrażanie profilaktycznych programów regionalnych oraz jednostkowe inicjatywy lokalne, które adresowane były głównie do dzieci i młodzieży, ich rodziców i opiekunów, a także przedstawicieli instytucji i podmiotów działających na rzecz wychowania i bezpieczeństwa młodego pokolenia.

3. PROSTYTUCJA I HANDEL LUDŹMI

Zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami prostytuowanie się nie jest karane, stanowi jednak niezwykle groźny czynnik kryminogeny, generujący zachowania przestępcze i patologiczne (np. alkoholizm, narkomanię, demoralizację nieletnich) oraz równie uciążliwe dla społeczeństwa zachowania, związane z zakłócaniem spokoju i porządku publicznego.

Należy pamiętać, że zgodnie z polskim prawodawstwem penalizowane są inne zachowania związane ze zjawiskiem prostytucji. Przepstępem jest doprowadzanie innej osoby przemocą, groźbą, podstępem, przez wykorzystanie stosunku zależności bądź krytycznego położenia, do uprawiania prostytucji. Karalne jest także ułatwianie lub nakłanianie innej osoby do uprawiania prostytucji, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

Inna jest sytuacja w przypadku prostytuowania się osób, które nie ukończyły 18 lat, gdyż zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich* – prostytucja jest jednym z przejawów demoralizacji nieletnich. Po ujawnieniu faktu prostytuowania się przez osobę nieletnią, Policja w każdym przypadku powiadamia sąd rodzinny. Następnie wobec nieletniego, mogą być stosowane środki wychowawcze.

Policja stara się zwracać na ten problem szczególną uwagę, gdyż wejście na drogę prostytucji może stać się bardzo groźne dla dalszego rozwoju dziecka, powodując niekorzystne zmiany w jego osobowości i psychice. Kontakt młodego człowieka z patologicznym środowiskiem, często przestępczym może mieć negatywny, destrukcyjny wpływ na całe jego dorosłe życie.

Jednakże ustalenie osób nieletnich uprawiających prostytucję jest bardzo trudne. Hermetyczność środowiska i chęć zachowania w tajemnicy faktu prostytuowania się, zarówno przez nieletnich, jak i osoby dorosłe korzystające z ich usług, często nie pozwala na uzyskanie wiarygodnych dowodów tego procederu. Stąd niewielka liczba przypadków prostytuowania się nieletnich ujawnionych przez Policję.

W 2006 r. na terenie całego kraju odnotowano 53 osoby nieletnie prostytuujące się. Było to o 41,7 % mniej niż w roku 2005, kiedy zarejestrowano 91 nieletnich. W odniesieniu do dziewcząt spadek wyniósł 43,2 %, natomiast w przypadku chłopców o 30 %⁸.

Z dotychczasowych ustaleń wynika, że przyczyny prostytuowania się nieletnich są bardzo złożone. Bywa, że nieletni kierują się chęcią pomocy rodzinie, zwłaszcza gdy jest biedna i wielodzietna lub pragną polepszyć własny byt.

Z informacji uzyskanych z KWP/KSP wynika, że większość ujawnionych osób nieletnich trudniła się prostytucją podczas uciezek z domów rodzinnych, ośrodków wychowawczych i pogotowia opiekuńczego.

Znaczącą liczbę spośród ujawnionych stanowiły osoby nieletnie oferujące usługi seksualne na ulicach dużych miast, parkingach, trasach szybkiego ruchu, a także dworcach PKP, PKS. Policja odnotowuje także przypadki uprawiania tego procederu przez nieletnich w mieszkaniach osób korzystających z ich usług seksualnych oraz w hotelach. Jedną z form poszukiwania ewentualnych „klientów” lub „sponsorów” jest korzystanie z Internetu.

Zauważalnym problemem jest także niewłaściwa ocena tzw. sponsoringu, czyli związku najczęściej nieletniej dziewczyny z dorosłym mężczyzną. Zarówno młode osoby oferujące usługi seksualne w zamian za korzyści materialne, jak osoby dorosłe

⁸ Liczbę ujawnionych przez Policję prostytuujących się nieletnich, z podziałem na województwa oraz płeć przedstawiono w Załączniku nr 1, Tabela nr 1.3.

korzystające z tych usług, nie dostrzegają lub lekceważą ten rodzaj kontaktów, nie upatrując w nim znamion prostytucji.

Jednym z najistotniejszych elementów działań Policji, ukierunkowanych na przeciwdziałanie prostytucji uprawianej przez nieletnich są wczesne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży, zagrożonej tym zjawiskiem.

Policjanci wraz z przedstawicielami innych podmiotów, brali udział w spotkaniach w szkołach z młodzieżą. Ostrzegali o odpowiedzialności prawnej dzieci i młodzieży oraz symptomach zagrożenia związanych ze zjawiskiem prostytucji – zgwałceniach, pobiciach, zabójstwach dokonywanych przez „klientów” i sutenerów. Informowano również pedagogów szkolnych, wychowawców i dyrektorów, a także uczniów i ich rodziców o konieczności zawiadomiania odpowiednich służb o wszelkich niepokojących zjawiskach, świadczących lub mogących świadczyć, że dziecko się prostytuuje.

W celu ograniczenia skali prostytucji, Policja prowadziła również działania rozpoznawcze, prewencyjne i represyjne. Sukcesywnie dokonywane były kontrole: agencji towarzyskich, salonów masażu, hoteli, moteli, melin, dworców oraz monitorowano drogi pod kątem ujawniania prostytuujących się nieletnich i obywaterek obcych państw nielegalnie przebywających na terenie Polski. Policyjne służby patrolowe legitymowały nieletnich przebywających w porze wieczorowo-nocnej bez opieki i powiadamiały o takim fakcie pisemnie rodziców.

W ostatnich latach problem prostytucji przymuszonej dotyka bardzo często kobiet, które wyjeżdżają za granicę do pracy, a na miejscu zmuszane są do uprawiania nierządu. Policjanci, w ramach spotkań w szkołach, informują młode dziewczęta - uczennice ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, a także studentki – o konieczności zachowania ostrożności przy wyborze pośredników oferujących pracę za granicą.

W komendach wojewódzkich (Stołecznej) Policji od 2004 r. funkcjonują, powołane poleceniem Zastępcy Komendanta Głównego Policji, Zespoły ds. koordynacji problematyki przestępstw związanych z patologiami społecznymi, a w szczególności handlem ludźmi. Policjanci pracujący w ramach zespołów realizują zadania wynikające z Krajowego Programu Zwalczenia i Zapobiegania Handlowi Ludźmi.

W zakresie przeciwdziałania zjawisku handlu ludźmi i prostytucji nieletnich, Policja w wielu rejonach kraju współpracuje także z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami społecznymi. Komenda Główna Policji w roku 2006 ściśle współpracowała z Caritas Archidiecezji Warszawskiej, prowadząc działania ukierunkowane głównie na przeciwdziałanie prostytucji przymuszonej, transgranicznej i handlowi ludźmi.

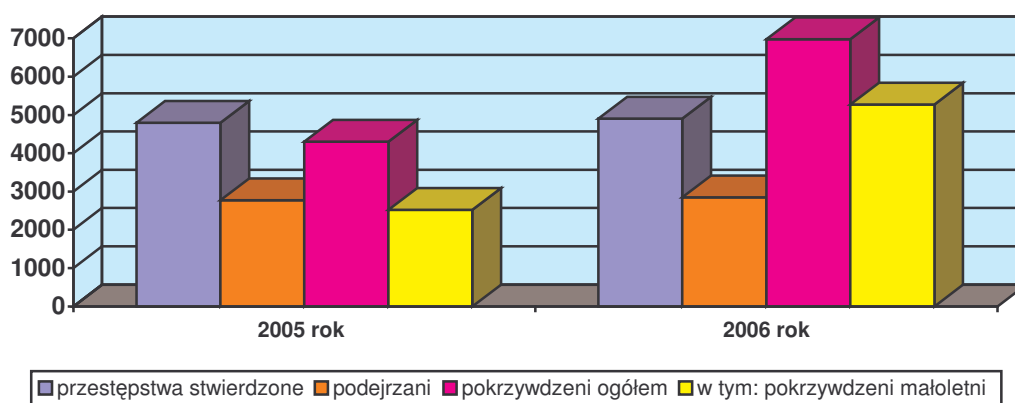
Przed Mistrzostwami Świata w piłce nożnej, które odbywały się w Niemczech, a także w okresie wakacyjnym wszystkie jednostki Policji wzięły udział w kampanii informacyjnej, skierowanej głównie do kobiet. Za pośrednictwem Internetu, mediów oraz podczas spotkań z młodzieżą – przekazywano ostrzeżenia dla osób wyjeżdżających za granicę wraz z numerami telefonów alarmowych. Ponadto w grudniu 2006 r., w ramach realizacji Krajowego Programu Zapobiegania i Zwalczenia Handlu Ludźmi, rozdystrybuowano, poprzez komendy wojewódzkie Policji, materiały profilaktyczno-edukacyjne sfinansowane przez MSWiA i Caritas AW, dotyczące przeciwdziałania zjawisku przymuszonej prostytucji.

Działania Policji, zmierzające do eliminowania prostytucji nieletnich powinny nadal skupiać się na dokładnym rozpoznaniu skali zjawiska, zintensyfikowanych działaniach edukacyjnych, informacyjnych i kontrolnych oraz współpracy z organizacjami i instytucjami zajmującymi się pomocą dzieciom i ich rodzinom.

4. WYKORZYSTYWANIE SEKSUALNE MAŁOLETNICH

Przemoc seksualna stosowana wobec dzieci jest jednym z najbardziej bulwersujących ze wszystkich przestępstw. Mimo, iż od kilku lat wiele mówi się o tym zjawisku, wciąż trudno jednoznacznie określić jego skalę. Wiele instytucji i organizacji oraz media przyczyniają się do nagłośnienia problemu i podniesienia poziomu świadomości społeczeństwa, co prowadzi w konsekwencji do wzrostu liczby ujawnianych przestępstw przeciwko obyczajności i wolności seksualnej. Jednakże w wielu środowiskach występuje jeszcze brak świadomości, że każde zachowanie dorosłego o znamionach erotycznych (dotykanie miejsc intymnych, pokazywanie zdjęć i filmów pornograficznych, itp.), skierowane wobec osoby małoletniej jest przestępstwem.

Wykres nr 4 – przestępczość przeciwko wolności seksualnej i obyczajności ogółem w latach 2005 - 2006

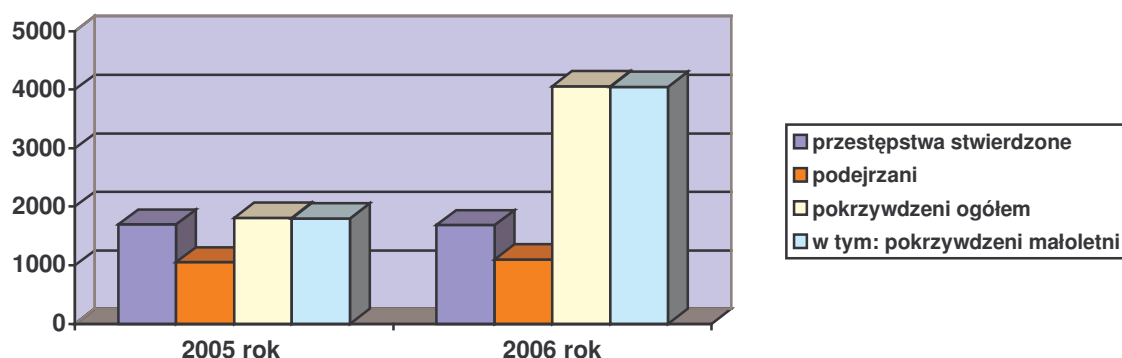

W roku 2006 stwierdzono 4 902 przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, co stanowi niewielki wzrost (o 2,2 %) tego rodzaju przestępstw, w stosunku do 2005 roku. Ogółem odnotowano 6 973 osoby pokrzywdzone, w tym 5 273 osoby małoletnie, co stanowi ponad 75,6 % wszystkich pokrzywdzonych w tej grupie przestępstw. Jest to zjawisko niezwykle niepokojące, świadczące o dużym zagrożeniu przestępstwami na tle seksualnym dzieci i młodzieży.

Zauważalny jest, w porównaniu do roku 2005, gwałtowny wzrost liczby osób pokrzywdzonych (o 62 %), w tym pokrzywdzonych małoletnich (o 109 %), przy niewielkim wzroście liczby przestępstw stwierdzonych (o 2,2 %) i podejrzanych (o 2,7 %), co świadczy o popełnieniu przez jednego sprawcę przestępstw na szkodę więcej niż jednego pokrzywdzonego, którym jest najczęściej osoba małoletnia.

Wykres nr 5 – Przesztpstwa stwierdzone z art. 200 kk., podejrzani i pokrzywdzeni w latach 2005 - 2006

Najwięcej przestępstw na tle seksualnym dokonanych na szkodę osób małoletnich stwierdzono z art. 200 kk. (obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszczenie się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej albo prezentowanie małoletniemu poniżej lat 15 wykonania takiej czynności, w celu zaspokojenia seksualnego) – 1 687 przestępstw, popełnionych przez 1 101 podejrzanych, w wyniku których pokrzywdzonymi zostały 4 052 osoby małoletnie. W roku 2006, w porównaniu do roku 2005, przy utrzymującej się na podobnym poziomie liczbie przestępstw stwierdzonych i podejrzanych z art. 200 kk. odnotowano znaczny wzrost liczby pokrzywdzonych małoletnich (o 125 %).

Wyżej prezentowane dane nie odzwierciedlają w pełni skali zjawiska, gdyż „ciemna liczba” tego rodzaju przestępstw jest wciąż wysoka. Ofiary milczą ze względu na wstyd, strach, poczucie winy i zagubienie oraz pozycję ofiary. Przesztpczość jest bardziej ukrywana, gdy sprawcę i ofiarę łączą stosunki pokrewieństwa. Sprawcy wykorzystują wszelkie sposoby, by zbagatelizować swój udział w przestępstwie, zrzucając winę na zachowanie małoletniej ofiary.

Sprawcami przestępstw seksualnych popełnianych wobec małoletnich w większości są osoby znane ofiarom. Wywodzą się najczęściej z najbliższego otoczenia dziecka np.: ojciec, brat, rodzeństwo cioteczne, konkubent matki, dziadek, wujek, przyjaciel rodziny lub ktoś znany z najbliższego miejsca zamieszkania. Dużo mniejszy odsetek sprawców stanowią osoby zupełnie nieznanne małoletniemu. Dlatego działania profilaktyczne są w pewien sposób ograniczone, ze względu na fakt, że uczymy dzieci jak zachować się w kontakcie z osobą nieznaną, tzw. obcym - niebezpiecznym. Wyuczone zachowania dzieci potrafią wykorzystać w przypadku osób których nie znają. Dużo trudniej przychodzi im okazywanie zachowań asertywnych wobec osób z najbliższego otoczenia, które są dla dziecka osobami godnymi zaufania, nierzadko posiadającymi autorytet i władzę.

Policjanci podejmują działania w celu niesienia skutecznej pomocy małoletnim ofiarom przestępstw seksualnych. Z ich inicjatywy powstają lokalne koalicje na rzecz przeciwdziałania zjawisku wykorzystywania seksualnego małoletnich. Uczestniczą aktywnie w kampaniach i szkoleniach dotyczących zapobiegania zjawisku oraz współpracują ze szkołami, rodzicami, instytucjami samorządowymi, oświatowymi, służbą zdrowia oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez jednostki terenowe Policji, w 2006 roku funkcjonariusze podejmowali szereg działań związanych z przybliżeniem przedmiotowej tematyki lokalnej społeczności. Wykorzystywanie seksualne małoletnich jest tematem bardzo trudnym do poruszania na forum publicznym i rodzi wiele kontrowersji, co do formy i sposobu przekazu. Dzieciom w wieku przedszkolnym

i wczesnoszkolnym przekazywano informacje dotyczące zasad bezpieczeństwa w drodze do szkoły i do domu, podczas zabawy, czy też kontaktów z obcymi osobami. Uczniów szkół podstawowych edukowano na temat ogólnych zasad bezpieczeństwa, przemocy w rodzinie i molestowania seksualnego oraz prawnej ochrony ofiar przestępstw seksualnych. Młodzież szkół gimnazjalnych informowano o występowaniu przestępstw seksualnych popełnionych na osobach małoletnich, związku wykorzystywania seksualnego z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem narkotyków oraz z sytuacją prawną, uprawnieniami i obszarami pomocy przysługującymi ofierze przemocy seksualnej. Dla młodzieży szkół średnich zakres przekazywanych informacji rozszerzany był dodatkowo o wiktyimizację zjawiska przemocy seksualnej małoletnich oraz następstwa somatyczne i psychiczne powstające w wyniku wykorzystywania seksualnego.

Odbiorcami czynności profilaktycznych kierowanych do osób dorosłych byli rodzice, opiekunowie prawni nieletnich oraz osoby, które z racji wykonywanego zawodu mają kontakt z nieletnimi, np.: dyrektorzy szkół, pedagodzy, nauczyciele, psychologowie, pielęgniarki szkolne, kuratorzy sądowi, pracownicy Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrum Pomocy Rodzinie. W trakcie spotkań przekazywano informacje dotyczące podstawowych aktów normatywnych regulujących prawa i obowiązki małoletnich ofiar przestępstw, w tym przestępstw seksualnych, prawnych możliwości udzielenia pomocy tym ofiarom oraz kompetencji Policji w przedmiotowych zagadnieniach.

Ponadto w celu skuteczniejszego ujawniania i zapobiegania przestępstwom o charakterze seksualnym wobec małoletnich, w 2006 roku Policja podejmowała działania polegające na:

- inspirowaniu i współuczestniczeniu w realizacji inicjatyw na rzecz pomocy ofiarom przemocy np. policyjne telefony zaufania, świetlice socjoterapeutyczne, punkty konsultacyjne, centra interwencji kryzysowej;
- rozpoznaniu skali zjawiska poprzez ujawnianie rodzin patologicznych i osób mogących stanowić zagrożenie;
- wnioskowaniu do Sądu Rodzinnego o podjęcie działań w przypadku stwierdzenia zaniedbywania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych lub nadużywania władzy rodzicielskiej;
- działalności informacyjnej z wykorzystaniem mediów, poprzez które przekazywano informacje na temat niebezpieczeństw związanych ze zjawiskiem przemocy, konsekwencji nadużyć seksualnych oraz sposobów reagowania, a także adresów i telefonów do instytucji i placówek, w których osoby dotknięte takim problemem mogą szukać pomocy;
- prowadzeniu szkoleń dla funkcjonariuszy zajmujących się na co dzień problematyką nieletnich i patologii społecznych.

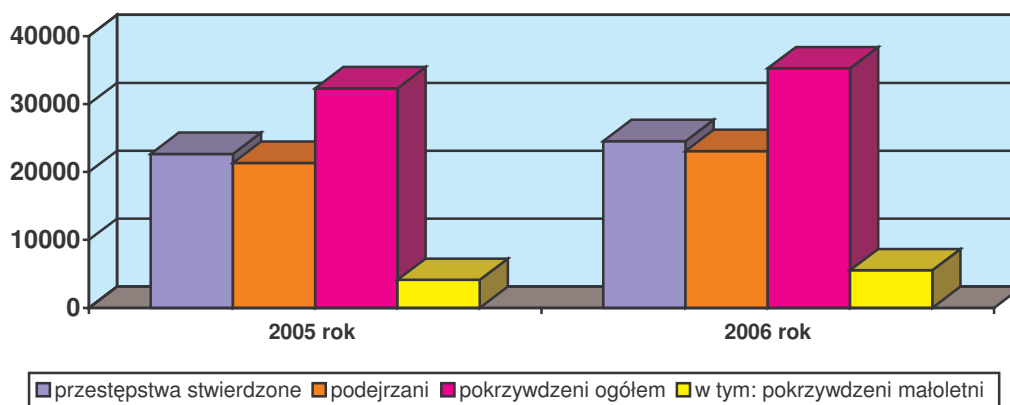
Działania Policji w zakresie ujawniania i zapobiegania przestępstwom o charakterze seksualnym, których ofiarami są dzieci powinny być ukierunkowane przede wszystkim na informowanie dzieci, rodziców i nauczycieli o skali i źródłach zagrożeń oraz sposobach zapobiegania (także tych związanych z użytkowaniem internetu). Równie ważne jest prowadzenie rozpoznania w środowiskach zagrożonych patologiami, a także współdziałanie z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz pomocy dzieciom krzywdzonym.

5. PRZEMOC W RODZINIE

Stosowanie przemocy wobec domowników powoduje dysfunkcję rodziny. Przemoc w rodzinie wywiera wpływ nie tylko na tych, których bezpośrednio dotyczy. Nawet, gdy przemoc skierowana jest wobec dorosłych domowników, a nie bezpośrednio do dzieci, to uczestnictwo dziecka, chociażby w charakterze świadka wywołuje u niego szereg stanów traumatycznych, tj. poczucie zagrożenia, krzywdy, utraty bezpieczeństwa i niesprawiedliwości. Przemoc uczy je agresywnego zachowania i pokazuje niewłaściwe sposoby rozwiązywania konfliktów. Przejęty od dorosłych sposób rozładowywania agresji przenoszony jest na rówieśników, czy młodsze rodzeństwo. Ofiara staje się niejednokrotnie sprawcą przemocy.

W 2006 roku, opinią publiczną wiele razy wstrząsały doniesienia medialne informujące o aktach przemocy w rodzinie. Można by przytoczyć wiele poruszających przykładów, gdzie sprawcy przemocy dopuszczali się jej wobec najbliższych, często znęcając się w wyjątkowo brutalny sposób nad całkowicie bezbronnymi, małymi dziećmi. Medialny wydzźwięk wielu tragicznych wydarzeń w domach rodzinnych spowodował, że ludzie zaczęli baczniej przyglądać się własnemu otoczeniu i reagować, gdy dowiadawali się o problemie przemocy w znanym im środowisku.

Wykres nr 6 – przestępstwa stwierdzone z art. 207 kk., podejrzani i pokrzywdzeni w latach 2005 – 2006

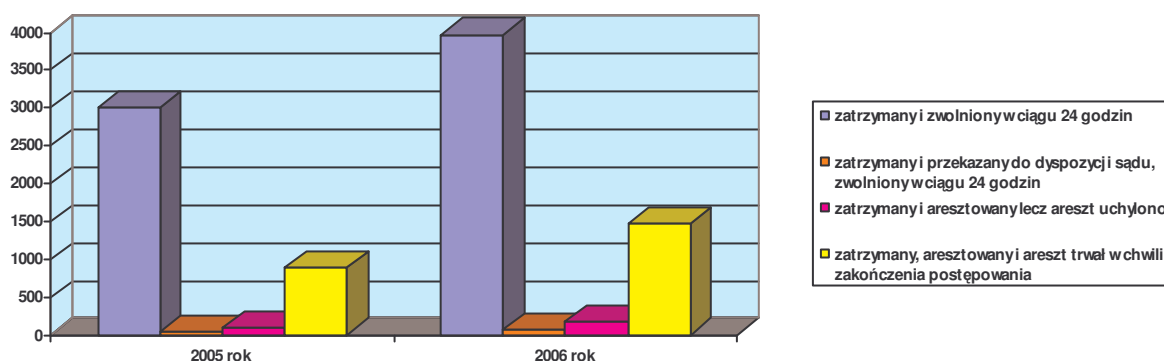

Zgodnie z policyjnym systemem statystyki przestępczości TEMIDA, w 2006 r. stwierdzono 24 543 przestępstwa z art. 207 kk. polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą bądź inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną, dokonane przez 23 091 sprawców, na szkodę 35 283 pokrzywdzonych, w tym 5 530 małoletnich. Stanowi to wzrost (przestępstw stwierdzonych, podejrzanych i pokrzywdzonych) w porównaniu do roku 2005, o ponad 8 % oraz znacznie większy, bo ponad 34% wzrost liczby pokrzywdzonych małoletnich. W 2006 r. zanotowano również znaczący wzrost postępowań z art. 207 kk., w których podstawą wszczęcia było zawiadomienie osoby pokrzywdzonej. Świadczy to, nie tylko o rosnącym zagrożeniu przemocą domową dzieci i młodzieży, ale również wzroście świadomości społecznej, odnośnie konieczności zgłaszania tego rodzaju przypadków.

Przemoc w rodzinie jest specyficzną kategorią przestępstwa, gdyż dotyczy osób blisko ze sobą związanych (materialnie, emocjonalnie, bytowo). Przemoc to charakteryzuje dość wysoka „ciemna liczba”, gdyż jak wynika z doświadczeń wymiaru

sprawiedliwości, ofiary często latami znoszą znęcanie się nad nimi członka rodziny, ze wstydu, strachu, obawy napiętnowania. Następujący od kilku lat systematyczny wzrost liczby zgłaszanych tego rodzaju przestępstw świadczy o wzroście świadomości zarówno ofiar, jak i zgłaszających je świadków, co jest niewątpliwie efektem kampanii informacyjnych, zmian prawnych oraz zaangażowania w zwalczanie tego rodzaju przestępstw organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

Wykres nr 7 – podejrzani o popełnienie przestępstw z art. 207 kk. według informacji o zatrzymaniu w latach 2005 – 2006

Powyższe dane wskazują na bardziej restrykcyjne, w porównaniu do 2005 r., podejście Policji oraz organów wymiaru sprawiedliwości do sprawców przemocy w rodzinie.

W 2006 r. 3 975 podejrzanych o przestępstwa z art. 207 kk. zatrzymano i zwolniono w ciągu 48 godzin, 60 podejrzanych zatrzymano i zwolniono w ciągu 24 godzin, 168 podejrzanych zatrzymano i zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, lecz areszt uchylono, 1 477 podejrzanych zatrzymano, aresztowano i areszt trwał do chwili zakończenia postępowania, 54 nieletnich sprawców zatrzymano w policyjnej izbie dziecka. We wszystkich wskazanych kategoriach zastosowania środków w postaci zatrzymania i tymczasowego aresztowania w 2006 r. nastąpił wzrost od 30 % do nawet 100 %, w stosunku do 2005 r.

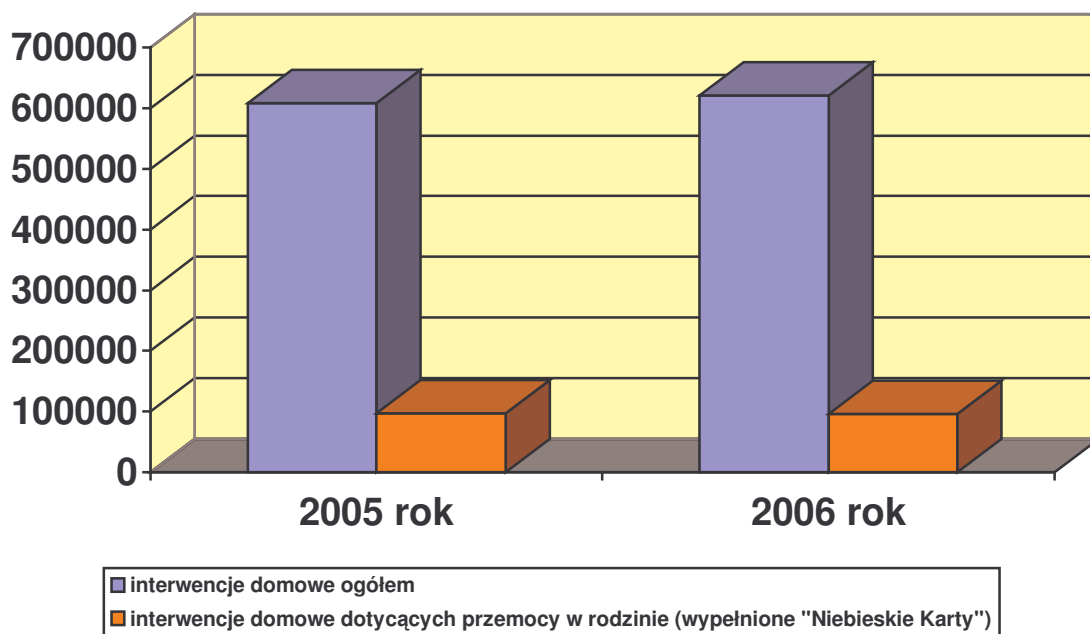
Wobec około 25 %, spośród wszystkich podejrzanych o popełnienie przestępstw z art. 207 kk., zastosowano w 2006 r. środki zapobiegawcze w postaci zatrzymania i tymczasowego aresztowania (w 2005 r. było to odpowiednio około 19 %).

W analizowanym okresie nastąpił również wzrost o ponad 6 % liczby postępowań zakończonych wystąpieniem z wnioskiem o akt oskarżenia oraz wzrost o prawie 80 % liczby spraw, w których przekazano akta do sądu rodzinnego.

Przestępstwa związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie wciąż jednak stanowią kategorię spraw, wymagającą specjalnego podejścia. Kobiety, będące najczęściej ofiarami przemocy, w wielu sytuacjach deklarują, że nie chcą pomocy, nie chcą brać udziału w czynnościach procesowych lub wycofują się z prowadzonego postępowania. Występowanie takich przeszkód uniemożliwia skuteczne kontynuowanie postępowania przeciwko sprawcy.

Realizując zadania z zakresu zapobiegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, funkcjonariusze Policji w 2006 r. podejmowali szereg działań, w ramach realizacji procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie pod nazwą „Niebieskie Karty”.

Wykres nr 8 – liczba wypełnionych „Niebieskich kart” w stosunku do ogółu przeprowadzonych przez Policję w skali kraju interwencji domowych w latach 2005 – 2006

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z jednostek terenowych, w 2006 r. policjanci przeprowadzili 620 662 interwencji domowych, w tym 96 099 interwencji domowych podejmowanych wobec przemocy w rodzinie (co stanowi 15 % wszystkich policyjnych interwencji domowych). Z danych statystycznych wynika, że w 2006 r. nastąpił w porównaniu do 2005 r. (96 773 interwencji) niewielki spadek (0,7 %) liczby interwencji wobec przemocy w rodzinie.

Wykresy nr 9 i 10 – interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie, ze względu na miejsce przeprowadzenia interwencji w latach 2005 – 2006

2005 r.

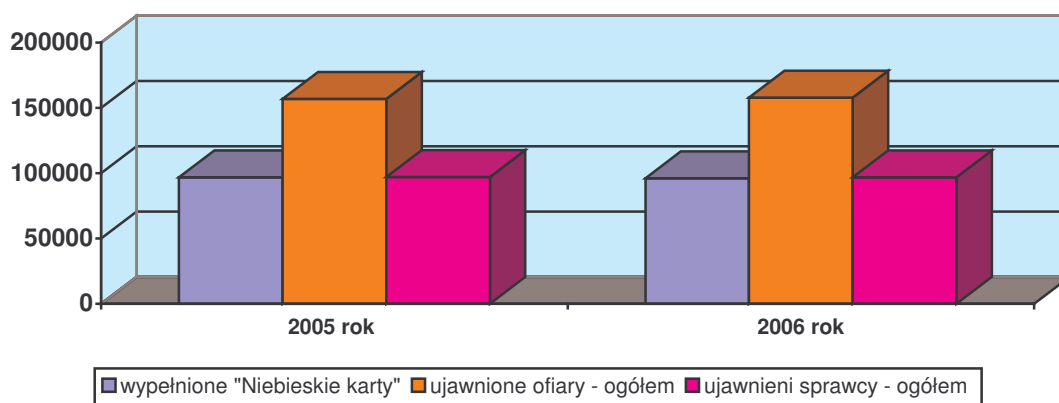

2006 r.

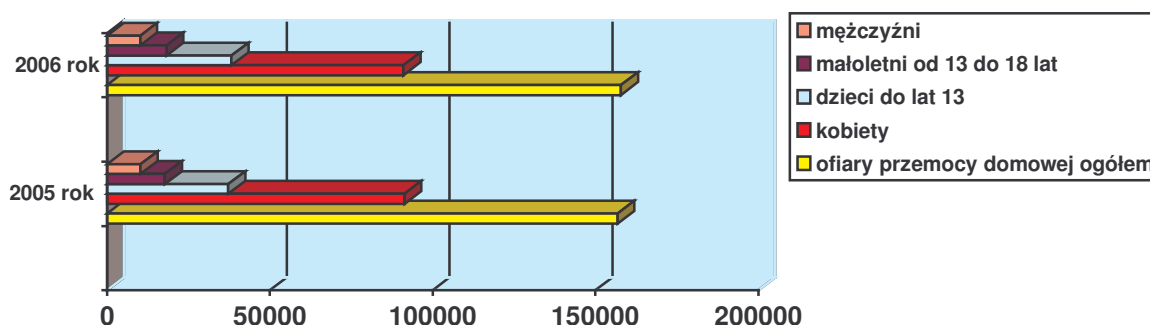

Najwięcej interwencji dotyczących przemocy domowej (wypełnienie „Niebieskiej Karty”) zrealizowano w miastach - 59 499 tj. 62 %. Znacznie mniej przeprowadzono ich na terenach wiejskich – 36 600 tj. 38 %. W 2006 roku nastąpił spadek o 6%, w porównaniu do 2005 roku, liczby interwencji wobec przemocy w rodzinie w mieście i wzrost, prawie o 10 %, interwencji na terenach wiejskich. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być większe otwarcie środowisk wiejskich na problem przemocy. Dotychczas znacznie trudniejsze było dotarcie do tej społeczności i przekonanie jej, że przemoc jest przestępstwem, które należy zgłaszać Policji. Znęcanie się nad rodziną, szczególnie w małych środowiskach jest wciąż wstydlivym i skrętnie ukrywanym problemem. Sytuacja taka powoduje konieczność ukierunkowania działań zapobiegawczych i pomocowych na ofiary przemocy ze wsi i z małych miast. Jest to szczególnie trudne ze względu na niewielką liczbę funkcjonujących w małych miejscowościach instytucji i organizacji pomocowych oraz brak anonimowości ofiar przemocy.

Wykres nr 11 – interwencje domowe wobec przemocy w rodzinie w latach 2005 – 2006

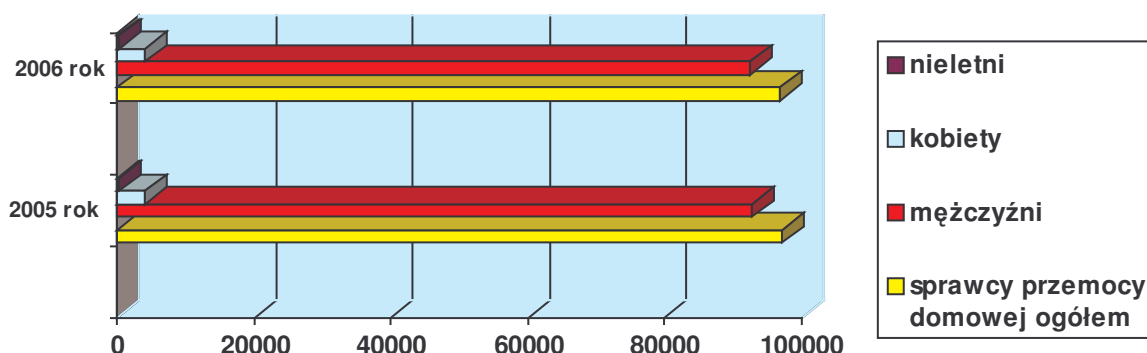

Wykres nr 12 – ofiary przemocy domowej w latach 2005 – 2006

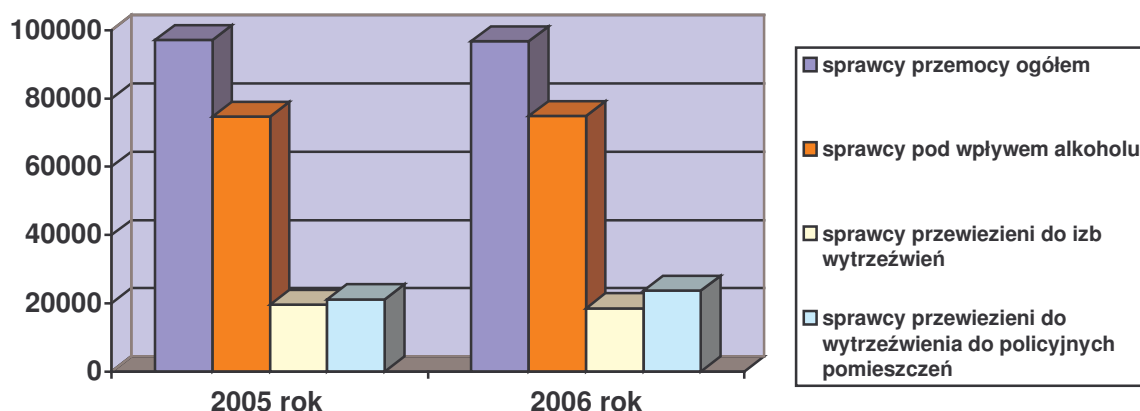

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2006 r., największą grupę pokrzywdzonych przez sprawców przemocy w rodzinie stanowiły kobiety – 57,7 % i dzieci – 35,8%. Potwierdza to tezę, że najczęściej atakowane są osoby słabe i bezbronne. Porównując dane z 2006 r. do 2005 r., zaobserwować można niewielki spadek liczby ofiar dorosłych, przy jednoczesnym wzroście o 3,7 % ofiar wśród dzieci i młodzieży.

Wykres nr 13 – sprawcy przemocy domowej w latach 2005 – 2006

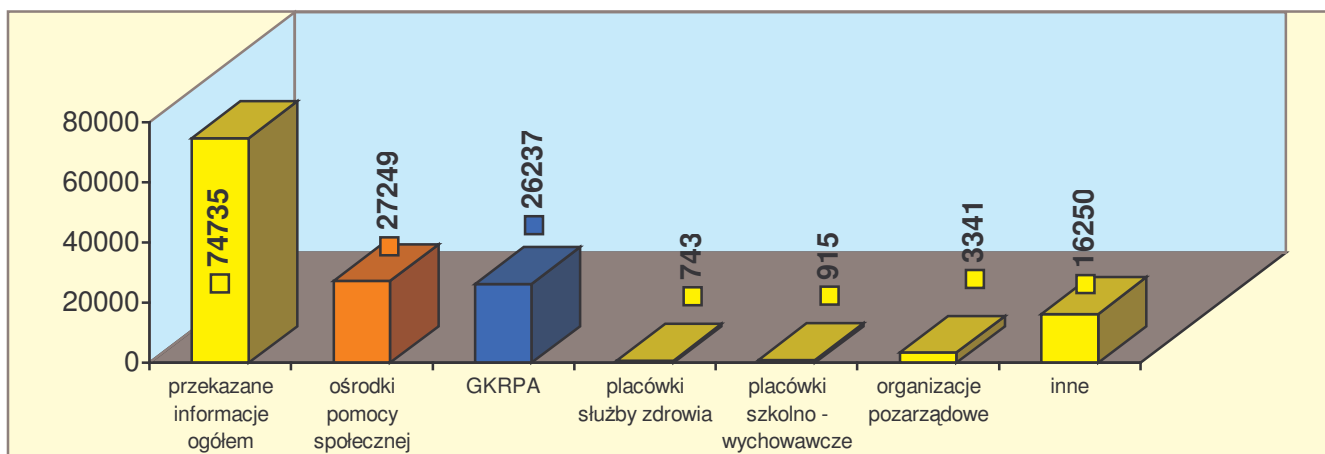

Wykres nr 14 – sprawcy przemocy domowej pod wpływem alkoholu w latach 2005 – 2006

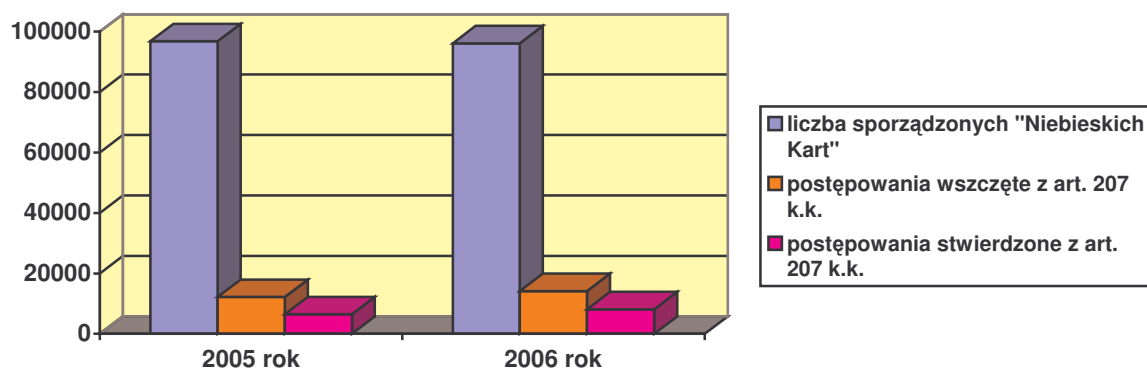
W analizowanym okresie zanotowano, w porównaniu do roku poprzedzającego, niewielki spadek ogólnej liczby sprawców przemocy o 0,37 %, jak również spadek liczby sprawców dorosłych (kobiet - 1,90 %, mężczyzn - 0,26 %) oraz znaczący spadek o 17,8 % liczby sprawców nieletnich. Interpretując powyższe dane należy pamiętać, że mężczyźni stanowią 95,6 % sprawców przemocy. Istotny jest również fakt, że spośród wszystkich sprawców zanotowanych w 2006 r. podczas interwencji związanych z przemocą w rodzinie, ponad 77 % znajdowało się pod wpływem alkoholu. Sprawcy będący pod wpływem alkoholu w większości, tj. 56,4% zostali przewiezieni do izb wytrzeźwień (24,8 %) lub policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych (31,6 %). Z przedmiotowych danych wynika, że alkohol w większości przypadków był nieodłącznym elementem przemocy i działania związane z zapobieganiem przemocy powinny ogniskować się na profilaktyce alkoholowej.

Wykres nr 15 – informacje o ujawnionych przypadkach przemocy, przekazywane przez Policję różnym podmiotom w 2006 roku

W efekcie realizacji procedury „Niebieskie Karty”, w tym kontaktów dzielnicowego z rodzinami dotkniętymi przemocą domową, skierowano do wielu instytucji i organizacji informacje o konieczności podjęcia działań przez placówki pomocowe. Pozytywnym zjawiskiem jest zwiększająca się liczba takich powiadomień, kierowanych przez policjantów. W 2006 r. nastąpił, w porównaniu do roku poprzedniego, wzrost o 30,7% liczby przesłanych informacji do podmiotów pomocowych, w tym o 20,4 % wzrosła liczba powiadomień skierowanych do gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz o 36,4 % do ośrodków pomocy społecznej.

Wykres nr 16 – postępowania przygotowawcze z art. 207 kk. prowadzone w związku z procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2005 – 2006

W roku 2006 zanotowano wzrost, w porównaniu do roku poprzedniego, liczby prowadzonych postępowań przygotowawczych z art. 207 kk. w związku z prowadzoną wcześniej procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba postępowań wszczętych wzrosła o 16 %, stwierdzonych o 25,4 %. Dane te wciąż jednak nie są zadowalające, gdyż (przyjmując nawet, że część interwencji odbywała się kilkakrotnie w ciągu roku w tej samej rodzinie) zaledwie w efekcie 14,7% interwencji następuje wszczęcie postępowania przygotowawczego z art. 207 kk.

Szczegółowe dane przedstawione w powyższych wykresach znajdują się w Załączniku nr 1, tabele 1.5.1 – 1.5.7.

Istotą procedury interwencji Policji pn. „Niebieskie Karty“ jest współpraca oraz przepływ informacji między różnymi podmiotami, które zajmują się pomocą ofiarom przemocy domowej. Pamiętać jednak należy, że sama interwencja policyjna i sporządzenie „Niebieskiej Karty” nie rozwiązuje sytuacji przemocy w rodzinie, jednak w wielu przypadkach udaje się ją zahamować. Nadzór dzielnicowych pozytywnie wpływa na duży odsetek sprawców. Fakt, że na miejscu zdarzenia sporządzane są dokumenty ma niebagatelny wpływ zarówno na psychikę sprawcy (wie, że nie jest bezkarny), jak i ofiary (nie pozostaje sama z problemem). Interwencja policyjna uruchamia mechanizm monitorowania zjawiska przez dzielnicowego, a co za tym idzie podejmowania stosownych działań zmierzających do zapobiegania jego eskalacji.

Głównymi partnerami do współpracy w przypadku udzielania wsparcia i pomocy ofiarom przemocy są: ośrodki pomocy społecznej, komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, powiatowe i gminne centra pomocy rodzinie, ośrodki interwencji kryzysowej, poradnie pedagogiczne, poradnie terapii uzależnień, sądy rodzinne, kuratorzy, poradnie odwykowe, telefony zaufania, punkty konsultacyjno – informacyjne dla ofiar przemocy w rodzinie. Ponadto Policja współpracuje m.in. z: Centrum Praw Kobiet, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Komitetem Ochrony Praw Dziecka.

Policjanci, głównie dzielnicowi, reagują na wszelkie sygnały stosowania przemocy wobec dzieci. Utrzymywany jest stały kontakt z pedagogami szkolnymi, pracownikami socjalnymi MOPS, kuratorami sądowymi. Policja uczestniczy czynnie w pomocy dzieciom krzywdzonym, zaniedbywanym itp., kierując je do objęcia pomocą psychologiczną, terapeutyczną. W celu skutecznego zapobiegania przypadkom, w których ofiarami są dzieci, jednostki utrzymują stały kontakt z lokalnymi placówkami służby zdrowia. Policjanci podczas spotkań z pracownikami służby zdrowia przypominają o bezwzględny obowiązk, dotyczącym reagowania na tego typu przestępstwa. Ponadto funkcjonariusze współdziałają z lokalnymi instytucjami i stowarzyszeniami oraz wchodzi w skład interdyscyplinarnych zespołów ds. przeciwdziałania przemocy wobec dzieci i w rodzinie.

W przypadku stwierdzenia zaniedbań ze strony rodziców lub też nadużywania władzy rodzicielskiej kierowane są wnioski do sądów rodzinnych. Jeżeli sprawcą przemocy jest jeden z domowników, izolowany jest od reszty rodziny lub, w miarę możliwości, zapewniany jest matce i dzieciom pobyt w odpowiednich placówkach (hostelach, ośrodkach interwencji kryzysowej itp.).

W ramach działań i inicjatyw w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w 2006 r. policjanci pełnili dyżury w szkołach oraz w zorganizowanych punktach spotkań (konsultacyjno-informacyjnych) z mieszkańcami, które miały na celu ułatwienie kontaktu z dzielnicowym i zwiększenie możliwości dostępu Policji do informacji o przemocy.

Organizowane były konferencje, seminaria i spotkania z innymi podmiotami (sąd rodzinny, MOPS, pracownicy urzędów miejskich/gminnych, pracownicy oświaty, placówek oświatowo-wychowawczych, terapeuci, psychologowie), na których omawiano bieżące problemy i procedury działania w zakresie przemocy. Podczas licznych spotkań z dziećmi i młodzieżą w przedszkolach i szkołach, informowano dzieci o przysługujących im prawach oraz odpowiedzialności karnej za popełnienie czynów karalnych, w tym związanych z przemocą.

Zagadnienie przemocy w rodzinie objęte jest szczególnym nadzorem ze strony koordynatorów procedury „Niebieskie Karty”. W 2006 r. prowadzono półroczne i roczne analizy zjawiska, na podstawie ogólnopolskich danych statystycznych systemu TEMIDA oraz statystyki interwencji domowych podejmowanych wobec przemocy w rodzinie.

Wnioski z analiz były przekazywane do realizacji jednostkom terenowym, oraz omawiane na rocznej naradzie z udziałem koordynatorów KWP/KSP. Wydziały Prewencji KWP/KSP dokonywały najczęściej kwartalnych analiz statystycznych przedmiotowego zagadnienia, przedstawiając wnioski z nich wynikające podczas odpraw ze specjalistami ds. nieletnich i patologii KMP/KPP garnizonów oraz powiatowymi koordynatorami procedury. W trakcie porad omawiano zasady prawidłowego nadzoru nad rodzinami objętymi procedurą, przypomniano o obowiązku współpracy z instytucjami pozapolicyjnymi itp. W wytypowanych jednostkach policyjnych przeprowadzano także czynności nadzorcze. Stwierdzone nieprawidłowości usuwano na miejscu oraz każdorazowo udzielono kierownictwu jednostek stosownego instruktażu.

Ponadto w celu właściwej realizacji procedury "NK", w jednostkach wojewódzkich Policji opracowywano wytyczne i materiały w tym zakresie. Mazowiecka komenda wojewódzka Policji opracowała *Materiał instruktażowy do realizacji procedury przeprowadzania interwencji domowej wobec przemocy w rodzinie pod nazwą "Niebieskie Karty" dla służb patrolowo - interwencyjnych i dzielnicowych* oraz wkładki do notatników służbowych dla policjantów tych służb. Zawierały one algorytmy postępowania w przypadku przeprowadzania interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie oraz zasady prowadzenia nadzoru nad rodzinami, w których stwierdzono występowanie tego rodzaju patologii. Komenda Wojewódzka Policji w Opolu opracowała i przekazała policjantom „wkładki” do „Niebieskich Kart”, zawierające adresy instytucji pomocowych, zebrane według właściwości terytorialnej ich działania oraz zakresu kompetencji.

Wydział Prewencji KWP w Krakowie, również w celu skuteczniejszego nadzoru i realizacji zagadnień dotyczących procedury „Niebieskie Karty”, opracował wytyczne pod nazwą „Wojewódzki System Postępowania w Przypadku Stwierdzenia Przemocy w Rodzinie”. Wytyczne uwzględniają szczegółowe zadania dla kierowników jednostek, koordynatorów procedury, dyżurnych, służb patrolowo – interwencyjnych, dzielnicowych, służb dochodzeniowo – śledczych oraz informatyków. Przedmiotowe procedury są na bieżąco weryfikowane i uzupełniane w oparciu o praktyczne doświadczenia policjantów realizujących zadania w tym zakresie.

Na terenie kraju pojawia się coraz więcej placówek prowadzących terapię dla sprawców. Jest to bardzo ważny element walki z przemocą, wykorzystywany także przez Policję. Przykładowo Komenda Powiatowa Policji w Płońsku (woj. mazowieckie) nawiązała ścisłą współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Na podstawie art. 9 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, dzielnicowi realizujący procedurę "NK", dotarli do wszystkich rodzin objętych procedurą typując, na zasadzie dobrowolności, osoby do uczestnictwa w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a nie mających wyroku sądowego. Osoby, które wyraziły zgodę na udział w terapii, rozpoczęły ją w grudniu 2006 roku (co nie zwolniło dzielnicowych z nadzoru nad rodzinami).

Policja od kilku lat dąży do zapewnienia osobom małoletnim i innym szczególnym kategoriom ofiar przestępstw (np. ofiarom zgwałcenia, wykorzystywania seksualnego, przemocy) przyjaznych warunków przesłuchań, zapobiegając w ten sposób wtórnej wiktymizacji ofiar. W tym celu podejmuje współpracę z samorządem, instytucjami i organizacjami pozarządowymi, której efektem są powstające w wielu jednostkach Policji lub pomieszczeniach podmiotów pozapolicyjnych specjalnie przygotowane i wyposażone tzw. „niebieskie pokoje”. Z posiadanych przez Policję informacji wynika, że na terenie kraju funkcjonuje około 267 takich pomieszczeń, z czego 221 znajduje się w budynkach jednostek Policji, a 46 w budynkach sądów, placówek medycznych, instytucji rządowych, samorządowych, organizacji i fundacji

działających na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny. W pokojach tych można wykonywać czynności i prowadzić rozmowy z osobami pokrzywdzonymi różnymi kategoriami przestępstw, zwłaszcza gdy są to osoby małoletnie lub dorosłe po szczególnych przeżyciach traumatycznych, bądź w stanie wymagającym wyciszenia i uspokojenia się. Z pomieszczeń tych mogą korzystać nie tylko policjanci, ale również sędziowie, prokuratorzy czy psychologowie.

Efektom prowadzenia czynności w tzw. „niebieskich pokojach” jest niejednokrotnie wypracowywanie algorytmów postępowania z pokrzywdzonymi oraz procedur związanych z udzielaniem informacji o przysługujących im prawach i kierowaniem do podmiotów udzielających wszechstronnego wsparcia i pomocy (np. prawnej, psychologicznej, medycznej, terapeutycznej, socjalnej) oraz przeszkolenie funkcjonariuszy Policji, z zakresu postępowania z różnymi kategoriami ofiar przestępstw oraz wykonywania czynności w sposób nie powodujący ich wtórnej wiktymizacji, co pozwala na systemowe podejście do potrzeb i oczekiwań osoby pokrzywdzonej przestępstwem.

Wiele jednostek Policji wskazywało na kontynuację w 2006 r. działań na rzecz ofiar przestępstw oraz realizację założeń *Polskiej Karty Praw Ofiar*. Ideą PKPO jest przestrzeganie praw ofiar w praktyce

W jednostkach Policji idea Polskiej Karty Praw Ofiary realizowana była poprzez działania takie jak :

- propagowanie założeń, poprzez kolportowanie plakatów Polskiej Karty Praw Ofiary oraz ulotek i materiałów informacyjnych, skierowanych do osób pokrzywdzonych różnymi rodzajami przestępstw (do wykorzystania w poczekalniach i punktach recepcyjnych jednostek Policji);
- zapewnienie przyjaznych warunków rozmowy i prowadzenia czynności z dziećmi i ofiarami innych przestępstw poprzez wykorzystywanie tzw. „niebieskich pokoi”;
- informowanie ofiar przestępstw o ich prawach, udostępnianie telefonów i adresów instytucji oraz organizacji niosących pomoc i wręczanie druków pouczenia pokrzywdzonego;
- opracowywanie i przekazywanie policjantom (zwłaszcza dyżurnym i dzielnicowym) informatorów, zawierających wykazy i adresy instytucji, organizacji i różnorodnych placówek niosących pomoc osobom pokrzywdzonym;
- udzielanie informacji i przyjmowanie zgłoszeń za pośrednictwem policyjnych telefonów zaufania, funkcjonujących we wszystkich KWP/KSP oraz wielu miejskich i powiatowych jednostkach Policji na terenie kraju;
- czynne uczestnictwo policjantów w różnorodnych działaniach (np. dyżury w punktach przyjęć ofiar przestępstw) podejmowanych w związku z obchodzonego 22 lutego każdego roku „Dniem Ofiar Przestępstw”;
- prowadzenie Policyjnych Punktów Pomocy Ofiarom Przestępstw, w których każdy obywatel (w bezpośrednim kontakcie z dyżurującym policjantem lub telefonicznie) może uzyskać fachową poradę dotyczącą nurtującego go problemu oraz informacje o dalszym postępowaniu;
- prowadzenie szkoleń dla policjantów, dotyczących praw ofiar przestępstw i zasad postępowania z nimi, by nie powodować wtórnej wiktymizacji;
- udoskonalanie istniejących i tworzenie kolejnych punktów recepcyjnych w jednostkach Policji w celu poprawy jakości kontaktu m.in. osoby pokrzywdzonej z policjantem;
  - podejmowanie przez policjantów tematu praw i poszanowania godności ofiar przestępstw podczas spotkań z lokalną społecznością, wizyt w szkołach lub innych placówkach;
  - kontynuowanie zadań, podejmowanych w ramach programów i inicjatyw ukierunkowanych na wspieranie ofiar przestępstw:

- w woj. łódzkim realizowano program prewencyjny „Jak postępować, aby nie stać się ofiarą przestępstwa”, mający na celu wskazanie dzieciom i młodzieży sposobów zachowania i postępowania w sytuacjach stanowiących zagrożenie.
- podlaska Policja zorganizowała IV edycję działań profilaktycznych skierowaną do ofiar przestępstw w postaci „Studenckich Punktów Informacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie oraz członków rodzin nieletnich zagrożonych zjawiskami patologii społecznych”.
- Wydział Prewencji KWP zs. w Radomiu po raz trzeci zorganizował w dniach 20 - 26.11.2006 roku *Mazowiecki „Niebieski Tydzień”*. Jest to kampania społeczna skierowana do osób, które stały się ofiarami przestępstw i potrzebują pomocy lub porady. Celem głównym działań jest przede wszystkim podniesienie świadomości obywateli w zakresie praw i obowiązków ofiar przestępstw oraz poprawa jakości obsługi interesantów i budowanie pozytywnego wizerunku Policji w oczach społeczeństwa.

W 2006 r. jednostki Policji na terenie kraju inicjowały, bądź kontynuowały realizację wcześniej rozpoczętych działań, ukierunkowanych na zapewnienie bezpieczeństwa kobietom i adresowanych wyłącznie do kobiet. Celem tych przedsięwzięć było uzyskanie przez kobiety wiedzy teoretycznej (edukacja wiktymologiczna) i nabycie umiejętności praktycznych (techniki samoobrony), niezbędnych do radzenia sobie z silniejszym napastnikiem.

Przykładowo, na terenie województwa świętokrzyskiego przeprowadzono wspólnie z Kieleckim Klubem Karate akcję prewencyjną pn. *„Kobieta – silna płęć”*. Były to bezpłatne kursy samoobrony dla kobiet, połączone z przekazywaniem wiedzy przez specjalistów ds. prewencji kryminalnej oraz psychologa policyjnego na temat bezpieczeństwa osobistego oraz sposobów działania sprawców. Łącznie w zajęciach udział wzięło 1200 kobiet.

Wydział Prewencji KWP z siedzibą w Radomiu, przy współpracy ze Stowarzyszeniem KRAV-MAGA Polska zorganizował w 2006 r. V i VI edycję kursów samoobrony, w których udział wzięło 61 kobiet. Zajęcia teoretyczne z zakresu bezpiecznych zachowań poprowadzone były przez funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KWP zs. w Radomiu, natomiast z zakresu stresu związanego ze staniem się potencjalną ofiarą napadu przez psychologa policyjnego. Ćwiczenia praktyczne prowadzone były przez doświadczonego instruktora ze Stowarzyszenia KRAV-MAGA Polska. Na zakończenie kursu jego uczestniczki otrzymały przygotowany przez Wydział Prewencji KWP zs. w Radomiu *„Poradnik dla kobiet - Jak unikać zagrożeń”*, zawierający zasady zachowania, pozwalające na uniknięcie stania się ofiarą przestępstwa. Kursy samoobrony przeprowadzono także w 2 jednostkach tj. KPP Gostynin, KMP Radom gdzie łącznie przeszkolono 135 kobiet.

Policja łódzka realizuje program profilaktyczny kierowany do dziewcząt i kobiet *„Silna płęć”*. Celem programu jest wyrobienie umiejętności z zakresu samoobrony, przydatnych w kontakcie z napastnikiem. Zajęcia prowadzone są przez funkcjonariuszy Policji (instruktora wychowania fizycznego i samoobrony oraz funkcjonariusza zajmującego się prewencją kryminalną). Szkolenie obejmuje przygotowanie praktyczne i teoretyczne. Podstawowe zagadnienia, poruszane w ramach części teoretycznej, obejmują poznanie portretu psychologicznego napastnika, zasad jego działania, sposobu i metod zastraszania, natomiast zajęcia praktyczne mają na celu wyrobienie umiejętności w stosowaniu chwytów obezwładniających i podstawowych technik samoobrony. Ze względu na duże zainteresowanie, rozpoczęto w 2006 roku kolejną (siódmą) edycję programu.

Zachodniopomorska Policja uczestniczy w realizacji programu *„Kobieta Bezpieczna”*, którego głównym celem jest uświadomienie kobietom, że mają prawo

i potrafią poradzić sobie z zagrożeniami. Założenia realizowane są w formie kursu, prowadzonego przez psychologów, socjologów, prawników, policjantów oraz trenerów samoobrony. Kobiety biorące udział w programie uświadamiają sobie, że nie powinny poddawać się przemocy, że mogą ją zwalczać i jej przeciwdziałać. Autorem programu jest Media Group Consulting z siedzibą w Szczecinie.

Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie, wraz z Urzędem Miasta i Rzeszowskim Klubem TeaKwon-Do są współrealizatorami akcji prewencyjnej „Kobieta Bezpieczna”. Jej celem jest poprawa bezpieczeństwa wśród kobiet, które w życiu codziennym mogą się znaleźć w sytuacji zagrażającej ich życiu lub zdrowiu. Działania te oparte są na przekazywaniu kobietom wiedzy i umiejętności, związanych z wzorcami postępowania w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz reagowania w sytuacjach niebezpiecznych, a tym samym zwiększenia skuteczności obrony w przypadku napadu.

We wszystkich komendach wojewódzkich/stołecznej Policji w 2006 r. funkcjonariusze uczestniczyli, lub byli organizatorami szkoleń, zajęć warsztatowych, seminariów, konferencji, których celem było doskonalenie zawodowe oraz nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu postępowania z ofiarą przemocy, zwłaszcza małoletnią oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednakże, z uwagi na zawikłaność problematyki przemocy, istnieje potrzeba prowadzenia w kolejnych latach systematycznych interdyscyplinarnych szkoleń w tym zakresie dla przedstawicieli różnych służb, policjantów, pracowników socjalnych, sędziów, kuratorów sądowych, prokuratorów, pedagogów szkolnych, psychologów, lekarzy celem budowania lokalnych koalicji dla przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasadniczym kierunkiem działań Policji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie powinno być dążenie do rozwijania zakresu i form przedsięwzięć ukierunkowanych na ofiary przemocy w rodzinie, zwłaszcza małoletnie oraz rozszerzania kręgu koalicjantów, w tym organizacji pozarządowych. Współpraca Policji z tymi podmiotami powinna być realizowana w ramach programów rządowych: Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programu „Razem bezpieczniej”, Pilotażowego Programu na Rzecz Ofiar Przestępstw oraz programów prewencyjnych, realizowanych lokalnie, w szczególności ukierunkowanych na bezpieczeństwo kobiet, dzieci i młodzieży oraz na niesienie pomocy ofiarom przestępstw, osobom samotnym, bezradnym, ze szczególnym uwrażliwieniem na pomoc osobom zamieszkującym obszary małych miast i wsi.

6. SUBKULTURY MŁODZIEŻOWE

Szczególnie krytyczne nastawienie młodzieży do otoczenia, negowanie powszechnie akceptowanych norm i wzorców funkcjonowania społecznego wyrażane jest m.in. uczestnictwem w grupach o charakterze subkulturowym. Uwarunkowań przynależności do tego typu grup należy także upatrywać w nierówności szans życiowych, spowodowanych zróżnicowanym pochodzeniem lub sytuacją materialną młodych ludzi, chęci odnalezienia własnego miejsca w świecie, pozycji społecznej oraz podkreśleniu własnej wartości i znaczenia.

W zainteresowaniu Policji pozostają subkultury młodzieżowe, które ze względu na charakter swojej ideologii i wynikającą z niej działalność stanowią zagrożenie dla ładu i porządku publicznego oraz mają wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Chodzi tu głównie o grupy, które u podstaw swojej ideologii mają kult siły, agresji, „naprawianie i zmienianie” świata poprzez przemoc i niszczenie. Często katalizatorami takich postaw i zachowań są alkohol i narkotyki. Przynależność, czy identyfikowanie się z wartościami i ideologią takich nieformalnych grup, może być czynnikiem sprzyjającym procesowi demoralizacji nieletnich oraz popełnianiu przez nich czynów karalnych, stąd problematyka subkultur jest szczególnie istotna dla policyjnych specjalistów ds. nieletnich.

W 2006 r. dało się zauważyć symptomy odwrotu młodzieży od uczestnictwa w subkulturach pojmowanych w tradycyjny sposób. Coraz rzadziej mamy do czynienia z kilkoma odrębnymi, i najczęściej wrogimi wobec siebie ruchami, pojawia się natomiast przynależność do subkultury jako alternatywnej formy życia społecznego, przy czym sposób manifestowania tej przynależności może być demonstrowany dowolnie. Obserwuje się młodych ludzi sympatyzujących z kilkoma rodzajami subkultur młodzieżowych, ale najczęściej ogranicza się to do identyfikowania się z nimi poprzez wygląd zewnętrzny lub wybór określonej muzyki do słuchania. Na terenie działania kilku jednostek policyjnych zaobserwowano zjawisko "odchodzenia" członków grup, takich jak skini, czy punki po osiągnięciu pewnego wieku.

Najistotniejszą rolą Policji w obszarze subkultur młodzieżowych jest podejmowanie działań zmierzających do zminimalizowania niezgodnych z prawem zachowań, będących odzwierciedleniem wyznawanej ideologii. Podstawą tych działań jest świadomość, że dobre rozpoznanie środowisk subkulturowych, głównie ich przywódców, pomaga w typowaniu lub ustalaniu sprawców wyburzeń chuligańskich, czy zakłóceń ładu i porządku publicznego oraz, bulwersujących lokalną społeczność i opinię publiczną, aktów wandalizmu. Dobre rozpoznanie w obszarze subkultur młodzieżowych pozwala na właściwą dyslokację patroli policyjnych oraz planowanie - stosownie do przewidywanego zagrożenia - działań prewencyjnych. Obiektywna trudność w podejmowanych w tym obszarze przedsięwzięciach wynika głównie z faktu hermetyczności grup subkulturowych oraz ogólnej zasady, że dostęp do grup nieformalnych, w których istotną rolę odgrywa solidarność ich członków i wyjątkowa niechęć do współpracy z Policją, jest z reguły utrudniony.

W 2006 roku podległe komendom wojewódzkim jednostki Policji prowadziły rozpoznanie środowisk młodzieżowych w zakresie oszacowania rozmiarów i specyfiki działalności subkultur młodzieżowych, które bezpośrednio stwarzają zagrożenie dla ładu i porządku publicznego, jak również życia i zdrowia ludzkiego. Zgodnie z oceną dokonaną przez poszczególne komendy wojewódzkie Policji, można sporządzić hierarchię subkultur młodzieżowych, uwzględniając potencjalne zagrożenia, związane z ich działalnością przestępczą. Już od kilku lat najbardziej niebezpiecznymi

nieformalnymi grupami młodzieżowymi są szalikowcy (pseudokibice). Ich działania nacechowane wyjątkową brutalnością i agresją, stwarzają istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego. Przystępcza działalność tych grup, polega m.in. na niszczeniu przy okazji imprez masowych radiowozów, co naraża na poważne straty finansowe również samą Policję. Ilość członków i sympatyków poszczególnych ugrupowań młodzieżowych są zmienne, dlatego podawanie, choćby przybliżonych danych liczbowych, wydaje się niezasadne.

Jak wynika z nadesłanych do Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP informacji, w 2006 r. szalikowcy należeli do najliczniejszych grup subkulturowych na terenie kraju. Brali oni czynny udział w bójkach z kibicami przeciwnych klubów, niszczyli mienie i obrzucali kamieniami pociągi. Największą ich aktywność odnotowano na terenie województwa śląskiego, gdzie w analizowanym okresie odbyło się 706 imprez sportowych, podczas których odnotowano 43 ekscesy z udziałem kibiców oraz 22 zbiorowe zakłócenia ładu i porządku publicznego. Łącznie zatrzymano do wyjaśnienia 204 kibiców, wśród nich 31 małoletnich.

Przykłady spektakularnych wydarzeń z udziałem szalikowców:

KWP Białystok

W czerwcu ub.r. przed meczem Widzewa Łódź z Jagiellonią Białystok w rejonie bramy głównej stadionu doszło do bójki pomiędzy ugrupowaniami kibiców Jagiellonii, w trakcie której użyto niebezpiecznych narzędzi, w tym siekier, metalowych rurek i kijów bejsbolowych. W wyniku starcia obrażeń doznało 5 kibiców oraz 1 z interwenujących funkcjonariuszy Policji. W trakcie podjętych czynności zatrzymano 24 najbardziej agresywnych pseudokibiców, wśród których było 8 nieletnich. Sąd Rejonowy w Białymstoku wydał postanowienie o natychmiastowym umieszczeniu 6 nieletnich w schroniskach, zaś 2 zwolniono do domu. W przypadku osób dorosłych – zastosowany został środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy. W trakcie przeszukania w miejscach zamieszkania na dyskach twardych komputerów odnaleziono zapiski świadczące o przynależności do subkultur młodzieżowych skinhead oraz zapiski i materiały związane z organizacją „Krew i honor”.

KWP Bydgoszcz

W sierpniu ub.r. na terenie KPP Lipno około 80 - osobowa grupa kibiców Pogoni Szczecin powracająca samochodami osobowymi z meczu z Płocka zatrzymała się przy stacji paliw PKN Orlen w Lipnie, a następnie po wejściu do wnętrza odwrócili uwagę sprzedawców, powodując sztuczne zamieszanie, po czym dokonali kradzieży około 140 puszek piwa, płynu Petrygo w opakowaniu 5 l, około 100 sztuk napojów Red Bull i Orlen Team, płynu do spryskiwaczy i artykułów do golenia Gillette.

KWP z/s w Radomiu

W Radomiu w trakcie spotkania III ligowych zespołów „Radomiak” Radom i „Mlekovita” Wysokie Mazowieckie na 15 minut przed końcem spotkania sędzia ukarał zawodnika z Radomia czerwoną kartką, w wyniku czego doszło do ogólnego protestu kibiców i wyzwisk pod adresem sędziego. Sytuację zaostrzyły mnożące się faule piłkarzy przyjezdnych. Po zakończeniu meczu sędziowie zostali wygwizdani i wyzwani wulgarnymi słowami. Po wyjściu z płyty boiska jeden z sędziów został uderzony w głowę przez nieustalonego sprawcę nieznanym przedmiotem. Po konsultacji lekarskiej sędzia złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa i opuścił Radom pod ochroną policyjną. Cały skład sędziowski meczu podczas wychodzenia ze stadionu był obrzucany przez kibiców m. in. zapalniczkami, telefonami komórkowymi, kamieniami i innymi przedmiotami.

Kolejną grupą subkulturową, która funkcjonowała w 2006 r. są metalowcy. Ich działanie stwierdziła KWP w Łodzi (KPP Zduńska Wola). Subkultura funkcjonuje na tym terenie od ponad 16 lat. Liczy około 30 osób, w wieku od 17 do 32 lat i wykazuje tendencję malejącą. W przeszłości członkowie tej subkultury popełnili szereg przestępstw przeciwko mieniu i zdrowiu. W tej chwili, zdaniem specjalistów ds. nieletnich, ich zachowanie nie stanowi zagrożenia dla porządku i bezpieczeństwa publicznego. Od 2002 roku odnotowano stopniowe zacieranie się różnic między subkulturą metalowców a subkulturą punków. Aktualnie można wskazać istnienie jednej subkultury metalowców.

Inną grupą nieformalną występującą również na terenie KWP Łódź są blockersi. W zainteresowaniu KPP w Zduńskiej Woli w 2006 r. znajdowało się 60 osób, w tym 30 nieletnich, w związku z wejściem w konflikt z prawem. Blockersi łączą się w kilkusobowe grupy, a miejscem ich spotkań są najczęściej klatki schodowe bloków mieszkalnych. Są zagorzałymi miłośnikami muzyki hip-hop. Ich głośnie zachowanie stanowi poważną uciążliwość dla mieszkańców. Liczne ich występowanie stwierdzono na terenie KPP Bełchatów, gdzie blockersi są widoczni praktycznie na każdym z osiedli miasta. Zauważalny jest też wzrost liczby młodych osób utożsamiających się z kulturą hip-hopową. Jest to spowodowane m.in. faktem, że muzyka ta zdobywa coraz większą liczbę fanów. Zagrożeniem występującym ze strony tych subkultur są przypadki zakłócania porządku publicznego, spożywania alkoholu w miejscach publicznych, rozpowszechnianie narkotyków, itp.

Jak wynika z informacji przekazanych przez KWP/KSP, na terenie działania wielu z nich nadal uciążliwym problemem była działalność graficiarzy i sprejowców, którzy dokonywali dewastacji mienia poprzez malowanie elewacji budynków, wagonów kolejowych, a zwłaszcza obiektów należących do PKP (m.in. KWP Łódź). Do osiągnięć w walce z subkulturami należy zaliczyć ujawnienie przez funkcjonariuszy Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Sekcji Prewencji KMP w Koninie (KWP Poznań) grupy nieletnich graficiarzy, którzy umieszczali rysunki i napisy na tablicach reklamowych oraz elewacji wielu budynków na terenie miasta. Do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich miejscowego sądu przekazano materiały dotyczące 116 czynów.

Do spektakularnych przykładów przestępczego działania członków subkultur młodzieżowych można zaliczyć przypadek opisany przez KWP w Szczecinie. W listopadzie 2006 r. w Świnoujściu grupa sześciu neonazistów w wieku 15-19 lat zdewastowała na terenie miasta cztery obiekty. Powybijali oni szyby wystawowe w lokalach gastronomicznych prowadzonych przez obcokrajowców narodowości wietnamskiej i chińskiej oraz szyby okienne w kościele ewangelickim. Jak ustalono w trakcie wykonywania czynności procesowych, dokonali tych czynów, chcąc uczcić rocznicę tzw. „Kryształowej Nocy”, kiedy to w 1938 r. ulice niemieckich miast zostały zasypane odłamkami szkła i kryształów ze zniszczonych żydowskich mieszkań i sklepów.

Na terenie działania KWP w Katowicach zaobserwowano w 2006 r. nowe zjawisko, jakim jest pojawienie się, inspirowanych programami telewizyjnymi (np. emitowanym w stacji MTV programem „JACKASS”), grup zajmujących się tzw. zabawami ekstremalnymi. Członkowie tych grup dokonują różnorodnych wyczynów, od „pseudokaskaderskich” (skoki z wysokości, skoki z jadących pojazdów lub na jadące pojazdy) do obscenicznych (obnażanie się w miejscach publicznych, załatwianie w takich miejscach potrzeb fizjologicznych), które utrwalają za pomocą sprzętu video,

a następnie rozpowszechniają w Internecie. Motywem działania członków tego typu grup jest wykazanie braku zahamowań oraz strachu w różnych ekstremalnych sytuacjach. Podobną działalność ujawniono także na terenie działania podległym KMP w Rybniku i Sosnowcu.

Policja, chcąc ograniczyć przestępczą działalność członków grup subkulturowych oraz oddziaływanie ich ideologii na młodzież, podejmuje różnego rodzaju działania profilaktyczne, niejednokrotnie z zaangażowaniem partnerów pozapolicyjnych. Przykłady takich działań i inicjatyw profilaktycznych podejmowanych w obszarze subkultur młodzieżowych zostały umieszczone w załączniku.

Biorąc pod uwagę specyfikę zjawiska, głównie nieostrość granic świadczących o przynależności, bądź tylko sympatyzowaniu z którąś z grup subkulturowych, trudno odważyć się i sformułować jednoznaczną ocenę zjawiska, tak pod kątem jakościowym, jak i ilościowym. Niemniej jednak w ocenie Policji analizowany okres nie przyniósł szczególnych zagrożeń ze strony członków subkultur młodzieżowych, co z jednej strony było zapewne efektem unifikowania się poszczególnych grup, z drugiej zaś konsekwencją pracy profilaktycznej w środowiskach młodzieżowych.

Nie ulega wątpliwości, że w przyszłości dobre rozpoznanie w obszarze działalności subkultur młodzieżowych może okazać się pomocne przy planowaniu stosownych działań wyprzedzających Policji, które przyczynią się do podniesienia poziomu porządku publicznego, a także poczucia bezpieczeństwa w środowisku lokalnym. Niezbędne jest także systematyczne podnoszenie wiedzy funkcjonariuszy w przedmiotowej materii oraz doskonalenie mechanizmów współpracy i przepływu informacji między szkołami i innymi placówkami, mającymi do czynienia z młodzieżą.

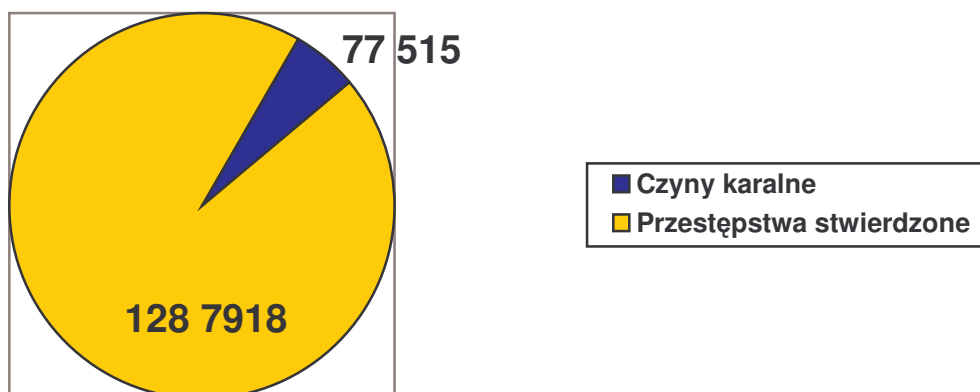
II. PRZESTĘPCZOŚĆ NIELETNICH Z UWZGLĘDNIENIEM PRZEMOCY SZKOLNEJ ORAZ POLICYJNE IZBY DZIECKA

1. PRZESTĘPCZOŚĆ NIELETNICH Z UWZGLĘDNIENIEM PRZEMOCY SZKOLNEJ

W 2006 roku na terenie kraju Policja stwierdziła 1 287 918 przestępstw, czyli o 92 044 mniej niż w 2005 roku. Ustalono 587 959 podejrzanych (mniej o 6 129 osób), Wśród nich było 53 782 nieletnich (wzrost o 5,5 % w porównaniu do 2005 r.), którym udowodniono popełnienie 77 515 czynów karalnych (wzrost o 8,4 % w porównaniu do 2005 r.).

Wskaźnik udziału czynów popełnionych przez nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych wyniósł 6,0 %. Nieletni stanowili 9,1 % ustalonych osób podejrzanych.

Wykres nr 17 – skala czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w stosunku do ogółu przestępstw stwierdzonych

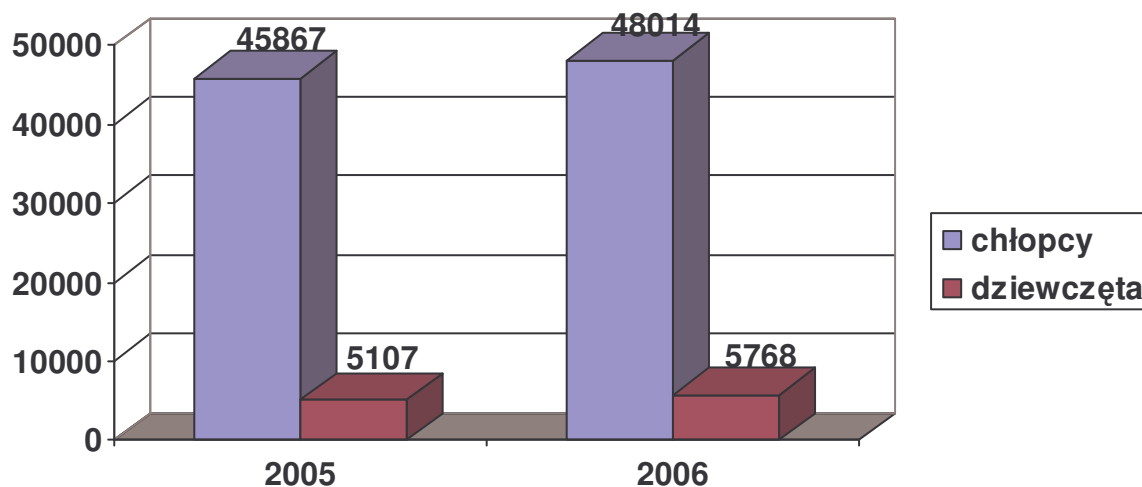

Podobnie jak w latach ubiegłych - głównym miejscem działalności przestępczej nieletnich było środowisko miejskie, gdzie odnotowano 66 140 popełnionych przez nich czynów karalnych. Stanowi to 85,3 % wszystkich czynów popełnionych przez osoby nieletnie na terenie kraju, tj. o 0,2 % więcej niż w 2005 r.

Nieletni sprawcy najczęściej działali indywidualnie - 60 176 czynów (wzrost o 10,3 % w porównaniu do 2005 r.), przez dwie osoby popełnione zostały 10 692 czyny karalne (wzrost o 0,3 % w porównaniu do 2005 r.), natomiast w grupie 3 i więcej osobowej - 6 647 czynów (wzrost o 6,2 % w porównaniu do 2005 r.).

Wśród ogólnej liczby 53 782 nieletnich sprawców czynów karalnych do 16 roku życia 10,7 % stanowiły dziewczęta (w 2005 r. - w grupie 50 974 nieletnich do 16 lat dziewczęta stanowiły 10,0 %).

Wykres nr 18 – liczba nieletnich sprawców z uwzględnieniem płci*

*Sporządzono na podstawie danych policyjnego systemu statystyki przestępczości „TEMIDA” (nieletni sprawcy do 16 roku życia)

Wśród nieletnich sprawców: 52 535 uczyło się w różnego typu szkołach (wzrost o 5,8 % w porównaniu do 2005 r.), 3 510 nieletnich sprawców było karanych za podobne przestępstwa (wzrost o 8,2 % w porównaniu do 2005 r.), 1 814 nieletnich było karanych za inne przestępstwa (wzrost o 3,0 % w porównaniu do 2005 r.). 3 251 nieletnich było pod wpływem alkoholu (wzrost o 15,5 % w porównaniu do 2005 r.), a 72 pod wpływem narkotyku lub innych środków odurzających (wzrost o 53,2% w porównaniu do 2005 r.).

Sąd Rodzinny zastosował środki zapobiegawcze wobec 1 088 nieletnich (w 2005 r. - 1 034), w tym poprzez umieszczenie w schronisku dla nieletnich w stosunku do 517 osób (w 2005 r. - 491 osób), a w placówce wychowawczej - 571 osób (w 2005 r. - 543).

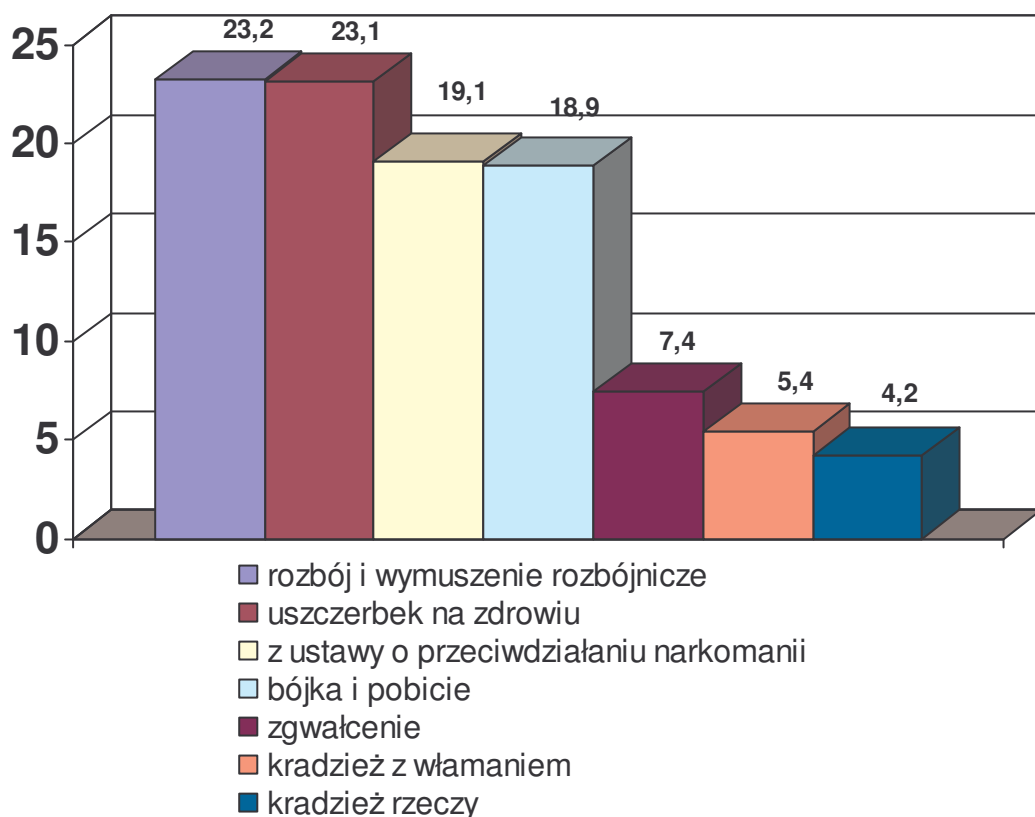
Przestępczość nieletnich w minionym roku w wybranych kategoriach przestępstw kształtowała się następująco:

- przestępstwa drogowe – 1226 czynów karalnych (wzrost o 226 czynów w porównaniu do 2005 r.), 1197 nieletnich sprawców (wzrost o 229 w porównaniu do 2005 r.);
- przestępstwa kryminalne – 72 866 czynów karalnych (wzrost o 5 515 w porównaniu do 2005 r.), 50 664 nieletnich sprawców (wzrost o 2 138 w porównaniu do w 2005 r.), w tym:
  - zabójstwa - 19 czynów karalnych (w 2005 r. 11, co stanowi wzrost o 72,7 %),
  - udział w bójce lub pobiciu – 2 694 czynów karalnych (w 2005 r. 2147, co stanowi wzrost o 25,5 %),
  - uszczerbek na zdrowiu – 3 429 czynów karalnych (w 2005 r. 3 016, co stanowi wzrost o 13,7 %),
  - zgwałcenia – 148 czynów karalnych (w 2005 r. 116, co stanowi wzrost o 27,6 %),
  - rozboje, kradzieże rozbójnicze i wymuszenia – 8 154 czyny karalne (w 2005 r. 8 081, co stanowi wzrost o 0,9 %),

- kradzieże rzeczy – 11 650 czynów karalnych (w 2005 r. 12 002, co stanowi spadek o 2,9 %),
- kradzieże z włamaniem – 9 419 czynów karalnych (w 2005 r. 11 052, co stanowi spadek o 14,7 %),
- przestępstwa narkotykowe – 13 417 czynów karalnych (w 2005 r. 10 838, co stanowi wzrost o 23,8 %).

Udział nieletnich sprawców w wybranych kategoriach przestępstw przedstawiono w *Załączniku nr 2, Tabela nr 2.1.1.*

Wykres nr 19 – procentowy udział czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w danej kategorii

Sporządzono na podstawie danych policyjnego systemu statystyki przestępczości „TEMIDA”.

Niewielka tendencja wzrostowa w porównaniu do 2005 r. nastąpiła również wśród osób, które nie ukończyły 13 roku życia. Ogółem 3 210 dzieciom do 13 roku życia (wzrost o 3,7 % w porównaniu do 2005 r.), udowodniono popełnienie 2 117 czynów karalnych (wzrost o 1,5 % w porównaniu do 2005 r.).

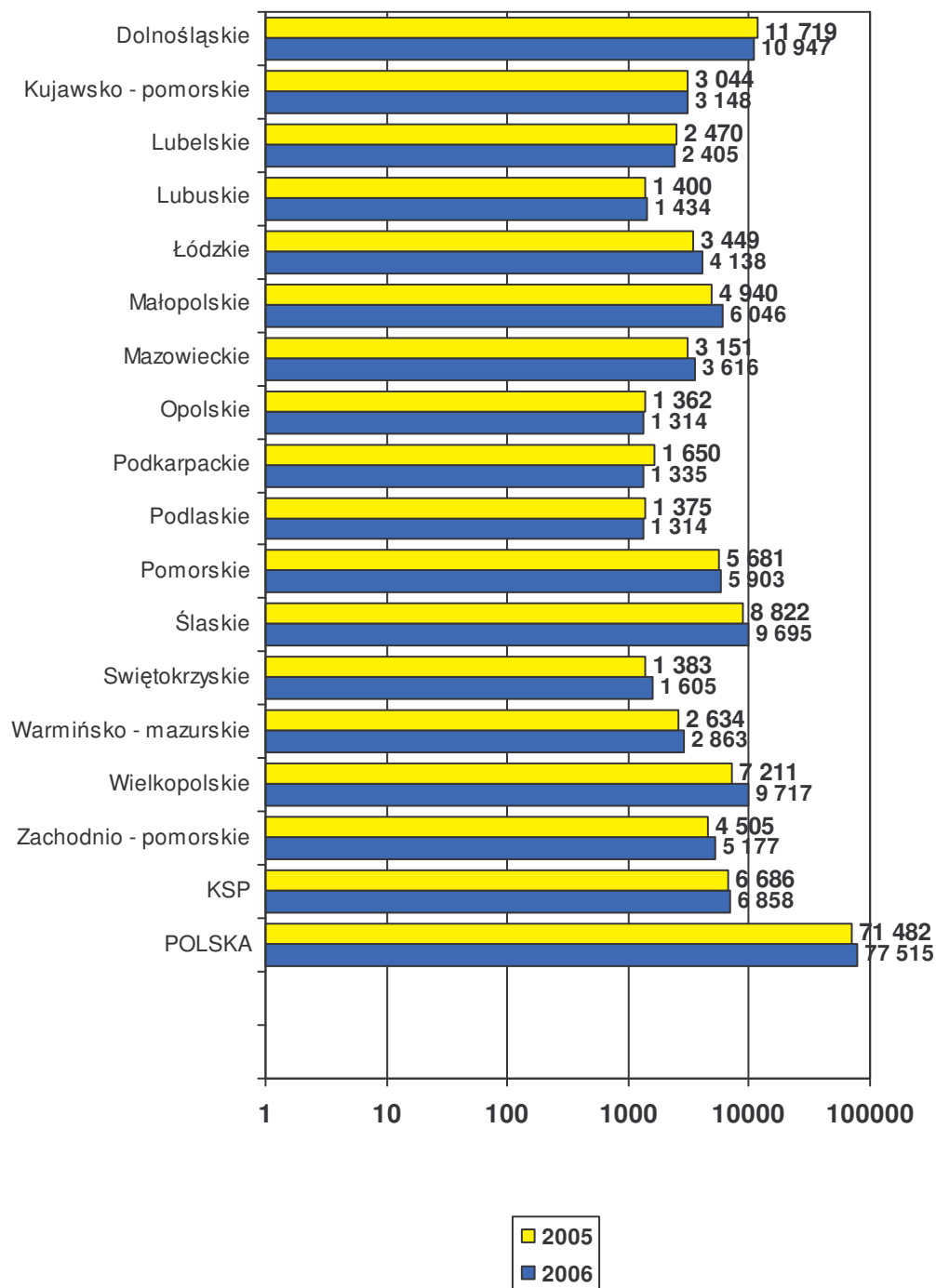
Niektóre kategorie czynów zabronionych popełnionych przez osoby poniżej 13 lat to:

- kradzież z włamaniem – wzrost o 50,5 %; z 212 w roku 2005 do 319 czynów w 2006 r.;
- spowodowanie uszczerbku na zdrowiu – wzrost o 15,7 %; ze 172 w 2005 r. do 199 czynów w 2006 r.,
- rozbój, wymuszenie i kradzież rozbójnicza – wzrost o 1,1 %; z 175 w 2005 r. do 177 czynów w 2006 r.,

- przestępstwa narkotykowe – wzrost o 23,3 % ; z 30 czynów w 2005 r. do 37 w 2006 r.

Zestawienie porównawcze dotyczące przestępczości w Polsce w latach 2006/2005, z uwzględnieniem poszczególnych województw znajduje się w *Załączniku nr 2, Tabela nr 2.1.2.*

Wykres nr 20 – czyny karalne nieletnich w poszczególnych województwach w latach 2005 i 2006

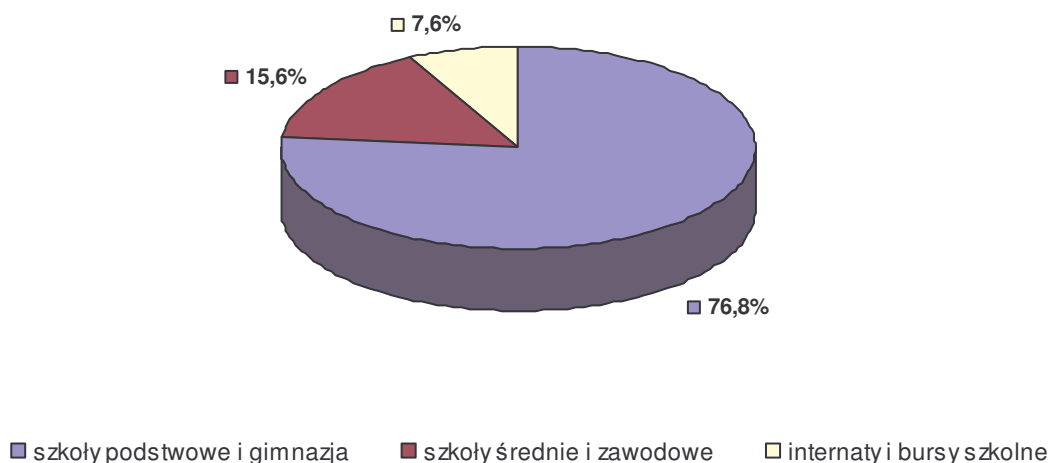

Innym, poważnym problemem dotyczącym dzieci, jest przestępczość w szkołach i internatach. W *Załączniku nr 2, Tabela nr 2.1.3.* przedstawiono jej strukturę w 2006 r. (w porównaniu do 2005 r.) w wybranych kategoriach przestępstw, w oparciu o dane statystyczne, w których rejestruje się wszystkie przypadki naruszenia prawa na terenie szkół i innych placówek oświatowych, z wyszczególnieniem kategorii popełnionych przestępstw. Należy pamiętać, że w obiektach szkolnych nie tylko nieletni dokonują przestępstw, ale również osoby dorosłe.

Z danych statystycznych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2006 roku na terenie wszystkich placówek oświatowych i wychowawczych popełniono ogółem 24 809 przestępstw (wzrost o 2,9 % w porównaniu do 2005 r.), w tym na terenie:

- szkół podstawowych i gimnazjów 19 067 przestępstw (wzrost o 7,6% w porównaniu do 2005 r.),
- szkół średnich i zawodowych: 3 879 przestępstw (spadek o 17,2 % w porównaniu do 2005 r.),
- internatów i burs szkolnych 1 863 przestępstw (wzrost o 9,6 % w porównaniu do 2005 r.).

Wykres nr 21 – wskaźnik procentowy przestępstw stwierdzonych w poszczególnych placówkach oświatowych (przyjmując, że 100,0 % stanowią szkoły podstawowe i gimnazja, szkoły średnie i zawodowe oraz internaty i bursy szkolne)

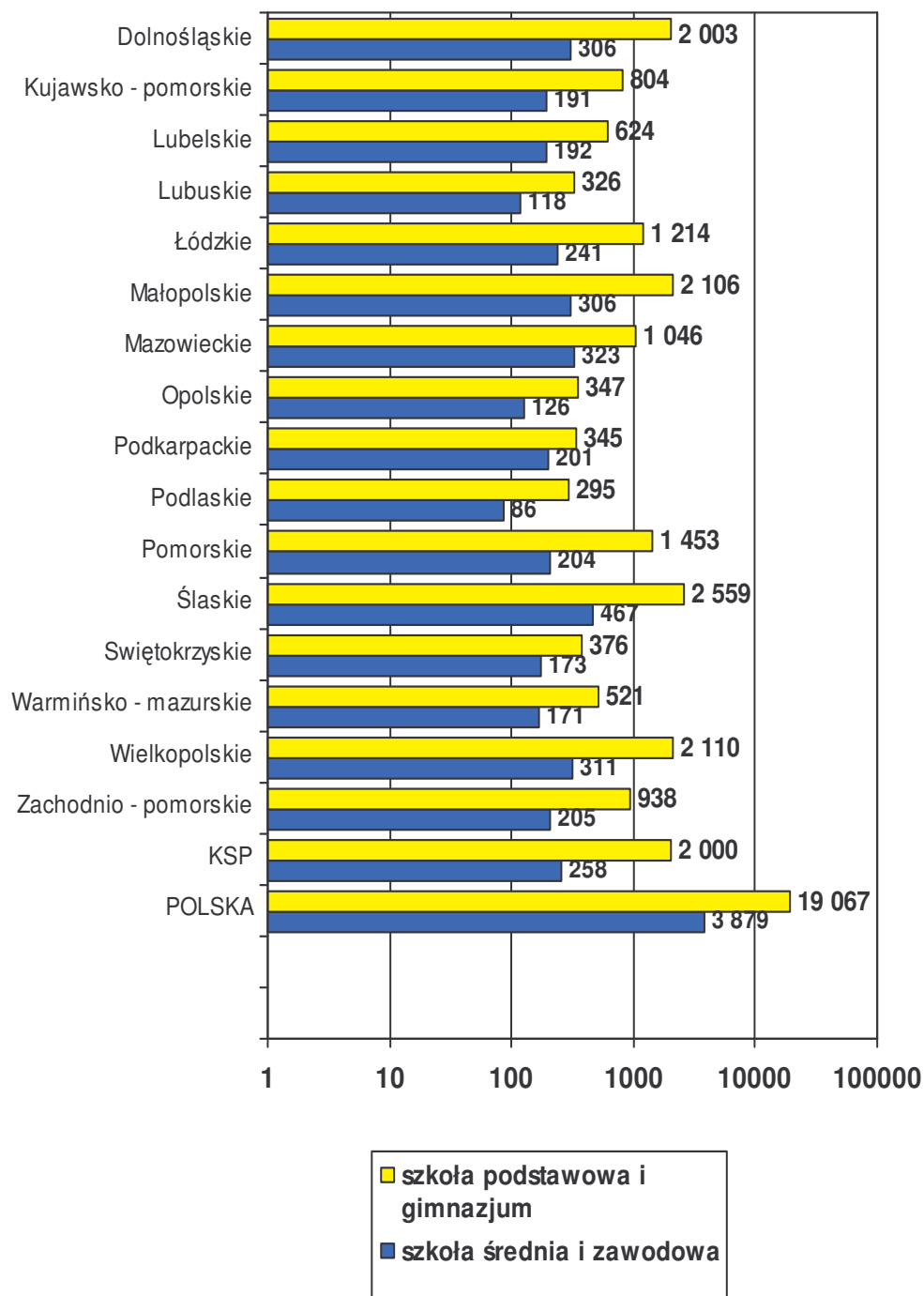

Sporządzono na podstawie danych policyjnego systemu statystyki przestępczości „TEMIDA”.

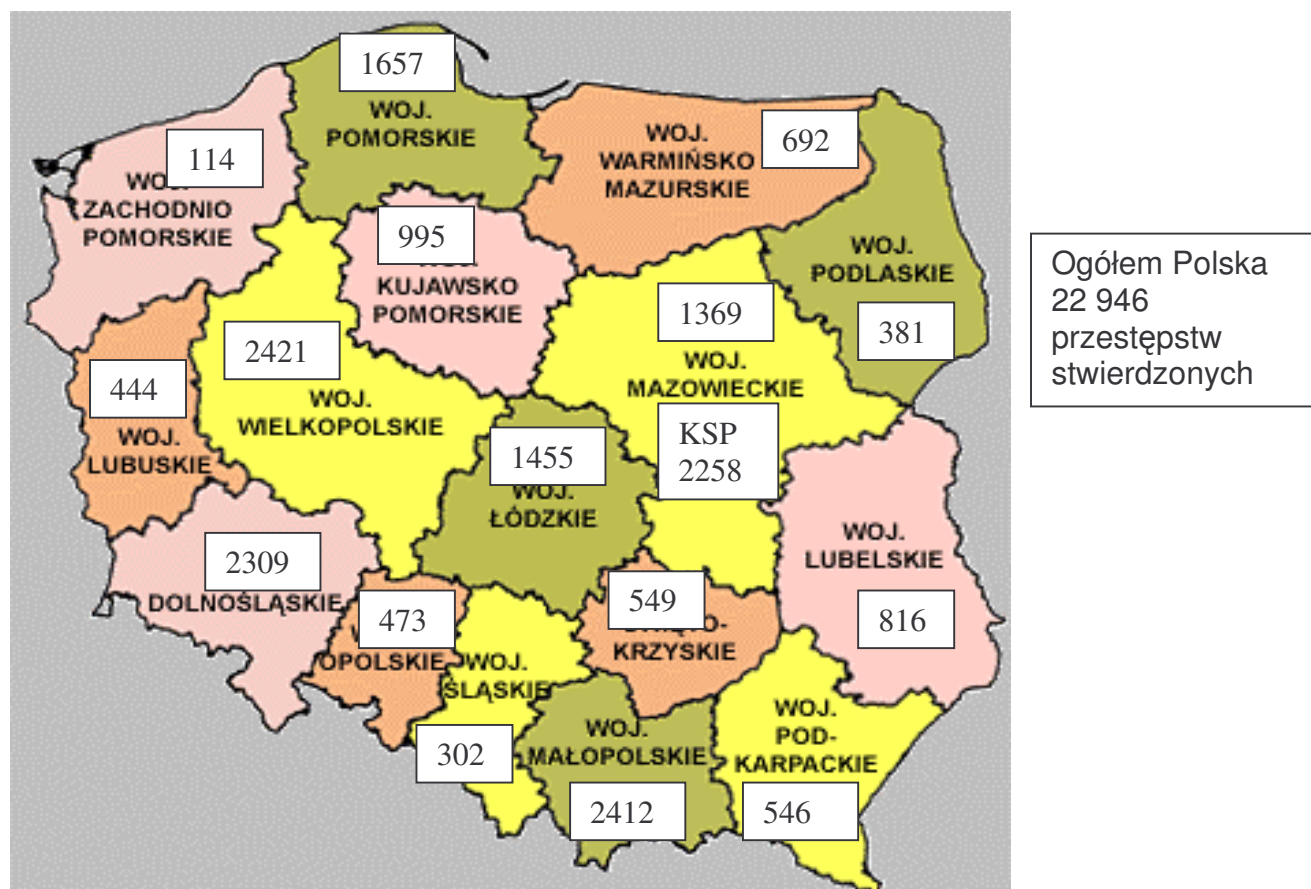
Na terenie wszystkich wymienionych placówek stwierdzono między innymi:

- 1 096 bójek i pobić (wzrost o 18,3 % w porównaniu do 2005 r.);
- 1668 przypadków spowodowania uszczerbku na zdrowiu (wzrost o 12,3% w porównaniu do 2005 r.);
- 1 zabójstwo (na tym samym poziomie, co w 2005 r.);
- 4 086 rozbojów, kradzieży i wymuszeń rozbójniczych (wzrost o 12,0% w porównaniu do 2005 r.);
- 36 zgwałceń (wzrost o 38,5 % w porównaniu do 2005 r.).

Wykres nr 22 – przestępstwa stwierdzone na terenie placówek oświatowych w poszczególnych województwach w 2006 roku

Wykres nr 23 – ogólna liczba przestępstw stwierdzonych na terenie szkół podstawowych, gimnazjów, szkół średnich i zawodowych w poszczególnych województwach

Charakterystyka przestępczości wśród nieletnich na terenie poszczególnych województw została umieszczona w *Załączniku nr 2.1.4.*

Jednym z przejawów złożonego procesu demoralizacji jest popełnianie czynów karalnych, które często są skutkiem takich negatywnych zachowań jak: używanie alkoholu lub innych środków odurzających, systematycznego uchylania się od obowiązku szkolnego, uprawiania prostytucji lub włóczęgostwa. Szczegółowa analiza danych statystycznych dotyczących przestępczości nieletnich w 2006 r., pozwala na sformułowanie następujących stwierdzeń:

- wśród czynów karalnych najczęściej popełnionych przez nieletnich dominowały te, które były skierowane przeciwko życiu i zdrowiu (uszczerbek na zdrowiu, bójka lub pobicie) oraz przeciwko mieniu (kradzież, kradzież rozbójnicza, rozbój),
- sprawcami byli w zdecydowanej większości chłopcy, starsi uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów,
- większość czynów karalnych była popełniana indywidualnie.

Zapobieganie i zwalczanie demoralizacji i przestępczości wśród dzieci, młodzieży i w rodzinie, to jedno ze stałych i priorytetowych zadań dla Policji w 2007 roku. Osiągnięcie tego celu jest możliwe poprzez:

- realizację zadań dotyczących bezpieczeństwa w szkole i jej okolicach, wynikających z Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”,
- ścisłą współpracę specjalistów do spraw nieletnich z placówkami oświatowymi, przede wszystkim w zakresie realizacji założeń Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży,
- budowanie lokalnych systemów przeciwdziałania przestępczości i demoralizacji nieletnich dostosowanych do indywidualnych potrzeb danego regionu oraz stopnia zagrożenia,
- współrealizowanie z innymi podmiotami właściwymi w sprawach opieki i wychowania, zadań wynikających z Rządowego programu poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”.

2. POLICYJNE IZBY DZIECKA

Działalność policyjnych izb dziecka regulują następujące akty prawne:

- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- Rozporządzenie MSWiA z dnia 21 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka (Dz. U. Nr 10, poz. 104),
- Decyzja 346/04 KGP z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie pełnienia służby przez policjantów w policyjnych izbach dziecka.

W analizowanym okresie sprawozdawczym tj. od 01.01. do 31.12.2006 r. przebywało w izbach dziecka łącznie 7 841 nieletnich⁹. W porównaniu z rokiem 2005 (7 704) nastąpił niewielki wzrost ogólnej liczby nieletnich zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka o 137 osób, co stanowi wskaźnik 1,7 %. Biorąc pod uwagę przyczynę zatrzymania nieletnich w policyjnych placówkach, stwierdzono w minionym roku:

- 7 197 sprawców czynów karalnych (91,8 %) – wzrost o 169 (7 028 w 2005 r.),
- 644 nieletnich będących na samowolnym pobycie poza schroniskiem dla nieletnich lub zakładem poprawczym (8,2 %) – spadek o 32 (676 w 2005 r.).

Podział ze względu na płeć zatrzymanych, kształtował się w następujący sposób:

- 7 152 chłopców (91,2 %) – wzrost o 129 (7 152 w 2005 r.),
- 689 dziewcząt (8,8 %) – wzrost o 8 (681 w 2005 r.).

W 2006 roku, spośród ogólnej liczby umieszczonych w policyjnych izbach dziecka, po raz pierwszy przebywało w PID 5 406 nieletnich (68,9 %), natomiast po raz kolejny umieszczonych było 2 435 nieletnich (31,1 %). Ogółem skierowano 13 491 wniosków lub informacji do: sądów rodzinnych (4 967), placówek i instytucji państwowych (1 983) oraz jednostek Policji (6 541).

Analiza poszczególnych grup wiekowych nieletnich umieszczonych w policyjnych izbach dziecka w 2006 r. dokonana została z uwzględnieniem przyczyny zatrzymania w placówce. Zatem w przypadku art. 40 § 1 upn stwierdzono:

- 1 361 nieletnich w wieku 13 – 14 lat – spadek o 29 (1 390 w 2005 r.),
- 3 401 nieletnich w wieku 15 – 16 lat – spadek o 225 (3 626 w 2005 r.),
- 2 435 nieletnich do 17 lat – wzrost o 423 (2 012 w 2005 r.).

Z kolei wśród zatrzymanych w związku z art. 40 § 7 upn stwierdzono:

- 93 nieletnich w wieku 13 – 15 lat – spadek o 59 (152 w 2005 r.),
- 436 nieletnich w wieku 16 – 18 lat – wzrost o 7 (429 w 2005 r.),
- 115 nieletnich w wieku 19 – 21 lat – wzrost o 20 (95 w 2005 r.).

Szczegółowe dane dotyczące liczby nieletnich zatrzymanych w poszczególnych placówkach, z podziałem na województwa, znajdują się w *Załączniku nr 2, tabela nr 2.2.2.*

⁹ zestawienie statystyczne w postaci tabelarycznej znajduje się w *Załączniku nr 2, tabela nr 2.2.1.*

Policyjne statystyki nie odzwierciedlają czasu pobytu nieletnich w policyjnych izbach dziecka po ogłoszeniu przez sąd postanowienia o umieszczeniu we właściwej placówce. W związku z powyższym Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP doraźnie zbiera w tym zakresie dane z terenowych jednostek Policji, pytając o sytuację związaną z tzw. przedłużonymi pobytami nieletnich. Z informacji przesłanych przez terenowe jednostki Policji wynika, że w minionym roku nadal stosowana była przez sędziów rodzinnych praktyka umieszczania w policyjnych izbach dziecka nieletnich bez precyzyjnego określenia czasu pobytu. Sytuacja ta wynika z faktu, że przepisy ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich nie precyzują maksymalnego czasu pobytu nieletnich po ogłoszeniu przez sąd postanowienia o umieszczeniu w placówce docelowej. Sędziowie sądów rodzinnych i nieletnich stoją na stanowisku, że do czasu znalezienia nieletniemu miejsca w odpowiedniej placówce resocjalizacyjnej, powinien on przebywać w policyjnej izbie dziecka, gdyż brak jest przesłanek do natychmiastowego zwolnienia na podstawie § 6 art. 40 ustawy.

W 2006 roku stwierdzono, że wydłużył się okres oczekiwania na umieszczenie w schronisku dla nieletnich. W Policyjnej Izbie Dziecka w Łodzi czas, w przypadku trzech nieletnich, wyniósł od 70 – 80 dni. Niepokojące jest również to, że coraz więcej problemów stwierdzono w przypadku orzekania o umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Czas oczekiwania dziecka na miejsce w tego typu placówce systematycznie się wydłuża.

We wszystkich stwierdzonych przypadkach, nieletni przebywali w policyjnej izbie dziecka na podstawie postanowienia właściwego sądu rodzinnego. Zasadniczym powodem długotrwałego pobytu nieletnich w izbie, był brak miejsca w placówce docelowej. Zatem sytuacje te są całkowicie niezależne od policjantów pełniących służbę w PID. Kierownicy policyjnych izb dziecka na bieżąco monitorują instytucje odpowiedzialne za sprawne kierowanie do właściwych placówek orzeczonych w postanowieniu sądu. Niejednokrotnie sami interweniują w poszczególnych sprawach, kontaktując się bezpośrednio z zespołami nadzoru pedagogicznego, działającymi przy prezesie sądu okręgowego, celem skrócenia czasu pobytu nieletnich.

Skutecznym rozwiązaniem przedmiotowej kwestii będzie precyzyjne określenie w „Kodeksie nieletnich” (projekt legislacyjny zmieniający ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich) czasu pobytu nieletnich w policyjnej izbie dziecka, po ogłoszeniu przez sąd postanowienia o umieszczeniu w placówce. Stosowne propozycje zostały przez Komendę Główną Policji zgłoszone Ministerstwu Sprawiedliwości.

Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji otrzymało informacje na temat sześciu wypadków nadzwyczajnych, jakie miały miejsce w 2006 r. w policyjnych izbach dziecka. Odnotowano ucieczki, samookaleczenia (tzw. połknięcia), naruszenie nietykalności cielesnej. Niemniej jednak, miniony rok należy, pod względem poziomu bezpieczeństwa, oceniać pozytywnie. Szczegółowa analiza przyczyn i okoliczności zaistniałych zdarzeń, dokonywana w każdej jednostce Policji, w której miał miejsce wypadek nadzwyczajny, ma na celu przede wszystkim sformułowanie wniosków na przyszłość.

Do najważniejszych zaleceń należy zaliczyć przestrzeganie dyscypliny i przepisów służbowych, zachowanie maksymalnych środków ostrożności w czasie służby, właściwy nadzór nad zachowaniem zatrzymanych nieletnich. Niezwykle istotne jest również, aby kadra policyjnych izb dziecka aktywnie uczestniczyła w różnego rodzaju kursach i szkoleniach realizowanych w ramach doskonalenia zawodowego dla policjantów pełniących służbę w pionie prewencji.

Podnoszenie kwalifikacji pracowników izb dziecka korzystnie wpływa na poziom bezpieczeństwa w tych placówkach. Wiedza i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki, czy wiktymologii, pomaga w kontaktach interpersonalnych z nieletnimi, a w szczególności w redukcji stresu związanego z przebywaniem w warunkach izolacji od społeczeństwa.

Ze sprawozdań przesłanych przez poszczególne komendy wojewódzkie Policji wynika, że dodatkowe, prewencyjne działania podejmowane w ramach funkcjonowania PID, koncentrują się wokół takich zagadnień, jak:

- udział w różnego rodzaju akcjach i programach profilaktycznych z zakresu szeroko rozumianej prewencji kryminalnej,
- realizacja spotkań z młodzieżą szkolną na temat profilaktyki społecznej – zapobiegania narkomanii, alkoholizmowi, przemocy rówieśniczej,
- współpraca z placówkami dydaktycznymi, ze środowiskiem naukowym oraz przedstawicielami instytucji i organizacji społecznych zajmujących się problematyką nieletnich,
- pomoc społeczności lokalnej poprzez prowadzenie przez niektóre placówki tzw. telefonów zaufania.

Podsumowując 2006 rok należy szczególną uwagę zwrócić na niewielką liczbę wypadków nadzwyczajnych, jakie miały miejsce w policyjnych izbach dziecka. Jest to niewątpliwie zasługa policjantów pełniących służbę w tych placówkach. Biorąc pod uwagę długie pobyty nieletnich w PID, szczególnie istotny i cenny wydaje się fakt zachowania w nich wysokiego poziomu bezpieczeństwa.

III. PRZEDSIĘWZIĘCIA W ZAKRESIE PREWENCJI KRYMINALNEJ

1. WSPÓŁPRACA POLICJI Z ADMINISTRACJĄ TERENOWĄ

Realizacja zagadnień z zakresu zapobiegania przestępczości oraz przeciwdziałania innym negatywnym zjawiskom dezorganizującym życie społeczne nie jest możliwa bez nawiązywania i podtrzymywania ścisłej współpracy z instytucjami rządowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi. Jednym z kryteriów podziału prewencji kryminalnej jest obszar, w obrębie którego realizowane są pewne określone inicjatywy profilaktyczne. Zgodnie z owym kryterium wymienia się działania realizowane na szczeblu ogólnokrajowym, określające kierunki działań zapobiegawczych oraz wyznaczające zadania i wypracowujące standardy działań niższego szczebla. Podejmowane są również inicjatywy o zasięgu regionalnym, które w głównej mierze koordynują i nadzorują działania realizowane przez podmioty szczebla powiatowego, a przekładające się w konsekwencji na poziom bezpieczeństwa na obszarze poszczególnych województw. Natomiast trzecim rodzajem są działania szczebla lokalnego, które skierowane są na konkretne zagrożenia występujące w poszczególnych społecznościach lokalnych. Głównym partnerem jednostek terenowych Policji zajmujących się realizacją owych zadań są władze samorządowe działające na terenie społeczności i odpowiedzialne za kształtowanie polityki bezpieczeństwa w środowisku lokalnym.

Zgodnie z zapisem „ustawy o samorządzie terytorialnym”, sprawy dotyczące porządku publicznego należą do zadań własnych samorządów lokalnych. Współpraca Policji z administracją szczebla centralnego oraz lokalnego odbywa się w oparciu o przyjęte programy bezpieczeństwa oraz podpisane porozumienia określające i regulujące formy realizacji zadań w tym zakresie, a także powiatowe komisje bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Analiza materiałów przekazanych przez komendy wojewódzkie oraz Komendę Stołeczną Policji wskazuje, że główne obszary współdziałania Policji i administracji samorządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych w 2006 roku – podobnie jak w roku poprzednim - obejmowały:

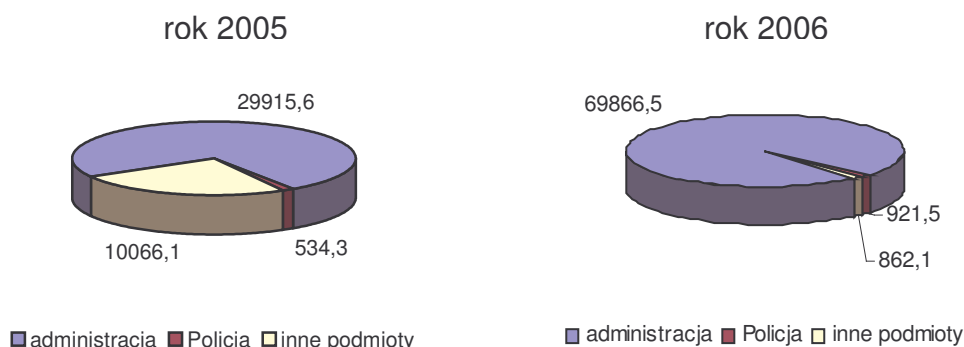
1. współpracę w ramach Powiatowych Komisji Bezpieczeństwa i Porządku obejmujących swym działaniem obszary podległe starostom, prezydentom miast lub wójtom, których główne zadania łączą się z określaniem priorytetów działań związanych z zagadnieniem bezpieczeństwa, opracowywaniem harmonogramów przedsięwzięć wraz z wyznaczeniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, oraz z urzeczywistnianiem idei współdziałania poprzez zawieranie porozumień między podmiotami uczestniczącymi w realizacji komplementarnych zadań;
2. współpracę ze Strażami Miejskimi/Gminnymi polegającą przede wszystkim na organizowaniu wspólnych patroli, ale również na podziale obowiązków w zakresie nadzoru nad stanem porządku publicznego w poszczególnych rejonach miejscowości w celu unikania niepotrzebnego „dublowania się” sił i środków obydwu służb, a także coraz częściej na wzajemnym korzystaniu z doświadczeń oraz wspólnej realizacji programów i akcji profilaktycznych;
3. wsparcie finansowe jednostek Policji w zakresie dofinansowywania służb oraz wyposażenia technicznego jednostek, oraz przeznaczania środków na poprawę zabezpieczenia miejsc publicznych poprzez wykorzystywanie technicznych środków ochrony fizycznej osób i mienia.

W 2006 roku jednostki terenowe Policji przyjęły i podpisały 124 porozumienia z administracją rządową oraz 660 z administracją samorządową, co w obu kategoriach podmiotów oznacza wzrost liczby podpisanych porozumień (odpowiednio w 2005 roku – 56 i 434). W myśl art. 38a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym, w celu realizacji zadań starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawie w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, w 2006 roku na terenie kraju utworzono 189 komisji bezpieczeństwa i porządku co oznacza spadek o 34% w stosunku do roku 2005, w którym utworzono 286 takich komisji. W celu realizacji zadań związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem komendanci jednostek Policji zatwierdzili do realizacji 161 powiatowych programów bezpieczeństwa (spadek o 27 % w 2005r. - 221), oraz podpisali 379 (spadek o 37 % w 2005 r. - 600) porozumień z partnerami innymi niż przedstawiciele administracji rządowej lub samorządowej.

Dodać należy, że spadek liczby w porównaniu do roku poprzedniego utworzonych komisji, lub też przyjętych do realizacji programów i podpisanych porozumień nie oznacza wcale mniejszej aktywności w tym zakresie przedstawicieli jednostek Policji. Specyfika opisywanych form współpracy polega bowiem na realizacji zadań w pewnym ściśle oznaczonym okresie, wskazanym w konkretnym programie czy też porozumieniu, natomiast w odniesieniu do powiatowych komisji – we wskazanym w ustawie trzyletnim okresie kadencji. Zatem brak podpisanych w 2006 roku nowych porozumień, przyjętych programów czy też utworzonych komisji bezpieczeństwa i porządku, oznacza realizację takich inicjatyw na podstawie „umów” z lat poprzednich. Szczegółowe dane dotyczące opracowanych w 2006 roku programów, podpisanych porozumień oraz utworzonych komisji bezpieczeństwa w rozbiciu na poszczególne typy jednostek Policji (komendy wojewódzkie, powiatowe, miejskie i komisariaty Policji) przedstawiają tabele umieszczone w załącznikach do niniejszego opracowania.

Niezwykle istotnym warunkiem wdrażania inicjatyw o charakterze profilaktycznym jest pozyskiwanie środków finansowych na ich realizację. To bowiem w głównej mierze ich brak staje się najczęstszą przyczyną utrudniającą, a niejednokrotnie nawet uniemożliwiającą osiągnięcie założonych celów. Dlatego w ramach współpracy z administracją samorządową oraz podmiotami pozapolicyjnymi na rzecz zapobiegania przestępczości oraz innym negatywnym zjawiskom społecznym, jednostki Policji każdego roku wykorzystują środki własne oraz pozyskują dodatkowe środki na realizację zadań o charakterze profilaktycznym. W roku 2006 łączna kwota zgromadzona przez jednostki Policji na realizację przyjętych programów oraz wdrażanie podpisanych porozumień blisko dwukrotnie przewyższyła kwotę pozyskaną w roku 2005 (40 516 tys. zł.), wyniosła bowiem 71650,1 tysięcy złotych. Poniższe diagramy przedstawiają wysokość środków pozyskanych w latach 2005 i 2006 z podziałem na poszczególne podmioty wspierające działalność profilaktyczną.

Wykresy nr 24 i 25 – środki finansowe pozyskane przez Policję oraz wydatkowane w latach 2005-2006 na działalność profilaktyczną z zasobów własnych (w tysiącach złotych).

Szczegółowe dane statystyczne dotyczące pozyskiwania przez Policję środków finansowych na realizację zagadnień profilaktycznych, w rozbiciu na poszczególne jednostki (komendy wojewódzkie, powiatowe, miejskie i komisariaty Policji), przedstawiają tabele umieszczone w załącznikach do niniejszego opracowania.

Dużym wsparciem dla podnoszenia sprawności, a co za tym idzie efektywności funkcjonowania Policji w poszczególnych powiatach i gminach jest również dofinansowanie przez samorządy lokalne dodatkowych stanowisk dzielnicowych, oraz wypłacanie rekompensat za ponadnormatywne służby. Środki na tego rodzaju przedsięwzięcia pozyskiwane są w oparciu o porozumienia zawierane z wójtami w gminach lub starostami w powiatach. Analiza zgromadzonych danych pozwala stwierdzić, że w roku 2006 jednostki Policji zawarły łącznie 4 nowe porozumienia (województwo łódzkie – 1, województwo dolnośląskie - 3). W wielu województwach obowiązywały porozumienia zwarte w latach poprzednich, na podstawie których finansowano dodatkowe stanowiska dzielnicowych lub też kierowników rewirów dzielnicowych. Łącznie na terenie kraju w 2006 roku samorządy finansowały 267 takich etatów, co w porównaniu do roku poprzedniego oznacza wzrost liczby o 2 % (2005 r. - 263). Poniższe zestawienie przedstawia liczbę stanowisk finansowanych przez samorządy w rozbiciu na poszczególne województwa.

Wykres nr 26 – liczba dodatkowych stanowisk dzielnicowych finansowanych przez samorządy lokalne w poszczególnych województwach w latach 2005-2006

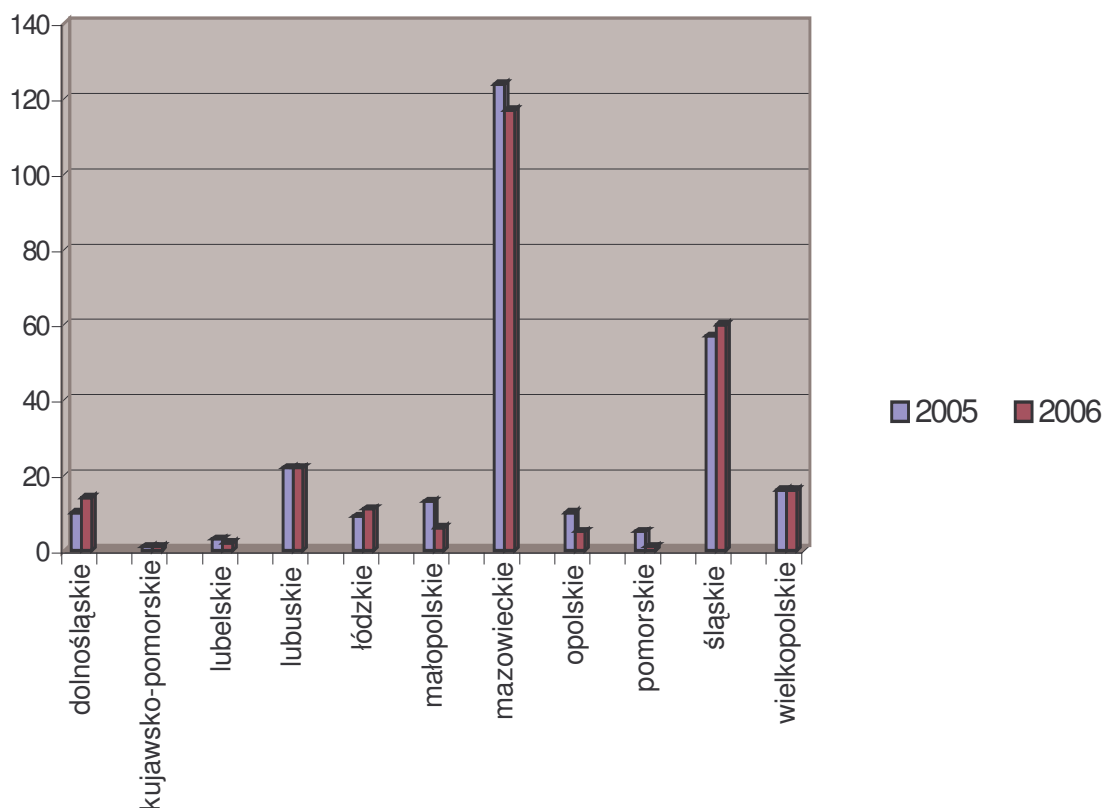

Tabela nr 3 – liczba dodatkowych stanowisk dzielnicowych finansowanych przez samorządy lokalne w poszczególnych województwach w latach 2005-2006 (w liczbach bezwzględnych).

województwo	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie (łącznie z KSP)	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodnio-pomorskie
2005	10	1	3	22	9	13	117	10	-	-	5	57	-	-	16	-
2006	14	1	2	22	11	6	129	5	-	-	1	60	-	-	5	-

Zauważalne jest, że wzorem roku ubiegłego władze samorządowe pięciu województw (podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego oraz zachodniopomorskiego) nie finansowały żadnych dodatkowych stanowisk dzielnicowych. Zarówno brak dodatkowych etatów, jak i zmienna liczba stanowisk dofinansowanych przez lokalne władze gminne i powiatowe wynika ze stopniowego wygasania wcześniejszych porozumień. Warto wspomnieć, że porozumienia zawierane z władzami samorządowymi, oprócz dofinansowywania dodatkowych służb, dotyczą w niektórych przypadkach również dofinansowania zakupu radiowozów, sprzętu komputerowego, zakupu uzbrojenia lub dofinansowywania zakupu przez jednostki Policji urządzeń techniki operacyjnej.

Rozpatrując kontekst znaczenia współpracy międzyinstytucjonalnej dla skuteczności działań o charakterze profilaktycznym oraz bazując na doświadczeniach w tym względzie jednostek Policji, należy wspomnieć o angażowaniu w owe działania również innych podmiotów. Niezwykle często ten wymiar współpracy polega na współdziałaniu Policji oraz grup dyspozycyjnych społeczeństwa (takich jak Straż Graniczna, Służba Więzienna, Służba Celna, etc.), czy też innych służb działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego. W wielu województwach komendanci jednostek Policji zawierają porozumienia dotyczące współpracy z przedstawicielami Straży Granicznej, która polega w szczególności na współdziałaniu w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i prewencyjnych oraz związaną z nimi wymianą określonych informacji; realizacji zadań wynikających z ustawy o cudzoziemcach, a także z zakresu zapewniania ładu i porządku na drogach dojazdowych oraz na obszarach administracyjnych poszczególnych przejść granicznych. Porozumienia dotyczą również współpracy z przedstawicielami służb ochrony osób i mienia, która w szczególności polega na wzajemnej wymianie informacji dotyczących zagrożeń występujących na danym terenie, a także zapewnianiu ładu i porządku na imprezach masowych organizowanych na terenie podległego powiatu lub gminy.

Cenną inicjatywą są porozumienia zawierane z przedstawicielami ośrodków naukowych jakimi są wyższe uczelnie, gdzie przedmiotem współpracy jest ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych o potencjale kryminogennym (ubóstwo, żebractwo, bezdomność). Skutkują one na przykład aktywowaniem Ośrodków Interwencji Kryzysowej, oraz wspólnymi działaniami na rzecz zapobiegania wspomnianym zjawiskom (w postaci na przykład wspólnych interwencji policjantów i pracowników socjalnych).

Jednostki Policji w ramach realizacji idei prewencji kryminalnej współpracują również z innymi podmiotami pozapolicyjnymi. Z analizy danych przekazanych przez komendy wojewódzkie oraz Komendę Stołeczną Policji wynika, że podmioty te można podzielić zasadniczo na trzy kategorie:

1. instytucje publiczne (świadczące pomoc związaną z uzależnieniami, ubóstwem, czy też niepowodzeniami szkolnymi),
2. stowarzyszenia,
3. organizacje społeczne.

Międzyinstytucjonalna współpraca przyjmuje najczęściej formę wymiany wiedzy oraz doświadczeń posiadanych przez specjalistów, uzupełnianie świadczonej pomocy formami właściwymi dla działalności i kompetencji poszczególnych podmiotów, czy też wspólną realizację średnio i długofalowych programów profilaktycznych oraz akcji o charakterze doraźnym.

Podsumowując zagadnienie współpracy na rzecz podnoszenia skuteczności działań o charakterze zapobiegawczym realizowanych w środowiskach lokalnych można bezsprzecznie stwierdzić, że jednostki Policji, w coraz większym stopniu i coraz skuteczniej, realizują wnioski zawarte w raportach z lat ubiegłych, dotyczące znaczenia oraz konieczności nawiązywania i zacieśniania współpracy z administracją terenową oraz podmiotami pozapolicyjnymi. Podejmują bowiem wiele cennych inicjatyw opartych o wieloaspektowe współdziałanie w celu realizacji założeń profilaktycznych wpływających na poprawę stanu bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych. Sytuacja ta z kolei w bezpośredni sposób przekłada się na podniesienie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, a co za tym idzie również na realizację zadań zawartych w ustawie o Policji oraz założeń wpisanych w strategię rozwoju Policji.

2. KRAJOWE I RZĄDOWE PROGRAMY PROFILAKTYCZNE

2.1. RZĄDOWY PROGRAM OGRANICZANIA PRZESTĘPCZOŚCI I ASPOŁECZNYCH ZACHOWAŃ „RAZEM BEZPIECZNIEJ”

W 2006 r. Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji uczestniczyło wspólnie z Departamentem Bezpieczeństwa Publicznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w pracach na rzecz budowy Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”.

W dniu 18 grudnia 2006 r. został on przyjęty uchwałą Rady Ministrów.

Program “Razem Bezpieczniej” jest to formuła kompleksowego i zdecydowanego działania w celu ograniczenia zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Jest to program pracy zespołowej na rzecz polepszenia jakości życia pod względem bezpieczeństwa i zwiększenia dostępu do dobra publicznego, jakim jest bezpieczeństwo.

Jest zgodny z zaakceptowanymi przez Radę Ministrów „Załoženiami do opracowania Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015”, których jednym z priorytetów jest „Budowa zintegrowanej wspólnoty systemu bezpieczeństwa i zasad współpracy”. W dokumencie tym wskazuje się, że przy współpracy z lokalnymi społecznościami należy dążyć do tworzenia efektywnych lokalnych systemów bezpieczeństwa oraz wspierać działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa lokalnego, w szczególności mając na celu ograniczenie najbardziej dokuczliwej dla obywateli przestępczości pospolitej.”

Program realizowany przy właściwej diagnozie zagrożeń i oczekiwań społecznych, obejmować może wiele obszarów i charakteryzować się otwartością na wszelkie inicjatywy (instytucjonalne, obywatelskie lub akademickie). Budowane w ten sposób bezpieczeństwo rozumiane będzie jako dobro wspólne, jako wspólny mianownik starań państwa i jego obywateli.

Głównymi celami Programu „RAZEM BEZPIECZNIEJ” są:

1. Wzrost realnego bezpieczeństwa w Polsce.
2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród Polaków.
3. Zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom poprzez zaktywizowanie i zdynamizowanie działań administracji rządowej na rzecz współpracy z administracją samorządową, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną.
4. Poprawa wizerunku i wzrost zaufania społecznego do Policji i innych służb działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Głównym koordynatorem działań realizowanych w ramach programu jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, który dla właściwej realizacji zadań programowych, utworzył – przy wsparciu Komendanta Głównego Policji – Centralny Zespół Ekspertów. W skład zespołu wchodzi zaangażowani w poszczególne przedsięwzięcia przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sportu, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Transportu i Budownictwa, a także pozostałych formacji podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji. W każdym z tych resortów

właściwy minister wyznacza koordynatora programu, upoważnionego do kontaktów i współpracy z zespołem ekspertów MSWiA.

Na poziomie województwa zadania wynikające z realizacji programu koordynuje wojewoda, przy pomocy zespołu, w skład którego wchodzi przedstawiciele podmiotów zaangażowanych w realizację zadań, w szczególności administracji samorządowej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej. Zespół ten, pod przewodnictwem wojewody, inicjuje i koordynuje działania w ramach programu, zbiera informacje o jego realizacji, przedkłada Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji sprawozdania i wnioski z jego realizacji, a także ocenia i kwalifikuje do dofinansowania projekty lokalne.

Na szczeblu powiatu odpowiedzialność za realizację zadań wynikających z założeń Programu „RAZEM BEZPIECZNIEJ” spoczywa na staroście, przewodniczącym komisji bezpieczeństwa i porządku.

Podobnie w gminach, zadania w zakresie zapobiegania przestępczości i zapewnienia porządku inicjuje i realizuje: wójt (burmistrz, prezydent miasta) oraz właściwa komisja rady gminy (miasta).

Jednostki samorządu terytorialnego (na poziomie powiatu i gminy) powinny włączać się w realizację programu na zasadzie dobrowolności zgłaszając akces i popierając go konkretnymi działaniami. Dąży się do wytworzenia swoistej „mody” na realizację programu, co wydaje się oczywiste z uwagi na uniwersalny charakter celów i obowiązki samorządu lokalnego w tym zakresie wynikające z ustaw.

Do najważniejszych obszarów wymagających podjęcia działań w ramach programu należy zaliczyć:

- Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania.
- Przeciwdziałanie przemocy domowej.
- Bezpieczeństwo w szkole.
- Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej.
- Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.
- Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej.
- Ochrona dziedzictwa narodowego przed kradzieżami, dewastacją i nielegalnym wywozem za granicę.

W rządowym programie ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem Bezpieczniej” Policji przypisano 46 zadania:

- w 21 zadaniach Policja występuje jako podmiot odpowiedzialny,
- w 25 zadaniach Policja występuje jako podmiot współpracujący.

Działania Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości nieletnich obejmują realizację rozpoczętego w 2004 roku, Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem *Procedur postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością oraz demoralizacją, a w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytucją.*

Stałym elementem zadań realizowanych przez policjantów, zajmujących się problematyką nieletnich i patologii w jednostkach Policji, było prowadzenie systematycznej współpracy z samorządowymi organami oświaty w celu podejmowania wspólnych przedsięwzięć wynikających z programu, ze szczególnym uwzględnieniem procedur postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia demoralizacją dzieci i młodzieży. Podejmowane działania miały zacieśnić współpracę z licznymi instytucjami rządowymi i organizacjami samorządowymi poprzez umocnienie i poszerzenie koalicji na rzecz bezpieczeństwa młodego pokolenia.

W ramach wdrażania *Programu* policjanci zajmujący się problematyką nieletnich i patologii systematycznie i zgodnie z lokalnymi potrzebami organizowali spotkania z dyrektorami szkół, pedagogami szkolnymi oraz nauczycielami. Zasadniczym celem tych spotkań było stosowanie w praktyce *Procedur postępowania nauczycieli i metod współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytucją.* Policjanci udzielali pracownikom dydaktycznym pomocy w rozwiązywaniu problemów wynikających z określonych sytuacji, stanowiących zagrożenie dla danej placówki oświatowej.

W ubiegłym roku Policja prowadziła systematyczne działania w kierunku zapobiegania i przeciwdziałania demoralizacji nieletnich. Przyjęte kierunki skupiały się na wczesnej edukacji i poradnictwie dla dzieci i młodzieży. Szczególny nacisk został położony na organizację i prowadzenie spotkań edukacyjnych na terenie szkół i placówek opiekuńczo – wychowawczych, m.in. prowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki wiktymologicznej, tj. rozpoznawania symptomów niebezpieczeństw w określonych sytuacjach, unikania ich oraz uczenia najmłodszych, jak nie stać się ofiarą przestępstwa ze strony dorosłych i rówieśników.

Wszystkie podejmowane działania ukierunkowane były przede wszystkim na:

- zapobieganie patologiom wśród dzieci i młodzieży, w tym m.in. zagrożeniu uzależnieniem od alkoholu, narkomanią,
- tworzenie i realizację programów wczesnej edukacji dla dzieci i młodzieży,
- zapobieganie przestępczości i przemocy w rodzinie,
- współpracę ze środkami masowego przekazu na rzecz kształtowania świadomości prawnej oraz edukacji młodzieży i dorosłych z zakresu odpowiedzialności prawnej,
- poradnictwo społeczne poprzez publikowanie ulotek, broszur oraz innych materiałów edukacyjnych.

Ponadto organizowano w całym kraju konferencje, sympozja oraz szkolenia z zakresu przeciwdziałania różnego rodzaju uzależnieniom wśród młodzieży. Współuczestniczyli w tych przedsięwzięciach policjanci, a także przedstawiciele resortu zdrowia, edukacji i nauki oraz organizacji pomocowych zajmujących się profilaktyką społeczną.

Policjanci wspólnie z przedstawicielami samorządowych organów oświaty byli w 2006 roku inicjatorami lokalnych programów profilaktycznych, których celem było przede wszystkim zapobieganie demoralizacji i przestępczości nieletnich. W ramach tego typu działań nawiązywano i rozwijano współpracę z licznymi organizacjami pozarządowymi, tworząc w ten sposób silną, lokalną koalicję na rzecz bezpieczeństwa dzieci, młodzieży oraz rodziny.

Poszczególne jednostki Policji realizując założenia zamieszczone w *Programie* kontynuowały działalność mającą na celu zdecydowane ograniczenie liczby czynów karalnych popełnianych przez nieletnich. Jak wynika z informacji nadesłanych do KGP, głównymi wykonawcami *Programu* byli przede wszystkim specjaliści do spraw nieletnich i patologii, a także dzielnicowi. Do najważniejszych partnerów wspomagających działania Policji należy zaliczyć:

- przedstawiciele kuratoriów oświaty oraz nauczycieli i dyrektorów szkół,
- samorządy lokalne,
- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie,
- Powiatowe i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sądy rodzinne,
- Poradnie psychologiczno – pedagogiczne,
- Rodzinne ośrodki interwencji kryzysowej,
- straż miejską i gminną,
- inne podmioty np. Centra Polityki Społecznej, Ochotnicze Hufce Pracy, Centra Praw Kobiet, stowarzyszenia (Karan) i fundacje (Fundacja Dzieci Niczyje).

We wszystkich komendach wojewódzkich, a także w Komendzie Stołecznej Policji prowadzono różnorodne, tematyczne działania o charakterze edukacyjno – profilaktycznym. Podejmowano liczne akcje i kampanie, mające na celu podniesienie bezpieczeństwa wśród młodego pokolenia. Niektóre jednostki Policji przy wsparciu samorządów lokalnych opracowały i opublikowały broszury i ulotki o tematyce destruktywnego działania narkomanii, alkoholizmu i prostytucji wśród dzieci i młodzieży, wskazując jednocześnie drogi wyjścia z tych patologicznych sytuacji.

Przykłady najciekawszych inicjatyw profilaktycznych, podejmowanych w 2006 roku przez jednostki Policji, w ramach realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży zostały zamieszczone w *Załączniku nr 3, Informacja nr 3.2.2.*

Program „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” został przyjęty przez Radę Ministrów w styczniu 2007 r. Opracowany został z potrzeby poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkołach, a także wzmocnienia działań profilaktycznych realizowanych w społeczności szkolnej w postaci tworzenia ogólnopolskich programów, w ramach których instytucje zaangażowane w program, otrzymywałyby wsparcie finansowe.

Najważniejszym, priorytetowym zadaniem programu jest osiągnięcie rzeczywistej poprawy stanu bezpieczeństwa uczniów w polskich szkołach, ograniczenie występujących zjawisk patologicznych, w tym szczególnie agresji i przemocy rówieśniczej. Dla osiągnięcia tego celu zostaną w ramach programu zastosowane odpowiednie środki, od zaproponowania szkołom nowych sposobów zapewnienia uczniom ochrony, przez wzmocnienie nadzoru nad tą sferą działalności szkoły i opracowanie skuteczniejszego katalogu oddziaływań wychowawczych, aż do realizacji działań mających na celu korektę społecznych warunków, w jakich funkcjonuje szkoła, tak aby uzupełniać, wspierać, rozszerzać i poprawiać skuteczność oddziaływań wychowawczych adresowanych do uczniów.

Obszary, które objęte zostały programem to: oświata i wychowanie, szkolnictwo wyższe, wymiar sprawiedliwości, prewencja, bezpieczeństwo publiczne, kultura, sport, praca społeczna oraz zdrowie.

Zadania dla Policji zostały określone w obszarze ochrony porządku publicznego, wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania. Zgodnie z załączonym Harmonogramem realizacji programu na 2007 rok, głównym realizatorem programu jest Ministerstwo Edukacji Narodowej. Policja wskazana jest jako jednostka współpracująca (z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwem Sprawiedliwości, Prokuraturą, Centrum Metodycznym Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, kuratoriami oświaty, ośrodkami doskonalenia zawodowego, wyspecjalizowanymi organizacjami pozarządowymi) w trzech działaniach tj.:

1. Przypomnienie i rekomendowanie szkołom istniejących instrumentów możliwych do wykorzystania wobec uczniów zagrożonych demoralizacją i popełniających czyny zabronione.
2. Zapewnienie nauczycielom ochrony dla funkcjonariuszy publicznych, przewidzianej w Kodeksie karnym.
3. Zwiększenie odpowiedzialności dyrektorów szkół, nauczycieli oraz pracowników niebędących nauczycielami w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły.

Program skierowany jest do uczniów szkół i wychowanków placówek wymienionych w art. 2 pkt 2,3-3b, 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w tym ofiar przemocy, sprawców i świadków przemocy, dyrektorów, nauczycieli i pracowników administracyjnych szkół i placówek, rodziców uczniów i wychowanków.

Będzie on realizowany przez organy administracji rządowej przy wsparciu państwowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie objętym programem, jednostki samorządu terytorialnego, Policji, straży miejskiej, przy współpracy organizacji pozarządowych, kościołów oraz szkoły i placówki, szkoły wyższe kształcące nauczycieli, zakłady kształcenia nauczycieli, placówki doskonalenia nauczycieli.

Program zaplanowano na lata 2007–2013, przy czym w roku 2007 oraz 2010 przeprowadzone zostaną ogólnopolskie badania reprezentatywne, dotyczące występowania zjawiska agresji i przemocy w środowisku szkolnym. W roku 2007 i w roku 2008 zostanie zrealizowana większość działań o charakterze interwencyjnym, w latach 2009 i 2013 nacisk położony zostanie na realizację działań wymagających dłuższego czasu na wdrożenie i upowszechnienie. Działaniom w poszczególnych obszarach towarzyszyć będą zmiany przepisów prawa.

Zadania ponadresortowe dotyczą wypracowania spójnych strategii rozwiązywania problemów w wymiarze lokalnym i regionalnym.

2.4. KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Zadania poszczególnych resortów i służb, w tym Policji, na rzecz przeciwdziałania przemocy, zawarte są w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego realizacja przewidziana jest na okres 10 lat (lata 2006 – 2016). Został on przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 z dnia 25 września 2006 r. Obowiązek jego opracowania i wdrożenia wynika z art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Resortem wiodącym jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, ale w realizacji Programu będzie uczestniczyło wiele resortów, w tym organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

Program zakłada działania w sferze prewencji, prawa, zdrowia, edukacji i pracy socjalnej.

Nakreśla on jedynie ramy i wskazuje kierunki działań, które podejmowane będą w obrębie kompetencji resortów, jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i innych podmiotów niepublicznych oraz autorskich i lokalnych rozwiązań, dostosowanych do specyfiki potrzeb w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie występującej na danym terenie.

Do najważniejszych celów należą:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców to:

- działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie;
- działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie;
- działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie;
- działania korekcyjno – edukacyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

Głównymi adresatami programu są przede wszystkim ofiary przemocy w rodzinie (w tym dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne), sprawcy przemocy w rodzinie, a także świadkowie.

Program realizowany jest przez organy administracji rządowej przy wsparciu państwowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jednostki samorządu terytorialnego przy współpracy organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych.

Do obszarów działania wyznaczonych przez program należy zaliczyć:

- diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zbieranie informacji dotyczących rozmiarów zjawiska, badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą i istniejącej infrastruktury instytucji udzielających pomocy, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych, *strategie diagnozujące* - m.in. udział Policji;
- działania informacyjne (kampanie społeczne, obalające mity i stereotypy oraz propagujące skuteczne metody powstrzymywania przemocy, ograniczenie przemocy w mediach, wprowadzenie do programów szkolnych treści uświadamiających zagrożenia i propagujących pozytywne postawy w rodzinie), *strategie informacyjne*;
- szkolenia służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy (poszerzenie programów kształcenia zawodowego o treści dotyczące przyczyn i skutków przemocy, opracowanie programów edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa, opracowanie procedur, przygotowanie pakietów szkoleniowych dla służb i następujących grup pracowników: policjantów, sędziów, prokuratorów, kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych), *strategie edukacyjne* - m.in. udział Policji;
- tworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy (rozwój sieci instytucji wspierających ofiary, w tym: ośrodków i specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, punktów konsultacyjnych, ośrodków interwencji kryzysowej, domów dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży, zwiększenia dostępności informacji o placówkach pomocowych), *strategie pomocowe kierowane do ofiar przemocy w rodzinie*;
- izolowanie sprawców od ofiar i stosowanie procedury „Niebieskie Karty”, *strategie interwencyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie* - m.in. udział Policji;
- wspieranie ofiar w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej oraz przerwaniu cyklu przemocy (opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar z udziałem Policji, prokuratury, kuratorów sądowych, opracowanie programów terapeutycznych dla ofiar, zabezpieczenie odpowiednich warunków do przesłuchań dzieci – „Niebieskie pokoje” i w miarę możliwości osób dorosłych), *strategie terapeutyczne* - m.in. udział Policji;
- powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy (opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy), *strategie ukierunkowane na zmianę zachowań postaw osób stosujących przemoc w rodzinie*.

Istotnym elementem realizacji programu jest obowiązek stworzenia i prowadzenia przez powiaty specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, które będą finansowane z budżetu państwa. Zaczęły one już powstawać, a docelowo będzie ich 32 na terenie całego kraju. Placówki te będą znacznie bardziej wyspecjalizowane, niż istniejące obecnie ośrodki wsparcia lub ośrodki interwencji kryzysowej. Ofiary przemocy będą miały w nich zapewnione bezpłatnie schronienie i byt dla siebie i dzieci oraz wszechstronną pomoc (psychologiczną, terapeutyczną, prawną, socjalną, medyczną).

Zgodnie z założeniami programu, Minister Pracy i Polityki Społecznej wyznaczy do realizacji zadań, z niego wynikających, Krajowego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na szczeblach wojewódzkich realizatorami programu będą wyznaczeni przez wojewodów Wojewódzcy Koordynatorzy Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rada Ministrów do dnia 30 czerwca każdego roku zobowiązana została do składania Sejmowi RP sprawozdania z realizacji programu.

Wejście w życie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie miało duży wpływ na ujednoczenie działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie. Ustawa zobowiązała Radę Ministrów do przyjęcia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz przeznaczenia środków finansowych na wykonanie i obsługę zadań zawartych w ww. ustawie.

Założenia Krajowego Programu oraz kierunki jego realizacji przedstawione zostały na rocznej naradzie specjalistów do spraw nieletnich i patologii oraz koordynatorów procedury „Niebieskie Karty” z KWP/KSP.

Z informacji uzyskanych z KWP/KSP wynika, że w wielu województwach przedstawiciele Policji w ramach realizacji programu współdziałali z samorządem i innymi podmiotami zajmującymi się problematyką przemocy domowej. Funkcjonariusze uczestniczyli w pracach interdyscyplinarnych zespołów, które opracowywały wojewódzkie i gminne programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem pracy zespołów było także opracowywanie materiałów instruktażowych, zaleceń, procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie dla instytucji realizujących zadania w tym zakresie na terenie danego województwa.

Ważną kwestią dotyczącą zapobiegania przemocy w rodzinie jest ścisła współpraca międzyinstytucjonalna. W ramach tej współpracy przedstawiciele regionalnych ośrodków pomocy społecznej, ośrodków interwencji kryzysowej, jednostek Policji oraz placówek i instytucji świadczących wszechstronną pomoc dziecku i rodzinie podejmują działania, celem budowania systemu pomocy dla ofiar przemocy.

Tekst Programu dostępny jest na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w zakładce Programy.

Projekt Programu został przyjęty przez Kierownictwo Ministerstwa Zdrowia w dniu 6 września 2006 roku i skierowany do rozpatrzenia przez Komitet Rady Ministrów. Program został opracowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie art. 3 ust.3 pkt 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Opisany w programie system profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych bazuje na trzech wzajemnie komplementarnych programach działań opartych na różnych poziomach administracji:

- gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, realizowane przez samorządy gminne,
- wojewódzkie programy, realizowane na szczeblu samorządów województw,
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazuje zadania do realizacji przez organy administracji rządowej i Krajową Radę Radiofonii i Telewizji oraz Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która koordynuje realizację programu, a także integruje wszystkie trzy obszary działań - centralny, wojewódzki i gminny - formułując spójne dla nich kategorie problemów i cele operacyjne.

Realizacja przedmiotowego programu koresponduje z treścią innych programów rządowych, w tym Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii, Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Krajowym Programem Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym - Gambit.

W rozdziale "Główne problemy alkoholowe w Polsce" przedmiotowego programu uwzględnione zostały m.in. obszary, leżące bezpośrednio w kompetencjach merytorycznych Policji:

1. Używanie alkoholu przez młodzież.
2. Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.
3. Naruszanie prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu, w tym kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu.

W programie określone zostały obszary problemowe, cele operacyjne oraz metody działań. Do najistotniejszych z punktu widzenia Policji należy zaliczyć następujące:

- szkody zdrowotne i rozwojowe występujące u młodych Polaków spowodowane piciem alkoholu.

Głównymi celami do osiągnięcia w tym obszarze jest zmniejszenie ilości i częstotliwości picia alkoholu przez młodzież, podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej oraz zwiększenie odsetka abstynentów wśród młodzieży.

- przestępstwa i wykroczenia spowodowane przez osoby nietrzeźwe, w szczególności przez nietrzeźwych kierowców.

Wskazanymi celami przy realizacji tego zagadnienia jest zmniejszenie liczby wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych użytkowników dróg, w tym wypadków ze skutkiem

śmiertelnym, zmniejszenie ilości nietrzeźwych kierowców na drogach oraz zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń spowodowanych przez osoby nietrzeźwe.

W programie wymienione są zadania do realizacji przez organy administracji rządowej oraz Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, w tym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Podzielone są one na 5 rozdziałów, mianowicie:

1. Podnoszenie kompetencji pracowników resortu w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (są to zadania dotyczące szkolenia zawodowego policjantów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy domowej).
2. Działania służby zdrowia dla funkcjonariuszy i pracowników cywilnych resortu oraz pacjentów Zakładów Opieki Zdrowotnej MSWiA w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (punkt ten nie leży w kompetencjach Policji).
3. Procedury i działania (zadania dotyczą m.in. usprawniania obowiązujących już w Policji procedur interwencji wobec następujących grup:
  - małoletnich będących pod wpływem alkoholu,
  - wobec przemocy w rodzinie,
  - nietrzeźwych kierowców,
  - osób zatrzymanych w stanie ostrego upojenia alkoholowego).
4. Badanie i monitorowanie (zadania te dotyczą m.in. monitorowania przebiegu i efektów procedury "Niebieskie Karty", opracowywania raportów i analiz dotyczących trendów i zakresu przestępczości związanej z alkoholem).
5. Zbieranie danych (m.in. dotyczących nielegalnego rynku alkoholowego, zagadnień związanych z problematyką ruchu drogowego w kontekście problemów alkoholowych, osób zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia, postępowań przygotowawczych z art. 208 kk. - rozpijanie małoletniego, danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem sprawców pod wpływem alkoholu, ujawnionych przez Policję małoletnich pod wpływem alkoholu).

Zadania zawarte w programie są w większości formą kontynuacji realizowanych już przez Policję zadań w obszarze profilaktyki alkoholowej. Bardziej chodzi tu o ich doskonalenie oraz bieżące gromadzenie danych obrazujących zagadnienie alkoholizmu i jego wpływ na poziom ładu i porządku publicznego oraz poczucie bezpieczeństwa obywateli.

Z punktu widzenia Policji istotnymi oczekiwanymi efektami programu są:

- **zmniejszenie globalnych rozmiarów konsumpcji alkoholu,**
- **zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, w tym zmniejszenie rozmiarów nietrzeźwości publicznej oraz zmniejszenie rozmiarów nietrzeźwości wśród uczestników ruchu drogowego oraz odsetka osób upijających się wśród małoletnich.**

W 2006 roku podjęto działania mające na celu kompleksowe uregulowanie problematyki pomocy ofiarom przestępstw w Polsce. Konieczność podjęcia działań w tym obszarze wynikała z dwóch kwestii, tj. zapewnienia przez Polskę pełnej realizacji zapisów *Decyzji Ramowej Rady Unii Europejskiej z 15 marca 2002 r. o pozycji ofiar przestępstw* oraz braku w Polsce systemu pomocy ofiarom przestępstw.

Zarządzeniem nr 20 Prezesa Rady Ministrów (01.02.06r.) został powołany *Zespół do Spraw Opracowania Krajowego Programu na Rzecz Ofiar Przestępstw*. Zgodnie z jego dyspozycją resortem odpowiedzialnym za opracowanie i wdrożenie programu oraz kierującym pracami zespołu zostało Ministerstwo Sprawiedliwości. W jego skład weszli przedstawiciele:

- ministra właściwego do spraw wewnętrznych,
- ministra właściwego do zabezpieczenia społecznego,
- ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
- ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych,
- ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
- ministra właściwego do spraw zdrowia,
- Prokuratora Krajowego,
- Komendanta Głównego Policji.

Ministerstwo Sprawiedliwości przygotowało założenia merytoryczno-organizacyjne *Krajowego Programu na Rzecz Ofiar Przestępstw*, które przewidywały stworzenie *Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstw (SPOP)*, tzn. podległych temu resortowi formalnych struktur wsparcia i pomocy ofiarom przestępstw na bazie Rodzinnych Ośrodków Diagnostyczno-Konsultacyjnych (RODK), działających obecnie w liczbie 67 przy sądach okręgowych. Przyjęto, że zapewnienie możliwości realizacji nowych, dodatkowych zadań dotyczących pomocy ofiarom przestępstw, wymagać będzie rozszerzenia zakresu działalności RODK. Praktyczna weryfikacja przyjętych w projekcie programu rozwiązań organizacyjnych i merytorycznych nastąpi podczas pilotażu na terenie województw: śląskiego, opolskiego i m. st. Warszawy. W celu wsparcia prac zespołu i zapewnienia sprawnej realizacji planowanego pilotażu Ministerstwo Sprawiedliwości powołało koordynatorów programu.

W ramach prac zespołu opracowany został przez koordynatorów programu z województw śląskiego i opolskiego, *Program wdrożenia w wybranych województwach założeń koncepcji Krajowego Programu Pomocy Ofiarom Przestępstw w oparciu o tworzoną Sieć Pomocy Ofiarom Przestępstw (SPOP)*. Jego podstawowym celem jest „sprawdzenie funkcjonalności podstaw koncepcji Krajowego Programu Pomocy Ofiarom Przestępstw i koordynacji działań w zakresie pomocy ofiarom przestępstw przez Ministra Sprawiedliwości, za pośrednictwem Lokalnych Ośrodków Wsparcia (LOW), jako podstawowych elementów Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstw (SPOP)”¹⁰.

---

¹⁰ T.Cielecki, R.Szczepańska, Program wdrożenia w wybranych województwach założeń koncepcji Krajowego Programu Pomocy Ofiarom Przestępstw w oparciu o tworzoną Sieć Pomocy Ofiarom Przestępstw (SPOP), Opole - Bielsko-Biała 2007 r. ,s. 4.

W przedmiotowym dokumencie zaproponowano przeprowadzenie pilotażu w dwóch zasadniczych etapach, tj. organizacyjnym oraz merytoryczno-realizacyjnym.

W ramach pierwszego z nich, przewidziano do realizacji cele cząstkowe dotyczące przede wszystkim organizacji struktur poprzez utworzenie:

- okręgowych zespołów koordynujących (kierowanych przez Prezesa Sądu Okręgowego, skupiających przedstawicieli administracji rządowej, samorządowej, organizacji społecznych i innych podmiotów zajmujących się pomocą ofiarom przestępstw),
- Lokalnych Ośrodków Wsparcia z zespołami koordynującymi i organizującymi pomoc dla ofiar przestępstw (przy 13 Rodzinnych Ośrodkach Diagnostyczno-Konsultacyjnych),
- grup wolontariuszy przy Lokalnych Ośrodkach Wsparcia.

Ponadto przyjęto, że na bazie Rodzinnych Ośrodków Diagnostyczno-Konsultacyjnych i współpracujących w ramach sieci organizacji pozarządowych, należy utworzyć niezbędną infrastrukturę obiektową, techniczną i administracyjną dla prowadzenia działań pomocowych i koordynacyjnych. Natomiast w celu odpowiedniego przygotowania personelu LOW i innych współdziałających podmiotów, planuje się wieloaspektowe przeszkolenie merytoryczne, interdyscyplinarne i integracyjne.

Na drugim etapie – merytorycznym i realizacyjnym, najistotniejszym przedsięwzięciem będzie opracowanie i wdrożenie standardów postępowania z ofiarami przestępstw oraz zasad współpracy i wymiany informacji pomiędzy podmiotami o ofiarach przestępstw wymagających lub oczekujących pomocy ze strony SPOP. Kluczowe zadania koordynacyjne w tym zakresie mają pełnić LOW, które będą ponadto udzielały ofiarom przestępstw bezpośredniej pomocy interwencyjnej, psychologicznej, prawnej lub innej, koniecznej w ich sytuacji. Przewiduje się również nową formę pomocy – instytucję tzw. „opiekuna ofiary”. Osoba taka będzie wspierać i pomagać ofierze przez cały okres postępowania karnego.

Lokalne Ośrodki Wsparcia będą zajmować się przede wszystkim najbardziej bezbronniymi ofiarami przestępstw, tj.:

- 1) zgwałceń, molestowania seksualnego i innych przestępstw seksualnych, ze szczególnym uwzględnieniem małoletnich,
- 2) dokonanych ze szczególnym okrucieństwem,
- 3) dziećmi, osobami starszymi, niepełnosprawnymi,
- 4) oraz innymi skomplikowanymi i trudnymi sytuacjami np. mobbingu ich w pracy, obcokrajowców, mniejszości itp.¹¹

W ramach opisywanego etapu zaplanowano promowanie mediacji, jako alternatywnego sposobu rozwiązywania „konfliktów karnych” oraz praktyczną realizację tego typu postępowań. Natomiast w celu zapewnienia właściwego podejmowania działań pomocowych i szkoleniowych przez podmioty działające w SPOP, przewidziano szeroki wachlarz przedsięwzięć ewaluacyjnych, ilościowych i jakościowych.

Proponowana procedura „inicjowania pomocy” zakłada, że ofiary przestępstw osobiście, bądź przez przedstawiciela ustawowego lub opiekuna, wyrażają wobec policjanta, prokuratora lub członka innej instytucji, czy organizacji wolę uzyskania pomocy ze strony Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstw.

W przypadku wskazanych powyżej grup ofiar przestępstw personel LOW udzieli stosownej pomocy lub zaangażuje i wykorzysta do jej udzielenia inne

---

¹¹ Tamże, s. 5-6.

elementy/podmioty współpracujące w ramach sieci. Natomiast w stosunku do osób, które nie zostały objęte bezpośrednim oddziaływaniem przez LOW, interwencję będzie obowiązywać podjąć samodzielnie inny element Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstw (SPOP).

Inauguracja programu pilotażowego ma nastąpić w 2007 r. a proponowany okres realizacji to 12 miesięcy. Jego finansowanie nastąpi z budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości.

W celu zapewnienia realizacji programu pilotażowego przez instytucje rządowe, planowane jest wprowadzenie powyższych rozwiązań wspólną „decyzją” ministrów: sprawiedliwości, pracy i polityki społecznej, spraw wewnętrznych i administracji, zdrowia i edukacji narodowej.

3. PROGRAMY PROFILAKTYCZNE REALIZOWANE PRZEZ POLICJĘ, W TYM INICJOWANE PRZEZ KOMENDĘ GŁÓWNA POLICJI

W 2006 roku Komenda Główna Policji kontynuowała ewidencjonowanie programów prewencyjnych. Wzorem przyjętym w latach ubiegłych, zarejestrowane programy klasyfikowano ze względu na problematykę – na pięć bloków tematycznych:

1. Ochrona osób i mienia.
2. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.
3. Patologie.
4. Ofiary przestępstw.
5. Bezpieczeństwo ogólne.

W ramach bloków wyodrębniono kategorie:

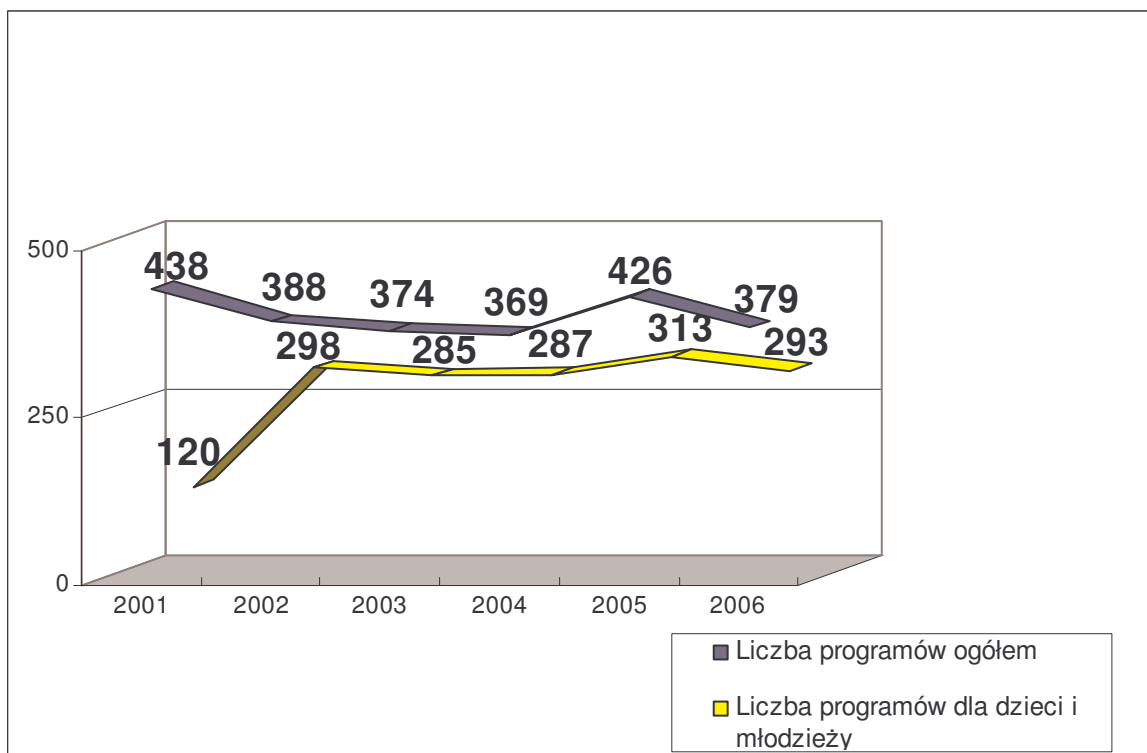
- *programy informacyjne – dostarczają szczegółowych, rzetelnych i aktualnych informacji, które umożliwić mają społeczeństwu podejmowanie właściwych decyzji, by uniknąć patologicznych zachowań;*
- *programy edukacyjne – pomagają w rozwijaniu prostych umiejętności życiowych, takich jak: podejmowanie decyzji, radzenie sobie ze stresem, rozwiązywanie problemów, nawiązywanie kontaktów interpersonalnych;*
- *programy alternatywne – oferują pozytywne alternatywy poprzez stymulowanie działalności społecznej, stwarzają możliwości rozszerzenia doświadczeń życiowych, potwierdzenia własnej wartości, uzyskania satysfakcji z pozytywnego reagowania (ludzie uczestniczący w programach współtworzą je);*
- *programy interwencyjne – nastawione na zmianę ryzykownych zachowań, wspomagają w identyfikowaniu problemu, wskazują możliwości rozwiązań.*

Tabela nr 4 – liczba realizowanych programów w latach 2001 - 2006

Rok	Liczba programów ogółem	Liczba programów dla dzieci i młodzieży
2001	438	120
2002	388	298
2003	374	285
2004	369	287
2005	426	313
2006	379	293

Wykres nr 27 – zmiany ilościowe programów prewencyjnych w latach 2001 – 2006

Analiza zmian ilościowych programów prewencyjnych wykazuje skupienie uwagi realizatorów programów na dzieciach i młodzieży, do których na przestrzeni pięciu lat kieruje się blisko 300 programów.

W 2006 r. odnotowano 379 programów prewencyjnych, czyli aż o 47 mniej niż w 2005 r. Należy przypuszczać, iż redukcja ta spowodowana jest powrotem do tendencji skupiania rozproszonych programów „pod parasolem” wojewódzkich, powiatowych np. „Bezpieczne mazowieckie”, kontynuacją programów „Bezpieczne Świętokrzyskie”, czy „Bezpieczna Warmia i Mazury”. Program wojewódzki stanowi spoiwo scalające, podtrzymujące, inspirujące i koordynujące przedsięwzięcia jednostek powiatowych.

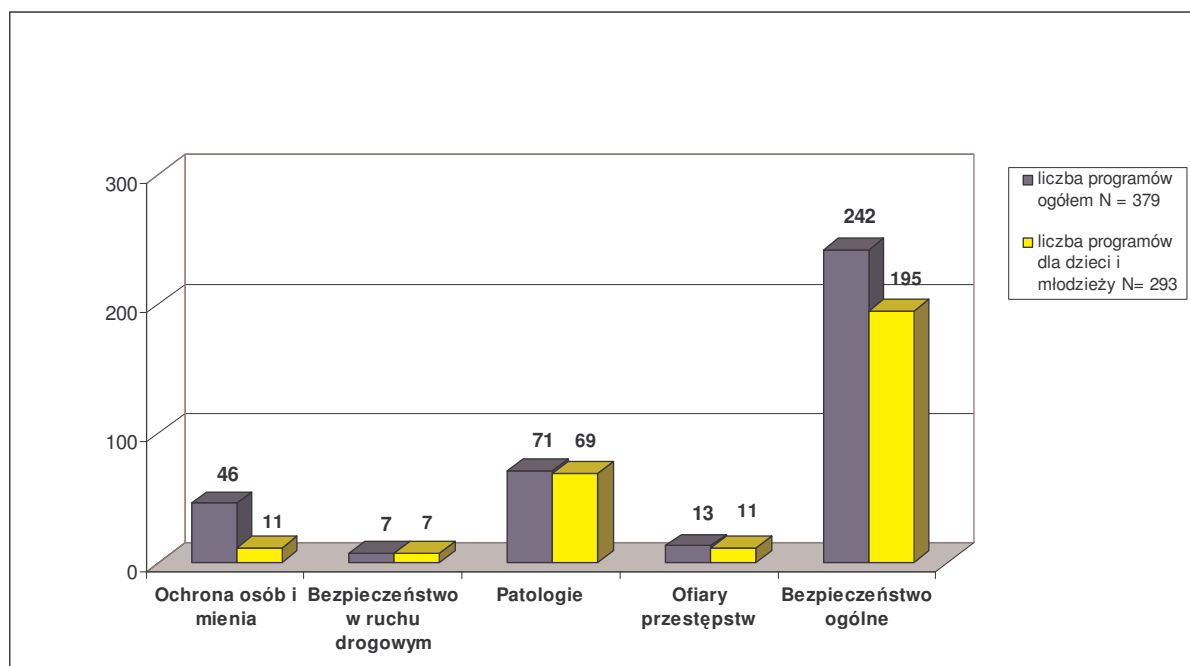
Trend zmierzający do redukcji programów nieaktywnych spowodowany był prawdopodobnie także informacjami przekazywanymi przez KGP w 2006 r. o budowie na szczeblu rządowym programu „Razem Bezpieczniej”, w którego założenia powinny wpisywać się policyjne programy prewencyjne.

Tabela nr 5 – programy prewencyjne realizowane w 2006 r., zestawienie ogólne

Problematyka	Rodzaj i charakter problemu									
	Informacyjne		Edukacyjne		Alternatywne		Interwencyjne		Razem	
	ogółem	dzieci i młodzież	ogółem	dzieci i młodzież	ogółem	dzieci i młodzież	ogółem	dzieci i młodzież	ogółem	dzieci i młodzież
Ochrona osób i mienia	6	0	6	1	3	1	31	9	46	11
Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	5	5	1	1	1	1	0	0	7	7
Patologie	8	8	28	26	0	0	35	35	71	69
Ofiary przestępstw	4	2	0	0	0	0	9	9	13	11
Bezpieczeństwo ogólne	39	21	41	41	11	9	151	124	242	195
Razem	62	36	76	69	15	11	226	177	379	293

W 2006 r. z inicjatywy Komendy Głównej Policji przeprowadzono kolejną inwentaryzację programów prewencyjnych. Wykazała ona, że jednostki policyjne w całym kraju uczestniczyły w realizacji 379 programów, w tym 293 z nich skierowane było do dzieci i młodzieży (w tym nieletnich sprawców czynów karalnych lub dzieci i młodzieży zagrożonych demoralizacją).

Wykres nr 28 – liczba programów prewencyjnych w roku 2006 w zależności od problematyki

Problematyka: BEZPIECZEŃSTWO OGÓLNE

W 2006 r. podobnie jak w poprzednich latach najwięcej, bo aż 242 programy dotyczyły bezpieczeństwa ogólnego. Adresatami 195 spośród nich były dzieci i młodzież.

Problematyka: PATOLOGIE SPOŁECZNE

W 2006 r. realizowano 71 programów przeciwdziałania patologiom, z czego 69 ukierunkowane było na dzieci i młodzież.

Problematyka: OCHRONA OSÓB I MIENIA

W 2006 r. realizowano 46 programów w zakresie ochrony osób i mienia, z czego 11 skierowanych było do dzieci i młodzieży.

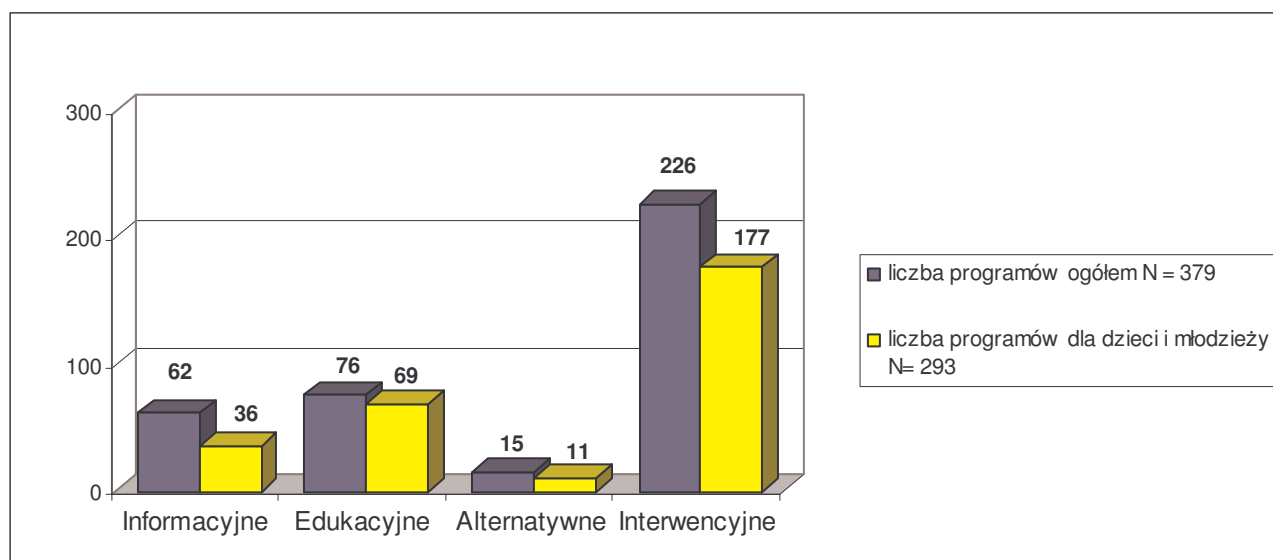
Problematyka: BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

W 2006 r. realizowano 7 programów dotyczących problematyki bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wszystkie ukierunkowane były na dzieci i młodzież.

Problematyka: OFIARY PRZESTĘPSTW

W 2006 r. realizowano 13 programów pomocy ofiarom przestępstw, w tym 11 z nich kierowano do dzieci i młodzieży.

Wykres nr 28 – liczba programów prewencyjnych w roku 2006 w zależności od kategorii

Utrzymuje się korzystna tendencja odchodzenia od programów polegających na stosowaniu profilaktyki informacyjnej czy edukacyjnej, na rzecz programów obejmujących oddziaływanie interwencyjne, tworzenie alternatywy dla zachowań destrukcyjnych. Należy podkreślić, że programy te dotyczą także profilaktyki wtórnej i działań po dokonaniu przestępstwa. Kierowane są do sprawców, ofiar i środowiska społecznego.

Jakość budowy i realizacji programów prewencyjnych uzależniona jest w dużym stopniu od profesjonalnego przygotowania kadry policyjnej zajmującej się tą problematyką. Analiza struktury kadrowej pionu prewencji kryminalnej oraz liczne bezpośrednie kontakty z policjantami pionu pokazują, iż nastąpiła znaczna fluktuacja kadr. W tym kontekście zachodzi pilna potrzeba edukacji policjantów prewencji kryminalnej. Jednym z wniosków kończących naradę specjalistów prewencji kryminalnej w październiku 2006 r. było poszerzenie specjalistycznego szkolenia realizowanego przez WSPol. o adresata wywodzącego się z szczebla KWP/KSP. Analiza dokumentacji

splývajúcej do KGP po zakončení realizácii programów prewencyjnych, a także liczne zapytania z jednostek terenowych stwarzają potrzebę uzupełnienia oferty szkoleniowej w zakresie edukacji dotyczącej ewaluacji programów prewencyjnych.

Wydział Prewencji Kryminalnej Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji zaleca roboczy kontakt z Centrum Monitorowania Inicjatyw Obywatelskich w WSPol. w Szczytnie, a także z Bankiem Dobrych Praktyk w KGP.

3.1. OTWARTE JEDNOSTKI – MIERNIK JAKOŚCI OBSŁUGI INTERESANTÓW

Jednym z ważnych zadań pracy Policji w Unii Europejskiej jest profesjonalna obsługa obywateli zgłaszających się do jednostek. W celu realizacji tego zagadnienia w policjach krajów UE opracowano standardy obsługi interesantów.

Polegają one na:

- przebudowie jednostek Policji – utworzeniu tzw. punktów recepcyjnych,
- profesjonalnej obsłudze interesantów przez pracowników Policji,
- badaniu jakości obsługi poprzez wypełnianie przez obywateli anonimowej ankiety.

W Polsce standardy te wdrażane są w ramach programu „*Otwarte jednostki – miernik jakości obsługi interesantów*”. Początkowo program ten realizowany był na podstawie umowy twinningowej PHARE '98 i 99 podpisanej przez MSWiA i przedstawicieli Unii Europejskiej. Uczestnikami projektu byli przedstawiciele Policji polskiej i holenderskiej.

Celem programu jest poprawa jakości obsługi interesantów w jednostkach policyjnych, poprzez oddzielenie - jeżeli jest to możliwe – służby dyżurnej od przyjęć interesantów, na rzecz zarządzania przez nią siłami policyjnymi i zapewnieniu fachowej obsługi obywateli przez profesjonalnie przygotowaną służbę recepcyjną, organizowanie tzw. punktów przyjęć obywateli poprzez odpowiednią organizację wnętrza, umiejscowienie i wyposażenie poczekalni i pokoju przyjęć interesantów, dostosowanie pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych, oznakowanie dróg dojazdowych do komend i komisariatów itp. Ważnym celem programu jest również powołanie służby recepcyjnej oraz stworzenie i wprowadzenie instrumentów pomiaru jakości obsługi obywateli tj. ankietowanie przybyłych do jednostki policyjnej interesantów.

Realizacja programu koncentruje się na 2 głównych aspektach. Pierwszym jest przebudowa architektoniczna jednostek Policji w celu dostosowania ich do standardów projektu, która wymaga znalezienia środków własnych Policji oraz środków finansowych z administracji samorządowej, rządowej lub z innych źródeł takich jak np.: PFRON. Drugim to zmiana mentalna wśród policjantów obsługujących interesantów – ta zmiana nie wymaga właściwie zaangażowania dodatkowych środków finansowych, wymaga natomiast profesjonalnego podejścia pracowników Policji do interesantów. Można to osiągnąć poprzez właściwy system doboru i szkoleń organizowanych dla policjantów i pracowników cywilnych Policji dokonujących obsługi interesantów. Poprzez wdrożenie założeń oraz idei programu w jednostkach organizacyjnych Policji zauważalny jest wzrost zaufania społecznego oraz poprawa wizerunku Policji w społeczeństwie.

Ważnymi efektami wdrażania programu jest sfinalizowanie części spraw organizacyjnych i informacyjnych, z którymi przychodzą interesanci na poziomie recepcji. W takich przypadkach nie potrzeba do załatwienia tych spraw angażować pracowników merytorycznych. Z analizy ankiet wynika, iż jednostki realizujące program są też lepiej oceniane przez lokalne społeczeństwo, co jest równoznaczne ze wzrostem zaufania do Policji. Realizowany program jest dowodem przełamywania barier w świadomości społeczeństwa i pracowników Policji oraz budowy społecznego

zaufania i angażowania się podmiotów pozapolicyjnych w poprawę bezpieczeństwa lokalnego.

Program „Otwarte jednostki – miernik jakości obsługi interesantów” wdrażany jest w jednostkach Policji na podstawie niżej wymienionych dokumentów:

1. „Harmonogramu wdrożenia rekomendacji ekspertów Unii Europejskiej zawartych w raporcie końcowym programu twinning 1999” - zatwierdzony przez Komendanta Głównego Policji w dniu 05.01.2003r.
2. Wytycznych Zastępcy Komendanta Głównego Policji „W sprawie standardów technicznych, funkcjonalnych i użytkowych obowiązujących w obiektach służbowych Policji” z czerwca 2004 r.
3. „Mechanizmów współdziałania Policji z jednostkami samorządu terytorialnego, firmami ubezpieczeniowymi oraz podmiotami zajmującymi się ochroną osób i mienia na rzecz propagowania rozwiązań technicznych zmniejszających ryzyko stania się ofiarą przestępstwa. Wytyczne dla Policji i propozycje dla jednostek samorządu terytorialnego” Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z lutego 2004 r.

W 2006 roku punkty recepcyjne powstały w 44 jednostkach Policji. Zgodnie z wytycznymi KGP każda nowobudowana lub remontowana jednostka jest przystosowywana do realizacji funkcji recepcyjnej. Powstają punkty recepcyjne sprzyjające kompleksowej i wszechstronnej obsłudze interesantów opartej na życzliwości, profesjonalizmie oraz prawie do intymności podczas zgłoszenia zdarzenia. W jednostkach, w których jeszcze nie funkcjonują punkty recepcyjne, w miarę możliwości tworzone są poczekalnie przyjazne interesantom. Obsługą interesantów w jednostkach Policji zajmuje się 117 policjantów oraz 284 pracowników Policji.

Tabela nr 6 – utworzone funkcje recepcyjne i poniesione koszty

JEDNOSTKA	LICZBA JEDNOSTEK, W KTÓRYCH UTWORZONO FUNKCJE RECEPCYJNE	LICZBA JEDNOSTEK, W KTÓRYCH UTWORZONO FUNKCJE RECEPCYJNE W 2006 ROKU	OBSŁUGA INTERESANTÓW	
			POLICJANT	PRACOWNIK POLICJI
KWP/KSP	10	-	11	18
KPP	139	24	31	136
KMP	55	7	34	41
KP	85	13	41	89
RAZEM	289	44	117	284

Ocena jakości obsługi interesantów w jednostkach organizacyjnych Policji polega na bieżącym przeprowadzaniu ankiet wśród interesantów. W zależności od wewnętrznych przepisów obowiązujących w poszczególnych jednostkach organizacyjnych, na podstawie wypełnionych ankiet sporządzana jest analiza

miesięczna, kwartalna lub półroczna, mająca na celu wprowadzenie zmian wpływających na poprawę jakości obsługi interesantów. Przedmiotowe formularze badają stopień satysfakcji i zadowolenia petentów przede wszystkim w takich sferach, jak:

- jakość i ilość materiałów informacyjnych w poczekalniach,
- dbałość o ład i estetykę,
- czas oczekiwania na przyjęcie,
- wykazany profesjonalizm policjanta obsługującego,
- kultura osobista funkcjonariuszy,
- czas załatwienia sprawy.

Badaniem ankietowym obejmowani są przede wszystkim interesanci jednostek Policji, w których funkcjonują punkty recepcyjne. Zagadnienie jest na bieżąco monitorowane, a sposób obsługi klientów jest dostosowywany do oczekiwań interesantów i lokalnych uwarunkowań. Poziom zadowolenia z jakości obsługi mierzony jest również w jednostkach, gdzie punkty recepcyjne dopiero powstaną. W takim przypadku wyniki ankiet posłużą do opracowania standardów funkcjonowania punktów recepcyjnych.

Wieloletnie doświadczenia związane z wdrażaniem standardów obsługi obywateli w punktach recepcyjnych usytuowanych w jednostkach Policji pozwala sformułować następujące wnioski:

1. Konkretnym efektem realizacji programów twinningowych PHARE 98 i 99 (w latach 1999 - 2002) w wytypowanych 24 KPP/KMP z terenu 12 województw jest powstanie na terenie Polski 289 punktów recepcyjnych w jednostkach Policji. W związku z powyższym realizacja przedmiotowego programu spełniła zakładaną inspirującą rolę.
2. Godnym zauważenia jest fakt, iż na 289 jednostek Policji, w których utworzono punkty recepcyjne, tylko niecałe 10 % stanowią jednostki objęte programami twinningowymi. Pozostałe punkty recepcyjne powstały w wyniku realizacji głównych kierunków pracy nakreślonej przez kierownictwo KGP, a także zmian mentalności kierowników jednostek organizacyjnych Policji.
3. Obsługę interesantów realizują w zdecydowanej większości stażyści i pracownicy Policji. W przypadku braku służby recepcyjnej interesanci obsługiwani są przez dyżurnych jednostek Policji lub ich pomocników.
4. Źródłem finansowania inwestycji są środki własne Policji oraz dofinansowanie, głównie przez administrację samorządową.
5. W zdecydowanej większości jednostek Policji prowadzona jest ocena jakości obsługi interesantów poprzez wykorzystanie anonimowych ankiet lub analizę skarg na pracowników punktu recepcyjnego. Stosowane ankiety wykorzystywane do badań poziomu i jakości obsługi różnią się, zarówno pod względem formy, jak i treści. Opracowywane są we własnym zakresie przez zainteresowane jednostki Policji. Stosuje się również ankiety wdrażane w ramach projektu PHARE '98 i '99 „Miernik jakości obsługi interesantów”.
6. Do najczęściej zgłaszanych i sygnalizowanych problemów zawartych w informacjach nadesłanych z poszczególnych KWP/KSP należą:

- **brak wystarczających środków finansowych na wprowadzanie zmian architektonicznych i remontowych niezbędnych do uruchomienia kolejnych punktów recepcyjnych;**
- **trudności z pozyskiwaniem stanowisk pracowników cywilnych do obsługi punktów recepcyjnych.**

3.2. BEZPIECZEŃSTWO W BIZNESIE

Problematyka związana z przeciwdziałaniem zagrożeniom występującym w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej w Polsce nabiera coraz większego znaczenia. Między innymi ujęta została w Rządowym Programie Ograniczania Przeszłości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” jako jeden z siedmiu obszarów pozostających w szczególnym zainteresowaniu prewencyjnym. W planowanych na lata 2007 – 2015 przedsięwzięciach programowych przewiduje się poprawę bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza w obszarze małych i średnich przedsiębiorstw. W ramach realizacji programu szczególna uwaga ma być zwrócona na zorganizowanie przejrzystej komunikacji pomiędzy Policją, a przedsiębiorcami poprzez włączanie przedstawicieli biznesu we wspólne przedsięwzięcia, identyfikację najistotniejszych problemów utrudniających prowadzenie uczciwej działalności gospodarczej oraz objęcie wzmocnionym dozorem policyjnym miejsc, gdzie prowadzenie działalności gospodarczej jest szczególnie zagrożone. W trakcie programu planowane jest m.in. opracowywanie poradników profilaktycznych dla przedsiębiorców, organizowanie konferencji, sympozjów, uruchamianie platform dialogu i partnerstwa na rzecz bezpieczeństwa biznesu z udziałem organizacji gospodarczych, Policji, służb porządkowych i inspekcji. Podmiotem odpowiedzialnym za sprawną realizację przedsięwzięć programowych jest MSWiA, przy współpracy z ministerstwami właściwymi w sprawach gospodarki i sprawiedliwości.

Nadmienić należy, że Komenda Główna Policji już od kilku lat podejmując działania z zakresu prewencji kryminalnej realizuje przedsięwzięcia mające na celu poprawę bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce.

W ramach tych działań nawiązano współpracę z Brytyjsko - Polską Izbą Handlową (BPCC) w celu wypracowania modelowych rozwiązań wdrażania programów zapobiegania przestępczości dla przedsiębiorców oraz cudzoziemców przebywających i pracujących w Polsce. Powyższe zagadnienia realizowane były w ramach pilotażowego programu „Bezpieczeństwo w Biznesie”.

Wśród działań programowych podejmowane były m.in. następujące przedsięwzięcia:

- organizowano specjalistyczne seminaria szkoleniowe poświęcone problematyce unikania zagrożeń oraz zapobiegania przestępczości skierowane do przedsiębiorców oraz cudzoziemców przebywających w Polsce;
- pełniono dyżury ekspertów policyjnych w siedzibie Sekcji Handlowej Ambasady Wielkiej Brytanii i BPCC, obejmujące konsultacje i doradztwo z zakresu bezpieczeństwa;
- prowadzona była działalność edukacyjno-promocyjna polegająca na opracowywaniu artykułów do magazynu „Contact Internacional Business Voice” oraz na stronie internetowej BPCC.

Po zakończeniu programu pilotażowego „Bezpieczeństwo w Biznesie” opracowano, a następnie przeprowadzono wśród członków BPCC ankietę na temat oceny przedsięwzięć podejmowanych w ramach realizacji projektu, sugestii nowych działań oraz zainteresowania włączeniem się do programu w przyszłości. Celem jej

było uzyskanie opinii o tym, czy program spełnił oczekiwania przedsiębiorców, oraz jakie inne formy działalności powinny być realizowane w ramach projektu.

Program „Bezpieczeństwo w Biznesie” został oceniony przez ankietowanych bardzo dobrze. W ankietach wskazywano również potrzebę dalszej jego kontynuacji.

Uczestnicy jako najciekawsze przedsięwzięcia uznali seminaria, szkolenia oraz dyżury konsultacyjno-doradcze. Dużą popularnością cieszą się także artykuły w magazynie BPCCC „Contat International Business Voice” oraz informacje umieszczone na stronie internetowej Izby www.bpcc.org.pl, którą odwiedza dziennie kilkaset osób.

Problematyka z zakresu bezpieczeństwa w biznesie, która jest szczególnie interesująca to:

- zabezpieczenie przedsiębiorstwa przed skutkami przestępczości;
- bezpieczeństwo komputerowe i sieci teleinformatycznych;
- zachowanie się w sytuacjach zagrożeń np. napad, podłożenie materiału wybuchowego, bioterroryzm;
- zagrożenia w prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce – ocena ryzyka;
- windykacja należności;
- dobór oraz sprawdzanie uczciwości pracowników;
- zintegrowane systemy zarządzania bezpieczeństwem;
- zapobiegania przestępczości samochodowej;
- bezpieczeństwo osobiste;
- ochrona znaku towarowego;
- ochrona informacji niejawniej;
- sporządzanie planów ochrony firmy np. banku - w formie warsztatu;
- wywiad gospodarczy;
- bezpieczeństwo wewnętrzne firmy;
- bezpieczeństwo na drodze;
- wybór firmy ochrony osób i mienia;
- ocena zagrożenia.

W ramach realizacji zadań z zakresu problematyki bezpieczeństwa biznesu, Komenda Główna Policji nawiązała również współpracę z Polską Organizacją Handlu i Dystrybucji (POHiD) - jedną z silnych organizacji branżowych, skupiających firmy handlu wielkopowierzchniowego.

W trakcie spotkań z przedstawicielami Grupy Bezpieczeństwa Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji wyłoniły się obszary możliwej współpracy Policji z firmami zrzeszonymi w POHiD w zakresie poprawy bezpieczeństwa sieci handlowych takie jak:

- organizowanie szkoleń dla policjantów z zakresu nowych metod i trendów przestępczości występujących w sklepach;
- opracowanie założeń, a następnie wdrożenie projektu działań informacyjno-edukacyjnych uświadamiających potencjalnym złodziejom sklepowym konsekwencje prawne dokonywania kradzieży;

- organizowanie spotkań policjantów z przedstawicielami sieci handlowych na temat sposobów zapobiegania zagrożeniom, zabezpieczania obiektów, a także postępowania z osobami zatrzymanymi na kradzieżach sklepowych;
- opracowanie zasad i algorytmu szybkiej wymiany informacji pomiędzy działami bezpieczeństwa sieci handlowych a jednostkami Policji, w zakresie nowych trendów przestępczości.

Podczas kontaktów z przedstawicielami sieci handlowych oraz POHiD podkreślano, że powstanie na danym terenie dużego centrum handlowego powoduje radykalny wzrost ilości przestępstw i wykroczeń. W takiej sytuacji, dobra współpraca jednostki Policji z przedstawicielami działów bezpieczeństwa sieci handlowych może w znaczący sposób poprawić poziom bezpieczeństwa w obiektach oraz przeciwdziałać przestępstwom i wykroczeniom.

Analizując sprawozdania za 2006 rok nadesłane przez KWP i KSP można stwierdzić, że zagadnienia z zakresu problematyki bezpieczeństwa w biznesie w wielu KWP nie są realizowane, lub jeżeli są realizowane, to w sposób akcyjny. Niejednokrotnie aktywność Policji ogranicza się do organizowania doraźnych spotkań lub szkoleń. W podejmowanych przedsięwzięciach brakuje długoterminowych działań programowych realizowanych wspólnie z organizacjami gospodarczymi, dzięki którym można dotrzeć do dużej grupy przedsiębiorców.

Pozytywnym przykładem podejmowania działań w obszarze poprawy bezpieczeństwa w biznesie jest realizowany przez Komendę Stołeczną Policji program profilaktyczny „Strefa Bezpiecznych Usług”. Program powstał w porozumieniu z Urzędem Miasta Stołecznego Warszawy i skupia się na przeciwdziałaniu kradzieżom i włamaniom do pojazdów i kradzieżom mienia na terenie obiektów wielkopowierzchniowych (centrów handlowych), dyskotek, kawiarni, restauracji oraz terenach do nich przyległych. Podejmowane działania skierowane są zarówno do klientów, jak i służb ochrony, pracowników, a także kierownictwa ww. obiektów.

Głównymi celami powyższego projektu jest:

- zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń występujących na terenach obiektów handlowo-usługowych i podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa w tych miejscach;
- edukacja klientów polegająca na dotarciu do nich poprzez ulotki, broszury, naklejki z treściami zawierającymi hasłowo ujęte informacje na temat szeroko pojętego bezpieczeństwa;
- edukacja personelu i osób odpowiedzialnych z placówek uczestniczących w projekcie z zakresie przeciwdziałania przestępczości pospolitej, pożądanych zachowań w przypadku zagrożenia, w tym aktami terrorystycznymi;
- promowanie właściwych zachowań i sposobów postępowania wśród klientów i personelu, pozwalających na uchronienie ich przed skutkami działań przestępczych.

Działania prowadzone w ramach programu będą miały długofalowy charakter, pozwalający na wytworzenie odpowiedniej atmosfery dla skutecznego zainteresowania nim zarówno mieszkańców stolicy, jak też podmiotów uczestniczących. Realizacja programu przewidziana jest na lata 2006-2009, z możliwością dalszej kontynuacji. W celu dokonania rzetelnej, zgodnej ze stanem faktycznym oceny poziomu bezpieczeństwa zapewnianego przez podmioty uczestniczące w projekcie, przewidziane jest opiniowanie uczestników programu oraz przyznawanie certyfikatów.

Innym pozytywnym przykładem jest program "Certyfikat Bezpieczeństwa" realizowany przez KWP w Szczecinie. Program jest dobrym przykładem współpracy Policji z podmiotami pozapolicyjnymi w zakresie zapobiegania przestępczości i stworzenia wysokiego poziomu bezpieczeństwa gościom korzystającym z usług obiektów turystycznych na terenie województwa zachodnio-pomorskiego. Podmiotom świadczącym usługi turystyczne nadaje się „Certyfikat Bezpieczeństwa”, w przypadku, gdy spełnione zostaną określone regulaminem kryteria np. odpowiednie zabezpieczenia, monitoring itp. Proces certyfikacji jest odpłatny. Certyfikat przyznawany jest przez Zarząd Fundacji „Razem Bezpieczniej” w Szczecinie przy współdziałaniu Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie, Zachodniopomorskiej Izby Turystycznej i Oddziału Okręgowego PZU S.A. w Warszawie.

Na uwagę zasługuje przedsięwzięcie profilaktyczne realizowane na terenie KMP w Lublinie „Bezpieczna Taksówka”. Głównym celem projektu jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa kierowców taksówek, stanowiących grupę zawodową o dużym ryzyku wiktymologicznym. Przedsięwzięcie to pozwala również na szybszy przepływ informacji do stanowiska kierownika Komendy Miejskiej Policji w Lublinie o zaistniałych zagrożeniach na terenie miasta. W rezultacie prowadzi to do skrócenia czasu reakcji Policji na zaistniałe zdarzenia. Informacje, które na bieżąco wpływają od lubelskich taksówkarzy odnośnie zaistniałych zagrożeń oraz informacje przekazywane przez Policję o poszukiwanych i zaginionych osobach, a także utraconych pojazdach lub innych ważnych wydarzeniach, przyczyniają się do podniesienia bezpieczeństwa wszystkich mieszkańców miasta Lublina.

Powyższe przedsięwzięcie finansowane jest w większości przez Urząd Miasta Lublin, który pokrył koszty związane z uzyskaniem zezwolenia telekomunikacyjnego oraz koszty związane z użytkowaniem częstotliwości, zakupem urządzeń nadawczo - odbiorczych, ich eksploatacją i serwisowaniem oraz zakupem naklejek o treści: „Bezpieczna Taksówka. Uwaga! Alarmowa łączność z Policją”, które są umieszczane na taksówkach biorących udział w przedsięwzięciu. Korporacje ponoszą koszty związane z zainstalowaniem w swojej siedzibie odpowiednich nadajników umożliwiających nadawanie i odsłuch korespondencji przekazywanej Radiowym Kanałem Ratunkowym.

Reasumując, celowym wydaje się kontynuowanie rozpoczętych przedsięwzięć mających na celu poprawę bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Ważnym elementem działań jest wytypowanie, a następnie przygotowanie merytoryczne policjantów z KWP/KSP koordynujących projekty z zakresu bezpieczeństwa w biznesie oraz policjantów z KMP/KPP wyznaczonych do kontaktów z przedstawicielami podmiotów gospodarczych. Ważnym jest również przygotowanie optymalnej procedury współpracy jednostek Policji z organizacjami gospodarczymi, która winna być uwzględniona w codziennej służbie.

1). Współpraca z Europejską Siecią Prewencji Kryminalnej (EUCPN).

Decyzją Rady Unii Europejskiej w wyniku postanowień szczytu w Tampere w dniu 28 maja 2001 roku, powołana została Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej (European Crime Prevention Network - EUCPN).

Z chwilą wejścia do Unii Europejskiej, Polska przejęła szereg obowiązków wynikających z tego członkostwa, otrzymała również wiele uprawnień. Jednym z nich jest uczestnictwo, od września 2004 r., w pracach EUCPN.

Do zadań Sieci należy w szczególności:

- a) wspieranie współpracy, kontaktów oraz wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy państwami Unii Europejskiej, pomiędzy Państwami Członkowskimi a Radą, a także między instytucjami krajowymi i organizacjami koncentrującymi swoje działania na kwestiach prewencji kryminalnej;
- b) gromadzenie i analizowanie informacji o istniejących działaniach dotyczących zapobiegania przestępczości, prowadzenie ocen i analiz sprawdzonych praktyk oraz istniejących danych dotyczących przestępczości i jej rozwoju w państwach UE, w celu wypracowania strategii działań prewencyjnych podejmowanych na poziomie krajowym i europejskim.
- c) wspieranie prac Rady i państw członkowskich za pomocą prowadzonych badań dotyczących przestępczości i prewencji kryminalnej;
- d) pomoc w ustalaniu obszarów badań społecznych, tematyki szkoleń i systemu oceny przedsięwzięć podejmowanych w zakresie zapobiegania przestępczości;
- e) organizowanie działań, które stymulują i poprawiają wymianę doświadczeń i sprawdzonych praktyk;
- f) rozwijanie współpracy z krajami kandydującymi, innymi państwami oraz instytucjami i organizacjami międzynarodowymi.

Udział Policji w działaniach EUCPN wynika z faktu wskazania przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendy Głównej Policji jako właściwej do wypełnienia roli koordynatora przepływu informacji do EUCPN od stosownych organów i podmiotów w kraju.

Do ważniejszych zadań realizowanych w 2006 r. należy zaliczyć:

1. Udział przedstawiciela Polski w spotkaniach Zarządu EUCPN w lutym i maju 2006r. w Austrii oraz we wrześniu i listopadzie 2006 r. w Finlandii a także aktywne uczestnictwo w pracach sieci.

Spotkania zarządu sieci służą bezpośredniej wymianie informacji na temat kierunków działań EUCPN oraz zakresu i potrzeb jej restrukturyzacji. W dalszym ciągu od momentu jej powstania (5 lat) toczą się dyskusje dotyczące zasad funkcjonowania sieci, wzmocnienia struktur, zapewnienia jej większego profesjonalizmu oraz sposobów finansowania przedsięwzięć. W czasie spotkań

podejmowane są decyzje kierunkujące pracę EUCPN, powoływane grupy robocze do realizacji określonych zadań oraz prowadzona jest ogólna dyskusja na temat ograniczania przestępczości. Przedstawiciele krajowi EUCPN wymieniają także informacje o ciekawych przedsięwzięciach prewencyjnych realizowanych w poszczególnych krajach.

W 2006 roku powołano Komitet Badań i Walidacji, który zajmuje się badaniami trendów przestępczości w poszczególnych krajach, sprawdza funkcjonalność nowych rozwiązań ograniczania przestępczych zachowań oraz stanowi forum doradcze dla działań sieci.

Powołano także grupę roboczą do przygotowania projektów lub przedsięwzięć promujących prewencję kryminalną. Polska będzie jednym z uczestników prac grupy. Zaangażowanie w struktury wyżej opisanej grupy roboczej jest elementem aktywnego uczestnictwa kraju w działaniach sieci. Bezpośrednie wsparcie realizacji jednego z zadań sieci, wykonywanego wspólnie z Komisją Europejską, może przyczynić się do promocji krajowych przedsięwzięć prewencyjnych.

EUCPN rozwija stronę internetową www.eucpn.org służącą do bezpośredniej wymiany informacji na temat przedsięwzięć prewencyjnych, realizowanych w poszczególnych krajach UE.

W 2006 r. aktywowano kolejne grupy tematyczne, takie jak – strategie prewencji kryminalnej w państwach członkowskich, metodykę ograniczania przestępstw (wybrane kategorie), bibliotekę aktów prawnych i statystyki. Polska aktywnie uczestniczy w tych inicjatywach poprzez dostarczanie niezbędnych materiałów. (Strategia prewencji kryminalnej, dobre praktyki i inne).

W 2006 roku Komisja Europejska włączyła się w pracę sieci proponując określone rozwiązania wspierające działania EUCPN poprzez stworzenie nowych możliwości finansowania oraz przejęcie funkcji obsługi administracyjnej – sekretariatu.

2. Powołanie wojewódzkich koordynatorów współpracy z przedstawicielem Polski w EUCPN.

W celu zaktywizowania współpracy z przedstawicielem Polski w EUCPN, we wrześniu 2006 r., powołano wojewódzkie punkty kontaktowe. Poinformowano komendantów wojewódzkich Policji oraz komendantów szkół o powstaniu sieci, jej zadaniach oraz potrzebie wsparcia działań przedstawiciela Polski. Zaproponowano wskazanie osób, które znając język angielski będą wymieniać informacje nt. realizacji przedsięwzięć prewencyjnych i wspierać działania EUCPN.

Wynikiem prac było utworzenie grupy 23 osób z komend wojewódzkich Policji oraz szkół Policji i rozpoczęcie efektywnej wymiany informacji na temat ciekawych rozwiązań prewencyjnych podejmowanych w kraju, a także potrzeb w zakresie prewencji kryminalnej jednostek terenowych Policji. Do koordynatorów m. in. przesyłano informacje o projektach realizowanych w krajach UE oraz tych,

które otrzymały nagrody Europejskiej Sieci Prewencji Kryminalnej w ubiegłych latach – „Ringsted experiment” (DK) 2006 r. oraz „Safe neighbourhood”(GB).

W dniach 25 –28 października 2006 r. w WSPol. w Szczytnie odbyło się spotkanie szkoleniowe wojewódzkich koordynatorów współpracy z przedstawicielem Polski w EUCPN, w czasie którego dyskutowano na temat możliwości współpracy z siecią oraz wypracowano mechanizmy efektywnej wymiany doświadczeń.

3. Udział Polski w konkursie na najlepszy projekt prewencyjny w UE (ECPA).

Zarząd Europejskiej Sieci Prewencji Kryminalnej (EUCPN) w ramach promocji dobrych praktyk w przeciwdziałaniu przestępczości, zorganizował w Hameenlinna w Finlandii konferencję „Best Practice Conference” ukierunkowaną na promocję przedsięwzięć prewencyjnych realizowanych w celu ograniczenia przestępstw i wykroczeń popełnianych pod wpływem alkoholu i narkotyków.

Jednym z punktów konferencji było przyznanie corocznej europejskiej nagrody prewencji kryminalnej (European Crime Prevention Award **ECPA**) za najlepszy projekt prewencyjny, zrealizowany w ubiegłych latach w krajach członkowskich UE.

W Wydziale Prewencji Kryminalnej BPIRD przygotowano i przesłano do komendantów wojewódzkich Policji informację na temat promocji dobrych praktyk oraz organizowanej w tym celu konferencji. Z jednostek terenowych otrzymano 13 projektów, z których powołana przez Dyrektora Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP komisja wytypowała dwie propozycje – „Żółta i czerwona kartka” z KMP w Elblągu, jako propozycję Polski do konkursu oraz „Dramat i tragedię pozostaw teatrowi” z KWP w Białymstoku, jako przykład dobrej praktyki w prewencji kryminalnej. W dniach 27-28 listopada 2006 r. odbyła się konferencja dobrych praktyk, w czasie której wspomniane wyżej projekty zostały zaprezentowane. Polski projekt został wysoko oceniony, jako ciekawy przykład dobrej praktyki ograniczania przestępstw i wykroczeń w pobliżu obiektów gastronomicznych. Podkreślono jego przejrzyste założenia i możliwość stosowania w innych krajach.

Główną nagrodę roku 2006 zdobył projekt zgłoszony przez Danię – „Ringsted experiment”, który dotyczył zmiany postrzegania niekorzystnych zachowań u dzieci.

2) Działania programowe związane z umową twinningową PHARE 2003.

Komenda Główna Policji w 2006 roku zakończyła i podsumowała *działania wdrażane od 2004 r.* w ramach realizacji umowy twinningowej PHARE 2003, nr PL-03/IB/JH/03, „Walka z przestępczością zorganizowaną”. Partnerem Policji polskiej była, jako kraj wiodący Hiszpania, a przedsięwzięcia były kontynuacją prac prowadzonych w latach 2004 –2005 w ramach Komponentu 4 ”Prewencja kryminalna”, w którym realizowano cztery podkomponenty:

- 4.1 „Bezpieczny Biznes”,
- 4.2 „System Weryfikacji Informacji VIS”,
- 4.3 „Zapobieganie przestępczości narkotykowej”,
- 4.5 „Monitoring programów profilaktycznych”.

W 2006 roku sfinalizowano działania w obrębie podkomponentów 4.3 „Zapobieganie przestępczości narkotykowej” oraz 4.5 „Monitoring programów profilaktycznych”.

Podkomponent 4.3 „Zapobieganie przestępczości narkotykowej”

W trakcie realizacji podkomponentu 4.3 „Zapobieganie przestępczości narkotykowej”, zorganizowano seminarium szkoleniowe dla policjantów zajmujących się problematyką przeciwdziałania narkomanii w Polsce z zakresu prawnych i praktycznych rozwiązań stosowanych w krajach Unii Europejskiej, w ramach antynarkotykowych projektów profilaktycznych.

W czasie szkolenia:

- zapoznano uczestników z problematyką związaną z krajową i międzynarodową profilaktyką antynarkotykową,
- przedstawiono strategie profilaktyczne i programy związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom od narkotyków realizowane w krajach Unii Europejskiej,
- omówiono sposoby i metody opracowywania projektów i strategii profilaktycznych oraz rozwiązań prawnych stosowanych wobec sprawców przestępstw narkotykowych,
- zapoznano z programami przeciwdziałania narkomanii skierowanymi do dzieci, młodzieży szkolnej oraz studentów,
- przedstawiono metody angażowania lokalnych władz w przedsięwzięcia ukierunkowane na profilaktykę antynarkotykową,
- zaprezentowano przykłady kampanii edukacyjnych i społecznych realizowanych przez podmioty pozapolicyjne.

Przedmiotowe seminarium pozwoliło na wyciągnięcie wniosków, których realizacja może wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa oraz ograniczenie zjawiska narkomanii w Polsce. Do najważniejszych zaliczono:

1. Zażywanie środków odurzających i substancji psychotropowych należy uznać za problem zdrowia publicznego.
2. Rola Policji w strategiach narkotykowych winna być skonkretyzowana poprzez jasne zdefiniowanie zadań i możliwości podejmowania określonych przedsięwzięć adresowanych do poszczególnych grup społecznych.
3. Koniecznym jest wyznaczenie podmiotu koordynującego działania wszystkich instytucji w obszarze profilaktyki narkotykowej.
4. Niezbędne jest współdziałanie Policji z władzami i instytucjami publicznymi, a także organizacjami pozarządowymi, organizacjami prywatnymi, związkami wyznaniowymi itp. (wymiana doświadczeń, analiz stanu zagrożenia i dynamiki zjawiska, współinicjowanie działań, kwestie finansowania itp.).
5. Należy podnieść rolę organizacji kursów szkoleniowych i doszkalających dla funkcjonariuszy, przy udziale kadry dydaktycznej szkół policyjnych oraz specjalistów z instytucji pozapolicyjnych (lekarzy, psychologów, chemików, terapeutów itp.).

6. Przedsięwzięcia policyjne podejmowane w ramach profilaktyki narkotykowej powinny skupić się przede wszystkim na:
  - a. utrudnieniu dostępu do narkotyków i ograniczeniu popytu głównie w środowisku ludzi młodych,
  - b. informowaniu o zagrożeniach i karach za uczestnictwo w dystrybucji,
  - c. informowaniu o ryzyku prawnym związanym z zażywaniem narkotyków,
  - d. oferowaniu pozytywnych alternatyw dla osób zażywających narkotyki i wspieranie podmiotów działających w tym zakresie na rzecz dzieci i młodzieży,
  - e. zapobieganiu ryzykownemu przyjmowaniu substancji i promowaniu programów redukcji szkód,
  - f. opracowywaniu, wdrażaniu bądź współrealizacji antynarkotykowych programów profilaktycznych,
  - g. propagowaniu i inicjowaniu społecznych kampanii, w tym medialnych,
  - h. angażowaniu w działania profilaktyczne wszystkich grup społecznych i podmiotów życia publicznego, przede wszystkim jednostek oświatowych i służby zdrowia.

Podkomponent 4.5 „Monitoring programów profilaktycznych”

W ramach realizacji podkomponentu 4.5 „Monitoring programów prewencyjnych i inicjatyw lokalnych”, odbyły się w Polsce misje eksperckie przedstawicieli Policji hiszpańskiej. Celem misji było zapoznanie partnerów z realiami polskimi, ustalenie szczegółowego zakresu tematycznego oraz poziomu szkoleń w ramach projektu.

W trakcie spotkań, które kontynuowano w styczniu 2006 r., prezentowano działania Wydziału Prewencji Komendy Stołecznej Policji, ze szczególnym uwzględnieniem działalności zespołu prewencji kryminalnej. Zaprezentowano dokonania KSP w zakresie realizacji programów i inicjatyw prewencyjnych, a także współpracy z samorządami lokalnymi. Hiszpański ekspert był gościem honorowym na posiedzeniu Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego Rady m.st. Warszawy z udziałem V-ce Prezydenta m.st. Warszawy, Komendanta Stołecznego Policji, Z-cy Dyrektora Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu m.st. Warszawy, a także radnych m.st. Warszawy. Wymienieni zapoznali eksperta z formami i kierunkami współpracy samorządów, administracji rządowej i Policji w realizacji programów i inicjatyw w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Podczas rozmów roboczych zapoznano eksperta z zagadnieniami związanymi z realizacją programów prewencyjnych w Polsce: ilością, kategoriami i problemami występującymi w ich wykonaniu. Przedstawiono założenia Centrum Monitorowania Inicjatyw Obywatelskich z siedzibą w WSPol. w Szczytnie, a także Banku Dobrych Praktyk Komendy Głównej Policji. Zwieńczeniem działań było szkolenie przeprowadzone na przełomie maja/czerwca 2006 r. skierowane do specjalistów prewencji kryminalnej KWP/KSP, a także przedstawicieli szkół Policji zajmujących się budową i realizacją programów prewencyjnych.

Przyjmując interaktywny model szkolenia, strona hiszpańska przedstawiła funkcje Centralnej Jednostki Programów Profilaktycznych i Policji Pierwszego Kontakt, a także procedury powstawania i opracowywania programów profilaktycznych i linii strategicznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Omówiono także Program Aktywności Obywatelskiej i nowy model Policji Pierwszego Kontakt, który znajduje się obecnie na etapie wdrażania. Przedstawiciele polskiej Policji zaprezentowali metodologię budowy i realizacji

programów prewencyjnych oraz założenia, projektowanego wówczas programu rządowego „Razem Bezpieczniej”.

W trakcie seminarium wypracowano następujące wnioski:

1. Istnieje konieczność aktywizacji kontaktów ze społeczeństwem poprzez wzmocnienie struktury prewencji kryminalnej ze ściśle określonym doбором kadr i systemem jej szkolenia.
2. Należy kontynuować działania na rzecz utworzenia funduszu prewencyjnego w celu zapewnienia jasnego systemu finansowania działań profilaktycznych, w tym przez samorząd terytorialny.
3. Niezbędnym jest stworzenie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy ofiarom w ramach współpracy Policji z podmiotami pozapolicyjnymi.
4. Należy dążyć do maksymalnego wykorzystania istniejących możliwości prawnych w zakresie ochrony ofiar przemocy domowej i represjonowania jej sprawców.

Działania wdrażane w ramach realizacji umowy twinningowej PHARE 2003, nr PL-03/IB/JH/03, „Walka z przestępczością zorganizowaną”, Komponentu 4 ”Prewencja kryminalna”, posumowano podczas Konferencji z udziałem ekspertów hiszpańskich, oficera łącznikowego Policji hiszpańskiej, przedstawicieli MSWiA, kierownictwa KGP, a także liderów poszczególnych podkomponentów. Strony wyraziły zadowolenie ze współpracy w ramach projektu oraz przekonanie, że wypracowane wnioski stanowiące efekt wymiany doświadczeń w zakresie sprawdzonych sposobów postępowania w zapobieganiu i ograniczaniu przestępstw, stanowiąc będą element wpływający na skuteczne działanie polskiej Policji.

IV. WNIOSKI KOŃCOWE

Na podstawie danych statystycznych gromadzonych w policyjnych zbiorach danych oraz informacji przesłanych z komend wojewódzkich/Stołecznej Policji dotyczących rodzajów zagrożeń oraz form i sposobów prowadzenia działań zapobiegawczych w 2006 r., w Wydziale Prewencji Kryminalnej BPIRD KGP przeprowadzono wnikliwą analizę zarówno zidentyfikowanych problemów, jak i przedsięwziętych działań profilaktycznych celem sformułowania wniosków wytyczających główne kierunki działalności profilaktycznej Policji.

1. Zapobieganie występowaniu oraz ograniczanie zjawisk patologicznych (alkoholizmu, narkomanii, prostytucji, handlu ludźmi, wykorzystywania seksualnego małoletnich, przemocy w rodzinie i innych) jest możliwe po spełnieniu kilku istotnych warunków:
  - posiadania pełnego rozpoznania zagrożeń, tj.: skali, geografii i form występowania oraz monitorowania ich przebiegu (informacje na temat przedmiotowych zagrożeń winny pochodzić ze wszystkich możliwych źródeł, także pozapolicyjnych),
  - prowadzenia stałej współpracy ze wszystkimi zobligowanymi i zainteresowanymi podmiotami, polegającej na wymianie informacji o negatywnych zjawiskach społecznych i wspólnym działaniu na rzecz zapobiegania poprzez inicjowanie i wdrażanie działań prewencyjnych, głównie na poziomie lokalnym oraz tworzenie koalicji zapewniających pomoc poszkodowanym w wyniku przestępstw i wykroczeń,
  - udziale w realizacji zadań ujętych w rządowych i krajowych programach przeciwdziałania patologiom,
  - prowadzenia systematycznego doskonalenia zawodowego dla policjantów prewencji, w zainteresowaniu których znajduje się problematyka przeciwdziałania patologiom.

2. Utrzymująca się na stałym poziomie przestępczość nieletnich świadcząca o nasilaniu się zjawiska demoralizacji dzieci i młodzieży powoduje, że zapobieganie przedmiotowym zjawiskom stanowi jedno z głównych zadań Policji, ujętych w Priorytetach Komendanta Głównego Policji. Osiągnięcie tego celu jest możliwe przede wszystkim poprzez:
  - realizację zadań dotyczących bezpieczeństwa w szkole i jej okolicach, wynikających z Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”,
  - budowanie lokalnych systemów przeciwdziałania przestępczości i demoralizacji nieletnich dostosowanych do indywidualnych potrzeb danego regionu oraz stopnia zagrożenia,
  - współrealizowanie z innymi podmiotami właściwymi w sprawach opieki i wychowania, zadań wynikających z Rządowego programu poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”.

3. Godnym podkreślenia jest fakt, iż w 2006 roku w policyjnych izbach dziecka odnotowano niewielką liczbę zdarzeń nadzwyczajnych, co świadczy o właściwym przygotowaniu i staranności w wypełnianiu obowiązków służbowych przez kadrę tych placówek. Z uwagi na długie pobyty nieletnich w przedmiotowych jednostkach szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w PID.
4. Znajomość zasad prowadzenia działalności profilaktycznej oraz metodologii budowy i realizacji programów prewencyjnych przekłada się w sposób oczywisty na skuteczność podejmowanych przedsięwzięć. Duża fluktuacja kadr pionu prewencji kryminalnej, pomimo ciągłego procesu edukacji specjalistów ds. prewencji kryminalnej w WSPol. i SP w Katowicach, wpływa ujemnie na jakość realizowanych zadań programowych. Profesjonalna, z punktu widzenia metodologii budowy programów prewencyjnych, ich realizacja wymaga prowadzenia ewaluacji każdego z wdrażanych programów. Przedmiotowe założenie powinno być uwzględniane przez wszystkie współpracujące podmioty już na etapie opracowywania programu.
5. Celowe wydaje się kontynuowanie, zainicjowanych przed kilku laty przez KGP, programów prewencyjnych takich jak: „Otwarte jednostki – miernik jakości obsługi interesantów”, „Policyjny Program Wspomagania Ofiar Przestępstw”, „Bezpieczeństwo w biznesie”.

Główne kierunki działalności profilaktycznej pionu prewencji polskiej Policji w 2007 roku:

1. Opracowanie na podstawie przygotowanej przez Wydział Prewencji Kryminalnej w 2006 roku „Propozycji zaktywizowania działań w zakresie prewencji kryminalnej prowadzonych przez jednostki terenowe Policji”, kompleksowego uregulowania prawnego funkcjonowania pionu prewencji kryminalnej, zarówno w aspekcie strukturalno-organizacyjnym, jak i merytorycznym, pozwalającego w sposób systemowy i systematyczny realizować policjantom zadania profilaktyczne (zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt 3).
2. Kontynuowanie, poprzez rozszerzenie i udoskonalenie realizowanych przedsięwzięć profilaktycznych, centralnie zainicjowanych programów prewencyjnych – „Otwarte jednostki – miernik jakości obsługi interesantów”, „Bezpieczeństwo w biznesie”, „Policyjny Program Wspomagania Ofiar Przestępstw” i innych oraz udział w rządowych programach zapobiegania zjawiskom patologii społecznych.
3. Przeszkolenie specjalistów z KWP/KSP (nie posiadających doświadczenia w tej dziedzinie), w ramach doskonalenia zawodowego, tj. kursu specjalizacyjnego dla policjantów realizujących problematykę prewencji kryminalnej wprowadzonego *Decyzją nr 200 Komendanta Głównego Policji z dnia 25.04.2005 r.*

4. Opracowanie i wdrożenie interaktywnej bazy danych o programach profilaktycznych zapewniającej możliwość bieżącej kontroli realizacji działań programowych, zgodnie z przyjętym harmonogramem (dla jednostek wykonujących zadania nadzorczo-koordynujące, tj. KGP, KWP/KSP) oraz wymianę informacji o aktualnie realizowanych programach i przyjętych formach działań (dla wszystkich jednostek posiadających dostęp do bazy).

Raport opracowano:

w Wydziale Prewencji Kryminalnej

Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP,

na podstawie danych statystycznych z systemu „TEMIDA” i KSIP, materiałów KWP/KSP oraz opracowań własnych.

ZAŁĄCZNIK NR 1

Tabela nr 1.1.1.

Podejrzani według stanu trzeźwości

(dane z policyjnego systemu statystyki przestępczości TEMIDA)

Wybrane kwalifikacje prawne	Rok	PODEJRZANI DOROŚLI			% nietrzeźwych wśród podejrzanych w danej kategorii	NIELETNI SPRAWCY			% nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców w danej kategorii
		Ogółem	Ustalono stan trzeźwości	w tym nietrzeźwi		Ogółem	Ustalono stan trzeźwości	W tym nietrzeźwi	
Zabójstwo	2005	827	569	404	48,9	34	19	6	17,6
	2006	768	550	420	54,7	26	18	6	23,1
Uszczerbek na zdrowiu (uszkodzenie ciała)	2005	7 282	3 737	2 058	28,3	2 383	1 153	96	4
	2006	6 845	3 502	2 063	30,1	2 792	1 205	77	2,8
Udział w bójce lub pobiciu	2005	17 200	8 541	5 676	33	4 963	2 179	266	5,4
	2006	16 918	8 510	5 960	35,2	6 074	2 694	346	5,7
Zgwałcenie	2005	1 089	601	403	37	94	48	13	13,8
	2006	1 056	609	402	38,1	159	60	16	10,1
Kradzież cudzej rzeczy	2005	47 678	26 662	6 564	13,8	11 348	5 565	318	2,8
	2006	40 754	22 818	5 914	14,5	10 633	5 011	355	3,3
Rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze	2005	15 384	8 914	4 805	31,2	5 767	2 647	312	5,4
	2006	13 825	7 890	4 707	34,0	5 312	2 270	301	5,7
Uszkodzenie rzeczy	2005	11 129	7 331	5 387	48,4	3 236	1 601	346	10,7
	2006	11 542	7 595	5 694	49,3	3 529	1 653	408	11,6
P - ko funkcjonar. publicznym	2005	10 930	9 029	7 245	66,3	361	256	135	37,4
	2006	12 532	10 582	8 770	69,9	485	312	199	41

Tabela nr 1.1.2.

Liczba sporządzonych w 2006 r. wniosków o ukaranie do sądów grodzkich z wybranych artykułów KW (w tym sprawy przekazane do sądów rodzinnych)
dane liczbowe wg STP - 7/B

Rodzaj wykroczenia		Liczba sporządzonych wniosków			
		Ogółem		w tym na nieletnich	
		2005	2006	2005	2006
Za wszystkie wykroczenia ogółem		407 937	412 152	16 534	17 450
Za wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu - ogółem		33 330	34 582	1 175	1 518
w tym: art. 51 § 2 kw ¹²		18 216	18 693	520	736
Za wykroczenia p-ko bezpieczeństwu i porządkowi ruchu na drogach	ogółem	182 791	190 695	1 084	1 065
	w tym:				
	art.87 § 1 kw ¹³	16 213	16 905	69	67
	art.87 § 2 kw ¹⁴	6 642	8 978	84	85
	popołnionych przez pieszych	7 586	6 296	57	83
	w tym nietrzeźwych	5 209	4 866	4	13

¹² **Art. 51 § 1 kw** Kto krzykiem, hałasem, alarmem lub innym wybrykiem zakłóca spokój, porządek publiczny, spoczynek nocny albo wywołuje zgorszenie w miejscu publicznym, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2 Jeżeli czyn określony w § 1 ma charakter chuligański lub sprawca dopuścił się go będąc pod wpływem alkoholu, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

¹³ **Art. 87 § 1 kw** Kto, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze aresztu lub grzywny nie niższej niż 50 zł.

¹⁴ **Art. 87 § 2 kw** Kto, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej lub w strefie zamieszkania inny pojazd niż określony w § 1, podlega karze aresztu do 14 dni albo grzywny.

Tabela nr 1.1.3.

Nietrzeźwi doprowadzeni do miejsca zamieszkania, izb wytrzeźwień oraz policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych w 2006 r.

dane z STP - 7 C, STP - 8 A oraz sprawozdań z komend wojewódzkich Policji

L.p.	Województwo	Liczba nietrzeźwych doprowadzonych do:		
		miejsca zamieszkania	izb wytrzeźwień ogółem/w tym nieletni/chłopcy/dziewczęta	policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych dorośli/+ nieletni
1.	Dolnośląskie	6 525	29 406/222/196/26	10 624/91
2.	Kujawsko-pomorskie	4 625	22 205/452/430/22	2 393/2
3.	Lubelskie	4 663	10 837/97/90/7	6 861/32
4.	Lubuskie	2 388	8 833/140/112/28	2 532/206
5.	Łódzkie	5 817	9 858/6/5/1	10 012/53
6.	Małopolskie	10 253	19 826/222/202/20	2 971/9
7.	Mazowieckie (bez KSP)	9 029	3 508/24/21/3	9 240/46
8.	Opolskie	3 730	3 027/30/0	3 259/117
9.	Podkarpackie	4 700	11 808/89/75/14	5 497/66
10.	Podlaskie	4 333	11 913/295/260/35	2 069/16
11.	Pomorskie	4 250	14 405/114/92/22	4 656/19
12.	Śląskie	10 547	38 120/1 061/911/150	3 081/21
13.	Świętokrzyskie	2 888	11 215/228/218/10	1 961/2
14.	Warmińsko-mazurskie	5 931	9 360/42/34/8	7 079/73
15.	Wielkopolskie	10 980	19 918/153/137/16	4 443/2
16.	Zachodniopomorskie	4 171	5 521/100/90/10	3 043/45
17.	KSP - Warszawa	4 034	18 159/211/193/18	4 126/19
SUMA		98 864	247 919/3 486/3 096/390	83 847/819

Tabela nr 1.1.4.

Wnioski o ukaranie skierowane do sądów grodzkich za naruszenie przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości..., w 2006 r., według województw na podstawie STP – 7 B

L.p.	Województwo	Liczba skierowanych wniosków o ukaranie za naruszenie przepisów <i>ustawy o wychowaniu w trzeźwości...</i>	
		z art. 43	z art. 44
1.	Dolnośląskie	1 171	8
2.	Kujawsko-pomorskie	753	0
3.	Lubelskie	1 601	0
4.	Lubuskie	564	0
5.	Łódzkie	1 229	0
6.	Małopolskie	1 780	1
7.	Mazowieckie	2 364	60
8.	Opolskie	303	0
9.	Podkarpackie	1 072	0
10.	Podlaskie	720	0
11.	Pomorskie	2 216	1
12.	Śląskie	2 727	0
13.	Świętokrzyskie	891	0
14.	Warmińsko-mazurskie	937	1
15.	Wielkopolskie	1 493	2
16.	Zachodniopomorskie	1 309	15
17.	KSP - Warszawa	1 905	6
SUMA		23 035	94

Informacja nr 1.1.5.

Przykłady ciekawych inicjatyw profilaktycznych podejmowanych w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi:

KWP Gorzów Wielkopolski (KPP Strzelce Krajeńskie)

Utworzone zostały zespoły interdyscyplinarne, mające na celu stworzenie systemu opieki nad dziećmi i rodzinami patologicznymi. Zespoły interweniowały w rodzinach, w których nadużywany jest alkohol i podejmowały odpowiednie kroki, kierując sprawy do sądu rodzinnego i izolując dzieci od nietrzeźwych rodziców. Wspólnie z pracownikami OPS i kuratorami sądowymi policjanci odwiedzali rodziny w ich miejscu zamieszkania i podejmowali stosowne działania służące zdiagnozowaniu sytuacji rodzinnej i podjęcie odpowiednich czynności prawnych.

KWP Katowice (KMP Bielsko-Biała)

Program „MAŁOLAT” - jest to inicjatywa opracowana przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej i realizowana wspólnie z Wydziałem Polityki Społecznej Urzędu Miasta. Jej głównym założeniem jest kierowanie nieletnich zatrzymanych w Izbie Wytrzeźwień do Bielskiego Towarzystwa Trzeźwości. Tam, w ramach grup wsparcia, przeprowadzane są z nimi rozmowy profilaktyczne, a następnie w okresie wakacji uczestniczą oni w obozach, na których m.in. prowadzone są zajęcia z psychoterapii.

KWP Łódź (KPP Bełchatów)

Mając na uwadze możliwość szerokiego oddziaływania prewencyjnego w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz społeczne zapotrzebowanie na inicjatywy w tym zakresie, policjanci zwrócili się z prośbą do Prezydenta Bełchatowa o sfinansowanie zakupu 300 samoprzylepnych naklejek z informacją o treści: „*W tej placówce małoletnim alkoholu nie sprzedajemy*”. Naklejki te były wykorzystane w prowadzonych działaniach prewencyjnych - propagowanych przez policjantów dzielnicowych i funkcjonariuszy Zespołu ds. Nieletnich i Patologii. Obiektami zainteresowania policjantów były punkty sprzedaży detalicznej i gastronomicznej, których to właściciele byli proszeni o umieszczenie przedmiotowej informacji na szybach okien sklepowych oraz w innych miejscach.

Tabela nr 1.2.

Skala i dynamika przestępczości narkotykowej w latach 2005 – 2006

WOJEWÓDZTWO		Postępowania wszczęte	Przestępstwa stwierdzone		Podejrzani	
			Ogółem	w tym; czyny karalne nieletnich	Ogółem	W tym: nieletni sprawcy czynów karalnych
POLSKA	2006	20 772	70 202	13 417	28 634	3 768
	2005	18 194	67 560	10 838	28 170	3 629
	WD	114,2	103,9	123,8		
DOLNOŚLĄSKIE	2006	3 091	6 461	859	3 710	415
	2005	2 790	7 448	1 089	3 866	442
	WD	110,8	86,7			
KUJAWSKO-POMORSKIE	2006	1 023	3 860	606	1 434	230
	2005	980	3 837	561	1 569	219
	WD	104,4	99,8			
LUBELSKIE	2006	978	1 735	257	1 262	186
	2005	908	1 414	193	971	151
	WD	107,7	122,7			
LUBUSKIE	2006	812	2 581	197	1 226	92
	2005	766	2 616	251	1 196	114
	WD	106,0	98,7			
ŁÓDZKIE	2006	873	2 418	460	1 448	194
	2005	712	1 996	255	1 207	146
	WD	122,6	121,1			
MAŁOPOLSKIE	2006	1 143	7 643	1 006	1 605	191
	2005	915	9 718	829	1 541	164
	WD	124,9	78,6			
MAZOWIECKIE (bez KSP)	2006	615	3 153	575	1 181	192
	2005	600	3 156	347	1 259	141
	WD	102,5	99,9			

OPOLSKIE	2006	405	2 133	174	697	66
	2005	331	1 984	193	727	106
	WD	122,4	107,5			
PODKARPACKIE	2006	324	1 645	144	690	71
	2005	308	2 049	194	773	106
	WD	105,2	80,3			
PODLASKIE	2006	414	1 073	64	610	41
	2005	392	1 151	148	710	87
	WD	105,6	93,2			
POMORSKIE	2006	1 163	6 446	1 283	1 876	238
	2005	1 148	4 648	1 148	1 946	224
	WD	101,3	138,7			
ŚLĄSKIE	2006	2 101	8 182	1 448	3 373	536
	2005	2 208	7 635	1 460	3 450	530
	WD	95,2	107,2			
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2006	585	3 243	359	853	125
	2005	387	1 938	131	490	59
	WD	151,2	176,3			
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	2006	845	2 654	382	1 315	191
	2005	712	2 989	431	1 453	199
	WD	118,7	88,8			
WIELKOPOLSKIE	2006	2 049	8 732	3 880	2 361	426
	2005	1 581	6 861	2 165	2 266	400
	WD	129,6	127,3			
ZACHODNIOPOMORSKIE	2006	1 394	3 101	570	1 591	183
	2005	971	3 425	371	1 720	155
	WD	143,6	90,5			
KSP WARSZAWA	2006	2 957	5 172	1 153	3 402	391
	2005	2 485	4 695	1 072	3 026	386
	WD	119,0	110,2			

Tabela nr 1.3.

Ujawnione przypadki prostytuowania się nieletnich*

WOJEWÓDZTWA	2005 r.			2006 r.		
	dziewczęta	chłopcy	razem	dziewczęta	chłopcy	razem
Dolnośląskie	13	3	16	11	2	13
Kujawsko-pomorskie	6	-	6	-	-	-
Lubelskie	1	-	1	-	-	-
Lubuskie	6	-	6	4	-	4
Łódzkie	-	-	-	5	1	6
Małopolskie	24	-	24	2	-	2
Mazowieckie	5	-	5	-	-	-
Opolskie	-	-	-	1	-	1
Podkarpackie	1	-	1	2	-	2
Podlaskie	-	-	-	-	-	-
Pomorskie	4	-	4	1	-	1
Śląskie	2	1	3	1	-	1
Świętokrzyskie	5	-	5	-	-	-
Warmińsko-mazurskie	2	-	2	-	-	-
Wielkopolskie	3	-	3	13	2	15
Zachodnio-pomorskie	9	5	14	2	1	3
Komenda Stołeczna Policji	-	1	1	4	1	5
RAZEM	81	10	91	46	7	53

*dane pochodzą ze sprawozdań komend wojewódzkich i Komendy Stołecznej Policji, nadesłanych do BPiRD KGP

Tabela nr 1.4.

Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności w latach 2005–2006 na podstawie statystyki przestępczości TEMIDA

Kwalifikacja prawna	Przestępstwa stwierdzone		Sprawcy podejrzani ogółem		Osoby pokrzywdzone ogółem		W tym pokrzywdzeni małoletni	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
art. 197§ 1, 2 kk. zgrowałenie	1 773	1 829	943	1 000	1 613	1 646	299	364
art. 197§ 3, (4)kk. zgrowałc. ze szczeg. okrucieństwem	214	172	240	215	185	158	32	27
art. 198 kk. wykorzyst. seksualne osoby niepoczytalnej	126	120	98	94	126	111	29	29
art. 199 kk. molestowanie seks. z nadużyć. stos. zależn.	54	70	26	30	46	80	10	31
art. 200 kk. obcowanie płciowe z osobą poniżej lat 15	1 697	1 687	1 053	1 101	1 811	4 064	1 799	4 052
art. 201 kk kazirodztwo	49	26	22	12	32	22	-	-
art. 202 § 1 kk. rozpowszechnianie pornografii	25	31	9	11	27	24	-	-
art. 202 § 2 kk. produkcja i rozpowszechn. pornografii osob. pon. lat 15	158	209	25	54	192	658	159	657
art. 202 § 3 kk. produkcja, rozpowsz. pornografii z nielet. zwierz.	83	123	58	72	27	38	2	17
art. 202 § 4, (4a) kk. posiadanie pornografii z udz. małolet. poniżej 15 lat	100	356	40	91	128	80	120	49
art. 203 kk. zmuszanie do uprawiania prostytucji	35	42	17	31	34	44	5	2
art. 204 § 1, 2 kk. stręczycielstwo, sutenerstwo	422	205	196	104	-	-	-	-
art. 204 § 3 kk. sutenerstwo wobec osoby małoletniej	59	29	42	27	78	46	67	45
art. 204 § 4 kk. uprowadz. w celu uprawian. prostytucji za granicą	3	3	1	2	5	2	-	-
RAZEM	4 798	4 902	2 770	2 844	4 304	6 973	2 522	5 273

Tabela nr 1.5.1.

Sprawozdanie z KWP/KSP z przeprowadzonych interwencji domowych wobec przemocy w rodzinie w 2006 roku

Lp.	KWP/KSP	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Gorzów Wlkp.	Katowice	Kielce	Kraków	Lublin	Łódź	Olsztyn	Opole	Poznań	Radom	Rzeszów	Szczecin	Wrocław	KSP	Razem
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
1.	Liczba interwencji domowych (ogółem)	19 288	32 005	37 411	30 068	101 576	13 053	49 167	54 394	44 116	39 458	13 983	36 488	39 032	22 491	35 405	13 816	38 911	620 662
	W tym: dot. przemocy w rodzinie (NK)	3 791	8 069	3 138	2 838	9 955	6 434	6 214	3 917	4 882	4 284	2 645	8 076	8 119	4 892	2 414	10 419	6 012	96 099
2.	Miejsce interwencji: - miasto	2 389	4 632	2 007	1 772	8 020	2 685	3 261	1 844	3 790	2 231	1 476	5 388	3 714	2 443	1 451	7 402	4 994	59 499
	Miejsce interwencji: - wieś	1 402	3 437	1 131	1 066	1 935	3 749	2 953	2 073	1 092	2 053	1 169	2 688	4 405	2 449	963	3 017	1 018	36 600
3.	Liczba po-krzywdzonych w wyniku przemocy domowej (ogółem)	7 270	12 014	5 606	4 368	17 298	9 750	12 721	6 071	6 286	8 664	4 477	12 750	15 730	8 815	3 479	15 031	7 524	157 854
	W tym: - kobiety	3 610	7 611	3 142	2 629	9 434	5 869	6 053	3 715	4 550	4 131	2 519	7 633	8 042	4 653	2 056	9 867	5 518	91 032
	- mężczyźni	396	827	333	256	931	792	763	437	426	465	211	916	886	649	183	1 246	596	10 313
	- małoletni do lat 13	2 311	2 466	1 446	1 026	4 684	2 143	3 886	1 320	848	2 709	1 149	2 843	4 468	2 387	738	2 804	1 005	38 233
	- małoletni od 13 do 18 lat	953	1 110	685	457	2 249	946	2 019	599	462	1 359	598	1 358	2 334	1 126	502	1 114	405	18 276
4.	Liczba sprawc. przemocy dom. (ogółem)	3 800	8 116	3 152	2 849	10 135	6 448	6 237	3 931	4 906	4 187	2 631	8 135	8 284	4 921	2 163	10 890	5 990	96 775
	W tym: - kobiety	126	379	123	113	438	200	266	88	208	149	153	345	214	141	103	559	469	4 074
	- mężczyźni	3 663	7 720	3 025	2 727	9 682	6 237	5 960	3 836	4 693	4 025	2 477	7 768	8 062	4 763	2 057	10 312	5 519	92 526
	- nieletni	11	17	4	9	15	11	11	7	5	13	1	22	8	17	3	19	2	175

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
5.	Liczba sprawców pod wpływem alkoholu (ogółem)	2 812	6 423	2 358	2 235	7 565	5 136	4 807	3 215	3 842	3 399	2 138	5 936	6 558	4 111	1 598	8 553	4 086	74 772
	- kobiety	66	195	60	77	241	88	129	51	119	91	72	155	102	94	34	333	219	2 126
	- mężczyźni	2 743	6 223	2 298	2 157	7 319	5 043	4 676	3 163	3 721	3 302	2 066	5 773	6 451	4 010	1 562	8 214	3 867	72 588
	- nieletni	3	5	0	1	5	5	2	1	2	6	0	8	5	7	2	6	0	58
	W tym: przewiezionych do Izb Wyrzeżw.	672	2 648	351	617	3 316	1 313	1 499	785	454	440	89	1 552	265	625	228	2 079	1 603	18 536
	- kobiety	24	126	8	25	95	24	30	14	17	5	0	43	0	13	3	93	110	630
	- mężczyźni	647	2 521	343	591	3 220	1 284	1 467	770	437	435	89	1 508	265	611	225	1 983	1 493	17 889
	- nieletni	1	1	0	1	1	5	2	1	0	0	0	1	0	1	0	3	0	17
	W tym: przewiezionych do polic. pom. dla zatrzym. do wytrzeźwienia	794	776	897	671	1 346	1 211	1 031	981	1 914	1 838	1 190	1 415	3 400	2 054	454	2 730	922	23 624
	- kobiety	7	18	18	8	42	8	14	8	47	48	49	26	50	28	8	61	25	465
	- mężczyźni	787	757	879	663	1 302	1 203	1 017	973	1 866	1 788	1 140	1 389	3 349	2 025	445	2 668	897	23 148
	- nieletni	0	1	0	0	2	0	0	0	1	2	1	0	1	1	1	1	0	11
6.	Liczba przypadków udzielenia pomocy med.	94	196	153	200	502	159	422	107	123	161	78	385	463	314	126	277	180	3 940
	-pokrzywdzona	43	88	36	24	134	47	150	30	44	61	10	67	100	40	9	82	70	1 035
	-sprawca	51	108	117	176	368	112	272	77	79	100	68	318	363	274	117	195	110	2 905
7.	Liczba dzieci przew. do plac. lub rodziny	14	29	14	13	51	11	41	134	3	7	33	16	24	30	19	17	34	490
8.	Liczba przesłan. informacji do:																		
	- ośr. pomocy społecznej	1 077	2 994	1 519	584	2 239	599	1 407	804	1 206	1 779	1 488	3 999	2 714	537	1 122	1 887	1 294	27 249
	- gmin. kom. rozwiąz. probl. alkoholowych	848	2 285	782	611	1 765	1 111	1 376	707	1 310	1 354	1 341	3 002	3 283	1 021	2 160	1 623	1 658	26 237

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
	- placówek służby zdrowia	2	78	6	10	20	14	150	3	99	104	5	12	16	12	63	34	115	743
	- placówek szkolno-wych.	35	50	2	17	10	9	27	2	20	16	52	41	95	8	405	6	120	915
	- organizacji pozarządowych	58	245	424	42	177	168	149	19	224	4	187	607	365	0	46	121	505	3 341
	- innych	453	1 112	533	612	1 557	795	1 899	489	978	1 025	703	1 353	1 336	382	1 030	1 277	716	16 250
	Razem	2 473	6 764	3 266	1 876	5 768	2 696	5 008	2 024	3 837	4 282	3 776	9 014	7 809	1 960	4 826	4 948	4 408	74 735

Tabela nr 1.5.2.

Zestawienie statystyczne postępowań z art. 207 kk prowadzonych przez KWP/KSP w związku z procedurą „Niebieskie Karty”

Lp.	KWP/KSP	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Gorzów Wlkp.	Katowice	Kielce	Kraków	Lublin	Łódź	Olsztyn	Opole	Poznań	Radom	Rzeszów	Szczecin	Wrocław	KSP	Razem
1.	WSZCZĘTE	474	764	476	368	2 719	209	1 273	808	445	598	351	1 220	815	628	520	1 047	1 440	14 155
2.	STWIERDZONE	231	481	207	140	1 472	151	670	574	224	439	208	606	535	366	353	537	948	8 142
3.	ZAKOŃCZONE	327	559	331	168	2 178	188	818	614	283	545	201	934	631	422	337	703	1 159	10 398

Tabela nr 1.5.3.

Liczba przeprowadzonych interwencji

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem	376538	479602	482007	559387	593727	610941	608751	620662
w tym dot. przemocy w rodzinie	72031	86146	86545	96449	85512	92495	96773	96099

Tabela nr 1.5.4.

Miejsce interwencji dotyczących przemocy w rodzinie

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Miasto					55711	61679	63464	59499
Wieś					29801	30816	33309	36600

*puste pola w tabeli oznaczają brak danych, spowodowany inną formułą ich gromadzenia przed 2003 r. czyli przed zmianą Zarządzenia regulującego przeprowadzanie interwencji domowych wobec przemocy w rodzinie przez policjantów.

Tabela nr 1.5.5.

Liczba ofiar przemocy domowej

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	96955	116644	113793	127515	137299	150266	156788	157854
w tym: kobiety	55241	67678	66991	74366	80185	88388	91374	91032
mężczyźni	4239	5606	5589	7121	7527	9214	10387	10313
dzieci do lat 13	23929	27820	26305	30073	32525	35137	37227	38233
małoletni od 13 do 18 lat	13546	15540	14908	15955	17062	17527	17800	18276

Tabela nr 1.5.6

Liczba sprawców przemocy domowej

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	56847	70457	69138	76991	83330	91920	97142	96775
w tym: kobiety	1838	2571	2361	2903	2861	3501	4153	4074
mężczyźni	54669	67309	66376	73759	80233	88180	92776	92526
nieletni	340	577	401	329	236	239	213	175

Tabela nr 1.5.7

Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu - ogółem	48459	58664	56058	60884	64064	70203	74633	74772
- kobiety					1305	1780	2255	2126
- mężczyźni					62690	68382	72315	72588
- nieletni					69	41	63	58
W tym: przewieziono do Izb Wyrzeźwień	25647	31655	29874	31650	19521	20745	19521	18536
- kobiety					297	471	657	630
- mężczyźni					19217	20264	18848	17889
- nieletni					7	10	16	17
W tym: przewiezieni do policyjnych pomieszczeń dla zatrzymanych do wyrzeźwienia					16524	18566	21162	23624
- kobiety					180	238	423	465
- mężczyźni					16340	18308	20726	23148
- nieletni					4	20	13	11

*puste pola w tabeli oznaczają brak danych

Tabela nr 1.5.7

Liczba skierowanych przez policjantów informacji o ujawnionych przypadkach przemocy do różnego rodzaju instytucji i organizacji

Miejsce kierowania informacji	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ośrodki pomocy społecznej	7922	8161	8313	9149	12389	17638	19973	27249
Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych	10807	13295	14105	15325	19521	20487	21789	26237
Placówki służby zdrowia	374	459	419	429	423	526	724	743
Placówki szkolno-wychowawcze	512	764	727	566	781	781	806	915
Organizacje pozarządowe	230	381	479	259	535	1266	2227	3341
Inne	2785	4386	14105	5366	7139	9331	11646	16250
RAZEM	22630	27446	38148	31094	40788	50029	57165	74735

ZAŁĄCZNIK NR 2

Tabela nr 2.1.1.

Wybrane kategorie przestępstw z uwzględnieniem nieletnich sprawców czynów karalnych

Rodzaj przestępstwa	Przestępstwa stwierdzone	W tym: czyny karalne nieletnich		Podjejrzeni	W tym: nieletni	
	2006	2006	Wskaźnik udziału	2006	2006	Wskaźnik dynamiki (w stosunku do 2005 r.)
Przestępstwa ogółem	1 287 918	77 515	6,0%	587 959	53 782	105,5
Kryminalne	893 389	72 866	8,2%	303 720	50 664	104,4
Gospodarcze	145 314	1 984	1,4%	59 465	732	148,2
Zabójstwo	816	19	2,3%	794	26	76,5
Uszczerbek na zdrowiu	14 834	3 429	23,1%	9 637	2 792	117,2
Udział w bójkę lub pobiciu	14 266	2 694	18,9%	22 992	6 074	122,4
Zgwałcenie	2 001	148	7,4%	1 215	159	169,1
Rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze	35 182	8 154	23,2%	19 137	5 312	92,1
w tym: rozbój z bronią palną lub innym niebezpiecznym przedmiotem	2 952	185	6,3%	1 650	246	70,9
Kradzież rzeczy	280 709	11 650	4,2%	51 387	10 633	93,7
Kradzież samochodu	30 529	291	0,9%	2 771	293	89,6
Kradzież z włamaniem	173 762	9 419	5,4%	26 926	7 133	89,2
Narkotykowe	70 202	13 417	19,1%	28 634	3 768	103,8
Korupcyjne	6 520	7	0,1%	3 066	6	150,0
Fałszerstwo kryminalne	54 361	1 712	3,1%	17 157	1 045	120,8
Oszustwo kryminalne	37 034	558	1,5%	15 576	363	116,7
Fałszerstwo gospodarcze	23 839	22	0,1%	3 943	10	166,7
Oszustwo gospodarcze	44 807	468	1,0%	18 330	290	228,3
Przeciwko obrotowi gospodarczemu	12 877	60	0,5%	9 642	47	335,7
Drogowe	197 712	1 226	0,6%	190 268	1 197	123,7
W tym: prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	180 955	993	0,5%	174 851	956	121,8

Tabela nr 2.1.2.

Zestawienie porównawcze dotyczące przestępczości w Polsce

	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJ- RZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Dolnośląskie	2006	119 466	10 947	9,2	55 945	6 042	10,8
	2005	123 501	11 719	9,5	56 628	5 883	10,4
Kujawsko- pomorskie	2006	67 604	3 148	4,6	29 445	2 784	9,5
	2005	73 551	3 044	4,1	30 850	2 808	9,1
Lubelskie	2006	57 329	2 405	4,2	34 725	2 567	7,4
	2005	61 358	2 470	4,0	37 093	2 695	7,3
Lubuskie	2006	38 752	1 434	3,7	20 690	1 546	7,5
	2005	39 483	1 400	3,5	22 138	1 533	6,9
Łódzkie	2006	79 563	4 138	5,2	37 615	3 361	8,9
	2005	86 747	3 449	4,0	36 553	3 046	8,3
Małopolskie	2006	105 630	6 046	5,7	35 580	3 229	9,1
	2005	115 179	4 940	4,3	34 837	2 757	7,9
Mazowieckie	2006	71 697	3 616	5,0	36 476	2 876	7,9
	2005	74 277	3 151	4,2	37 145	2 662	7,2
Opolskie	2006	32 628	1 314	4,0	15 991	1 401	8,8
	2005	34 637	1 362	3,9	17 139	1 341	7,8
Podkarpackie	2006	41 356	1 335	3,2	24 244	1 611	6,6
	2005	43 909	1 650	3,8	25 413	1 786	7,0
Podlaskie	2006	27 725	1 314	4,7	17 286	1 496	8,7
	2005	31 873	1 375	4,3	19 139	1 722	9,0
Pomorskie	2006	90 182	5 903	6,5	31 772	3 424	10,8
	2005	99 594	5 681	5,7	33 979	3 234	9,5
Śląskie	2006	183 620	9 695	5,3	76 153	6 927	9,1
	2005	193 415	8 822	4,6	75 587	6 665	8,8
Świętokrzyskie	2006	41 074	1 605	3,9	17 963	1 222	6,8
	2005	39 944	1 383	3,5	17 368	1 113	6,4
Warmińsko- Mazurskie	2006	48 926	2 863	5,8	29 133	2 944	10,1
	2005	50 234	2 634	5,2	29 456	2 551	8,7
Wielkopolskie	2006	104 214	9 717	9,3	46 812	4 728	10,1
	2005	115 673	7 211	6,2	46 966	4 292	9,1
Zachodnio- pomorskie	2006	60 687	5 177	8,5	28 081	3 195	11,4
	2005	64 874	4 505	6,9	26 992	2 845	10,5
KSP	2006	117 465	6 858	5,8	50 048	4 429	8,8
	2005	131 713	6 686	5,1	46 805	4 041	8,6

Tabela nr 2.1.3.

Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie placówek oświatowych, w wybranych kategoriach

WYBRANE KATEGORIE PRZESTĘPSTW	SZKOŁY PODSTAWOWE I GIMNAZJA		SZKOŁY ŚREDNIE I ZAWODOWE		INTERNATY I BURSY SZKOLNE	
	2005 rok	2006 rok	2005 rok	2006 rok	2005 rok	2006 rok
Przestępstwa kryminalne, w tym:	17 088	18 821	4 529	3 760	1 679	1 741
Zabójstwa	1	0	-	1	-	0
Uszczerbek na zdrowiu	1 313	1 475	111	129	61	64
Bójki i pobicia	789	951	85	76	52	69
Zgwałcenia	19	20	1	0	6	16
Kradzież cudzej rzeczy	4 475	4 030	2 426	1 930	487	396
Kradzież z włamaniem	1 370	1 118	525	354	197	142
Kradzieże rozbójnicze, rozboje i wymuszenia	3 295	3 603	216	189	137	294
Narkotykowe	588	691	573	425	259	272
Inne przestępstwa stwierdzone	636	246	156	119	21	122
OGÓŁEM	17 724	19 067	4 685	3 879	1 700	1 863

2.1.4. Charakterystyka przestępczości nieletnich w poszczególnych województwach w 2006 roku

I. Województwo dolnośląskie - KWP WROCLAW

W 2006 roku na terenie woj. dolnośląskiego ujawniono 6042 nieletnich sprawców, którzy popełnili 10947 czynów karalnych. W porównaniu do 2005 roku, w którym 5883 nieletnich popełniło 11719 czynów, spadła liczba czynów karalnych popełnionych przez nieletnich o 772. Wzrosła natomiast liczba ujawnionych nieletnich sprawców o 159 osób. Czyny karalne popełnione przez nieletnich stanowiły 9,2 % ogółu popełnionych na terenie województwa przestępstw (spadek o 0,2 %). Udział nieletnich w populacji osób podejrzanych wyniósł 10,7% (wzrost o 0,3 %).

Nieletni byli sprawcami m.in.:

- rozbojów i wymuszeń rozbójniczych – 32,0 % ogółu przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (w 2005 r. – 34,1 %),
- bójek lub pobić – 22,3 % wszystkich przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (w 2005 r. – 20,1 %),
- czynów powodujących uszczerbek na zdrowiu – 19,7 % wszystkich przestępstw stwierdzonych w tej kategorii (w 2005 r. – 21,3 %).

W przestępczości nieletnich w dalszym ciągu dominowały kradzieże z włamaniem (2431) i kradzieże cudzych rzeczy (2083) – łącznie 4514 czynów. Stanowiły one 41,2% ogółu czynów karalnych popełnionych przez nieletnich i 3,7 % ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie woj. dolnośląskiego. W 2005 roku odpowiednio: 42,0 % i 3,9 %.

W miastach sprawcami czynów karalnych było 5466 nieletnich, tj. 83,9 % ogółu nieletnich (w 2005 r. 77,0 %). Nieletni wywodzący się ze środowisk wiejskich stanowili 16,1 % ogółu sprawców – 1050 nieletnich (w 2005 – 23,0 %).

Wśród ogółu nieletnich sprawców 85,9 % (w 2005 r. – 82,0 %) stanowili chłopcy (5597 osób), a 14,1 % (w 2005 r. – 18,0 %) dziewczęta (919 osób).

Największa liczba nieletnich, którzy weszli w konflikt z prawem była w wieku 13 - 15 lat – 3701 osób. Nieletni w tym przedziale wieku stanowili 56,8 % ogółu sprawców czynów karalnych (w 2005 r. – 54,9 %). Drugą co do wielkości grupę sprawców stanowili nieletni w wieku 16 – 17 lat – 2439 osób, tj. 37,4 % ogółu sprawców (w 2005 r. – 38,1 %). Nieletni, którzy popełnili czyny karalne poniżej 13 roku życia (376 osób) stanowili 5,8 % ogółu sprawców czynów karalnych (w 2005 r. 435 osób – 7,0 % ogółu).

Do szkół uczęszczało 6314 nieletnich sprawców, w tym do:

- gimnazjów – 4781 osób, tj. 73,4 % ogółu sprawców (w 2005 r. - 66,9 %),
- szkół podstawowych - 852 osób, tj. 13,0 % (w 2005 r. – 14,7 %),
- szkół ponadgimnazjalnych - 681 osób 10,5 % (w 2005 r.- 15,6 %).

Zdecydowaną większość czynów karalnych – 8 003 tj. 72,2 % ogółu czynów nieletni dokonali działając indywidualnie. W grupie nieletnich popełniono 2 716 czynów karalnych (24,5 %) i 364 wykroczeń (23,5 %). Przy współdziałaniu z osobą dorosłą nieletni popełnili 368 czynów karalnych (3,3 %) oraz 47 wykroczeń (3,0 %). W 2006 nieletni działając pod wpływem alkoholu popełnili 256 czynów karalnych (wzrost o 50,6 % do 2005 r.), natomiast będąc pod wpływem środków odurzających nieletni dokonali 125 czynów karalnych (wzrost o 316,6 %).

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie dolnośląskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Dolnośląskie	2006	119 466	10 947	9,2	55 945	6 042	10,8
	2005	123 501	11 719	9,5	56 628	5 883	10,4

II. Województwo kujawsko - pomorskie - KWP BYDGOSZCZ

W 2006 roku w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano 3148 czynów karalnych (wzrost o 3,4 % do 2005 r.) popełnionych przez 2784 nieletnich (spadek o 0,9% do 2005 r.). Wskaźnik czynów karalnych w ogólnej liczbie 67604 stwierdzonych przestępstw wyniósł 4,7 %. Nieletni sprawcy stanowili 9,5 % ogółu podejrzanych (29445).

W 2006 r. nieletni popełnili 3148 czynów karalnych, z czego: 64 o charakterze gospodarczym oraz 2962 o charakterze kryminalnym, w tym: 1573 przeciwko mieniu i 338 przeciwko życiu i zdrowiu.

W omawianym okresie wskaźnik procentowy udziału czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w stosunku do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach przestępstw przedstawia się następująco:

- uszczerbek na zdrowiu - 29,5 % (24,1 % w 2005 r.),
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbój - 23,5 % (20,7 % w 2005 r.),
- udział w bójce lub pobiciu - 18,1 % (14,1 % w 2005 r.),
- przestępczość narkotykowa - 15,8 % (14,6 % w 2005 r.),
- kradzież rzeczy - 3,8 % (3,2 % w 2005 r.).

Nieletni najczęściej dokonywali czynów karalnych indywidualnie i z udziałem dwóch nieletnich, bez udziału osób dorosłych. W odniesieniu do ogółu przestępstw stwierdzonych czyny karalne nieletnich stanowiły:

- dokonane indywidualnie 3,34 %,
- przez dorosłego i nieletniego 0,42 %,
- przez dwóch nieletnich, 0,64 %,
- w grupie trzy osobowej i większej z udziałem nieletnich i dorosłych 0,46 %,
- w grupie trzy osobowej i większej tylko z udziałem nieletnich 0,43 %.

W ogólnej liczbie 2784 nieletnich sprawców odnotowanych zostało 2494 chłopców i 290 dziewcząt. Ponadto ujawniono 156 osób w wieku poniżej 13 lat, które dopuściły się popełnienia czynu zabronionego, stanowiącego przestępstwo. W roku 2005 skala tego zjawiska była wyższa o 10,3 %, gdyż wówczas odnotowano 174 takich nieletnich.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie kujawsko - pomorskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Kujawsko – Pomorskie	2006	67 604	3 148	4,6	29 445	2 784	9,5
	2005	73 551	3 044	4,1	30 850	2 808	9,1

III. Województwo lubelskie - KWP LUBLIN

W 2006 roku na terenie woj. lubelskiego odnotowano 2567 nieletnich sprawców (2695 w 2005 r.), którym udowodniono popełnienie 2405 (2470 w 2005 r.) czynów karalnych. Udział nieletnich w ogólnej liczbie podejrzanych wyniósł 7,4 % (7,3 % w 2005 r.), natomiast udział czynów karalnych w liczbie przestępstw stwierdzonych wyniósł 4,19 % (w 2005 r. 4,02 %).

Procentowy wskaźnik udziału czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w stosunku do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w wytypowanych kategoriach przestępstw przedstawia się następująco:

- rozbój, wymuszenie rozbójnicze, kradzież rozbójnicza – 20,4 % (17,9 % w 2005 r.);
- uszczerbek na zdrowiu – 16,7 % (4,9 % w 2005 r.);
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii – 14,8 % (13,6 % w 2005 r.);
- bójka lub pobicie – 13,5 % (10,6 % w 2005 r.);
- uszkodzenie rzeczy – 5,2 % (5,01 % w 2005 r.);
- kradzież z włamaniem – 4,8 % (5,2 % w 2005 r.);
- kradzież cudzej rzeczy – 4,6 % (5,5 % w 2005 r.);
- zabójstwo – 4,3 % (2,0 % w 2005 r.);
- zgwałcenie – 0 % (1,7 % w 2005 r.);

W strukturze przestępczości nieletnich w dalszym ciągu dominowały rozboje i wymuszenia rozbójnicze, uszczerbek na zdrowiu, bójki i pobicia, kradzieże z włamaniem i kradzieże cudzej rzeczy. 1659 nieletnich dokonało czynu karalnego po raz pierwszy w swoim życiu. Sprawcy czynów karalnych zamieszkiwali przede wszystkim w miastach (2586 osób), co stanowi 75 % wszystkich nieletnich sprawców.

W 2006 roku dzieci poniżej 13 roku życia, popełniły 166 czynów zabronionych (w 2005 r. – 183 czyny) w rozumieniu art. 1 § 2 pkt. 2 *Ustawy z dnia 26.10.1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich*.

Wśród ogólnej liczby nieletnich sprawców do placówek oświatowych uczęszczało w sumie 3673, w tym do:

- szkół podstawowych – 218 (2005 r.- 371 osób),
- gimnazjów – 2803 (2005 r. - 1853 osoby),
- ponad gimnazjalnych – 652 (2005 r. - 732 osoby).

Nieletni działając indywidualnie dokonali 2300 czynów. W grupie popełniono 532 czynów karalnych i 171 wykroczeń. Przy współdziałaniu z osobą dorosłą nieletni popełnili 420 czynów karalnych będących przestępstwami oraz 34 wykroczenia.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie lubelskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STwierdzonych	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJ- RZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Lubelskie	2006	57 329	2 405	4,2	34 725	2 567	7,4
	2005	61 358	2 470	4,0	37 093	2 695	7,3

IV. Województwo lubuskie - KWP GORZÓW WIELKOPOLSKI

Na terenie podległym KWP w Gorzowie Wlkp. w 2006 roku ujawniono 1546 nieletnich (wzrost o 13 sprawców do 2005 r.), którym udowodniono popełnienie 1434 czyny karalne (wzrost o 34 czyny w odniesieniu do 2005 r.). Udział nieletnich w ogólnej liczbie podejrzanych wyniósł 7,5 %, natomiast wskaźnik czynów karalnych w stosunku do ogółu przestępstw stwierdzonych wyniósł 3,7 %.

Procentowy wskaźnik czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogólnej liczby przestępstw wykrytych w najczęściej popełnianych kategoriach wynosi odpowiednio:

- kradzież z włamaniem	-	12,2 %	(10,9 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie	-	20,7 %	(18,9 % w 2005 r.),
- rozboje, wymuszenia rozbójnicze i kradzieże rozbójnicze	-	27,5 %	(20,7 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy	-	11,2 %	(11,5 % w 2005 r.),
- zgwałcenie	-	7,3 %	(6,6 % w 2005 r.).

Nieletni sprawcy czynów karalnych z terenu wymienionego województwa to najczęściej uczniowie szkół gimnazjalnych oraz uczniowie szkół zawodowych. Dominującą grupę stanowią chłopcy w wieku 13-16 lat (powtarzający klasy, wagarowicze, uciekinierzy z domów rodzinnych i placówek opiekuńczo – wychowawczych i resocjalizacyjnych). Cechą charakterystyczną przestępczości nieletnich jest częstsze niż w przypadku dorosłych współuczestnictwo w popełnianiu czynów karalnych z jedną lub z kilkoma osobami. Nieletni coraz częściej działają w grupach z osobami dorosłymi. Liczba czynów karalnych popełnionych przez nieletnich, których dokonali w grupie w 2006 r. przedstawia się następująco:

- w grupie 2 osobowej, w tym:
  - 198 przestępstw z dorosłymi,
  - 221 przestępstw z rówieśnikiem
- w grupie trzech lub więcej osób, w tym:
  - 224 przestępstwa z dorosłymi,
  - 165 przestępstw z rówieśnikiem.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie lubuskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Lubuskie	2006	38 752	1 434	3,7	20 690	1 546	7,5
	2005	39 483	1 400	3,5	22 138	1 533	6,9

V. Województwo łódzkie - KWP ŁÓDŹ

W 2006 roku na terenie województwa łódzkiego ujawniono 3361 nieletnich sprawców, którym udowodniono popełnienie 4138 czynów karalnych.

W porównaniu z 2005 rokiem liczba popełnionych czynów uległa zwiększeniu o 689, a liczba nieletnich sprawców o 315.

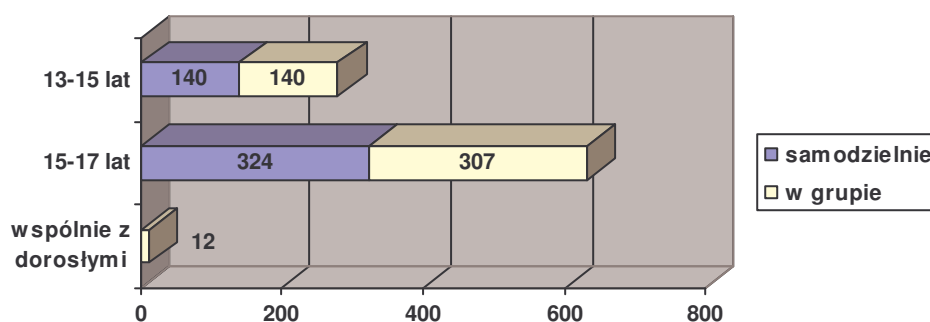
Wskaźnik udziału czynów nieletnich w ogólnej liczbie stwierdzonych przestępstw w porównaniu z 2005 rokiem, uległ zwiększeniu o 1,2 % (z 4,0 % do 5,2 %), udział nieletnich

w ogólnej liczbie osób podejrzanych zwiększył się o 0,6 % (z 8,3 % do 8,9 %). Wzrosła liczba osób podejrzanych z 365537 w 2005 r. do 37615 w 2006 r. (tj. o 1062), wzrosła także liczba nieletnich sprawców z 3046 w 2005 r. do 3361 w 2006 r. (tj. o 315).

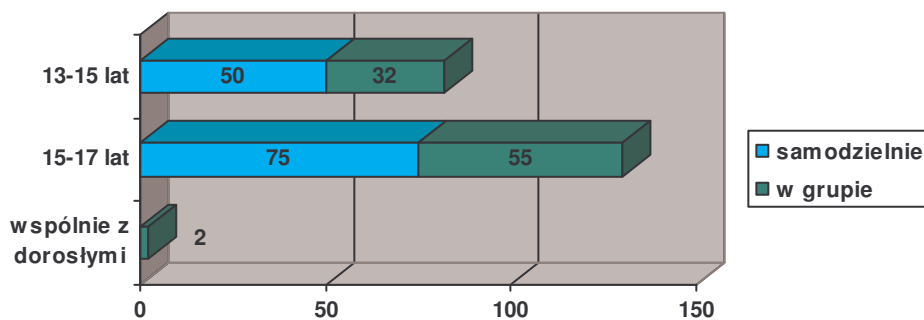
Procentowy wskaźnik udziału czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w stosunku do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w wytypowanych kategoriach przestępstw przedstawia się następująco:

- uszczerbek na zdrowiu – 19,4 % (16,1 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie – 19,0 % (13,7 %),
- przestępczość narkotykowa – 19,0 % (12,8 % w 2005 r.),
- rozbójnicze, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze – 17,7 % (12,0 %),
- kradzież cudzej rzeczy – 3,1 % (2,9 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 2,8 % (2,9 % w 2005 r.).

Grupowość działania nieletnich sprawców czynów karalnych ujawnionych w roku 2006.

Grupowość działania nieletnich sprawczyń czynów karalnych ujawnionych w roku 2006.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie łódzkim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Łódzkie	2006	79 563	4 138	5,2	37 615	3 361	8,9
	2005	86 747	3 449	4,0	36 553	3 046	8,3

VI. Województwo małopolskie - KWP KRAKÓW

W 2006 roku na terenie województwa małopolskiego ujawniono 3229 nieletnich sprawców, którzy popełnili 6046 czynów karalnych. Nastąpił wzrost liczby czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w porównaniu z analogicznym okresem roku 2005 o 1106 czynów, tj. o 22,4 %, a liczba nieletnich sprawców zwiększyła się o 472 tj. o 17,1 %.

W analizowanym okresie nieletni sprawcy stanowili 9,1 % ogółu podejrzanych ujawnionych na terenie województwa, tj. o 1,2 % więcej niż w 2005r. Byli oni sprawcami 5,7 % stwierdzonych przestępstw (w 2005 roku – 4,3 %).

Procentowy wskaźnik udziału czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w stosunku do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w wytypowanych kategoriach przestępstw przedstawia się następująco:

- rozbój, wymuszenie rozbójnicze, kradzież rozbójnicza – 36,5 % (24,8 % w 2005 r.),
- uszczerbek na zdrowiu – 18,0 % (12,9 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie – 16,9 % (13,7 % w 2005 r.),
- zgwałcenia – 13,2 % (2,5 % w 2005 r.),
- przestępczość narkotykowa – 13,2 % (8,5 % w 2005 r.),
- zabójstwo – 4,3 % (2,3 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 3,1 % (2,3 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 2,6 % (2,3 % w 2005 r.).

Nieletni dokonali 4 498 czynów karalnych indywidualnie, a 2305 czynów w grupach (grupy złożone z samych nieletnich – 1548, nieletni wspólnie z dorosłymi - 757).

W grupach wspólnie z dorosłymi nieletni popełnili najczęściej czynów karalnych w kategoriach: przestępstwa rozbójnicze – 191, udział w bójce lub pobiciu – 107.

Na ogólną liczbę 6046 czynów karalnych, w mieście popełnionych zostało 4582 czyny. Nieletni sprawcy w liczbie 3229 w większości realizowali obowiązek szkolny (3144), 210 dokonało czynu karalnego w ramach powrotu do przestępstwa, 173 popełniło czyn zabroniony pod wpływem alkoholu, a 4 pod wpływem narkotyków lub innych środków.

Nieletnie dziewczęta stanowią 10,3 % (333) ogólnej liczby nieletnich sprawców (3229).

Przed ukończeniem 13 roku życia 140 (w 2005 r. – 151) nieletnich dokonało 84 (w 2005 r. – 106) czynów karalnych.

Na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych w województwie małopolskim ogółem stwierdzono 2106 (w 2005 r. – 1579) przestępstw, w tym: w szkołach średnich zawodowych zarejestrowano ogółem 306 (w 2005 r. – 473) przestępstw, co stanowi spadek o 35,3 %. W przypadku szkół podstawowych i gimnazjalnych w porównaniu z 2005 rokiem nastąpił wzrost przestępstw stwierdzonych o 33,4 %.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie małopolskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Małopolskie	2006	105 630	6 046	5,7	35 580	3 229	9,1
	2005	115 179	4 940	4,3	34 837	2 757	7,9

VII. Województwo mazowieckie - KWP RADOM

W roku 2006 na terenie garnizonu mazowieckiego ujawniono 2876 nieletnich sprawców czynów karalnych, którzy dokonali 3616 czynów. W porównaniu do 2005 roku liczba nieletnich sprawców zwiększyła się o 214, natomiast liczba czynów nieletnich uległa zwiększeniu o 465.

Wskaźnik udziału czynów nieletnich w ogólnej ilości przestępstw stwierdzonych w 2006 roku wyniósł 5 % i był wyższy o 0,8 %, w porównaniu do 2005 roku. Udział nieletnich w ogólnej liczbie osób podejrzanych wyniósł 7,9 % i był wyższy o 0,7 % w stosunku do 2005 roku.

W omawianym okresie wskaźnik procentowy udziału czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w stosunku do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach przestępstw przedstawia się następująco:

- rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze – 26,4 % (19,8 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie – 19,1 % 15,1 % w 2005 r.),
- przestępczość narkotykowa – 18,2 % (11,0 % w 2005 r.),
- zgwałcenie – 12,5 % (10,4 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 4,3 % (4,4 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 3,9 % (5,0 % w 2005 r.).

Liczba czynów karalnych o charakterze kryminalnym w 2006 roku wyniosła 3 230 i zwiększyła się w stosunku do roku 2005 o 309 czynów. Zwiększeniu uległa również liczba czynów o charakterze gospodarczym, która w 2006 roku wyniosła 235 i była większa o 154 w stosunku do 2005 roku.

Na 3 616 czynów karalnych 2 726 popełnionych zostało indywidualnie, 446 przez 2 osoby oraz 331 w grupie. Nieletni wspólnie z dorosłymi popełnili 522 przestępstw, w tym:

- 196 wspólnie z jednym dorosłym,
- 326 w grupie trzech lub więcej osób.

Na 2 876 nieletnich, którzy dopuścili się czynu karalnego 2 825 nadal się uczy, 26 nie wypełnia obowiązku szkolnego. Biorąc pod uwagę najmłodszych sprawców czynów karalnych, czyli kategorię osób do 13 lat stwierdzono, iż 168 dzieci dopuściło się popełnienia 161 czynów.

Na stałym poziomie utrzymuje się liczba nieletnich, którzy powracają ponownie na drogę przestępstwa. W analizowanym okresie 257 nieletnich weszło ponownie w konflikt z prawem, z czego 158 nieletnich za czyny podobne, a 99 za inne. Stanowi to 8,9% ogółu nieletnich sprawców. Sprawcami czynów karalnych są w zdecydowanej większości chłopcy – 2 604, udział dziewcząt jest dużo mniejszy – 272. W 2006 roku 179 nieletnich dopuściło się popełnienia czynów karalnych, stanowiących przestępstwo będąc pod wpływem alkoholu oraz 3 nieletnich znajdując się pod działaniem narkotyków. Większość czynów karalnych została popełniona w miastach – 2 546, natomiast na terenach wiejskich nieletni dokonali 1 070 czynów.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie mazowieckim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Mazowieckie	2006	71 697	3 616	5,0	36 476	2 876	7,9
	2005	74 277	3 151	4,2	37 145	2 662	7,2

VIII. Województwo opolskie - KWP OPOLE

W 2006 roku na terenie województwa opolskiego ujawniono 1314 czynów karalnych (1 362 w 2005 r.), których dokonało 1401 nieletnich sprawców (1341 w 2005 r.) W 2006 r. nieletni stanowili 8,8 % (7,8 % w 2005 r.) wszystkich podejrzanych, tj. wzrost o 1,0 % w porównaniu do 2005 roku.

Wskaźniki udziału czynów nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w najważniejszych kategoriach przedstawiają się następująco :

- uszczerbek na zdrowiu - 18,9 % (9,6 % w 2005 r.),
- udział w bójce lub pobiciu – 16,4 % (10,1 % w 2005 r.),
- rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze – 13,4 % (19,3 % w 2005 r.),
- zgwałcenie – 6,3 % (11,6 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 6,1 % (5,2 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 4,8 % (4,9 % w 2005 r.).

Z analizy danych statystycznych wynika, że w chwili stwierdzenia popełnienia czynu 1355 osób było uczniami różnego rodzaju szkół (1291 w 2005 r.), tj. gimnazjów, szkół podstawowych i szkół zawodowych. 27 osób nie uczyło się (30 w 2005 r.). 64 sprawców było wcześniej karanych za przestępstwa podobne (48 w 2005 r.), 28 było karanych za popełnienie innych czynów (28 w 2005 r.) 90 nieletnich dokonało czynu karalnego pod wpływem alkoholu (83 w 2005 r.), natomiast 1 nieletni – pod wpływem narkotyków (podobnie jak w 2005 r.).

Ponadto 948 (970 w 2005 r.) nieletnich sprawców popełniło czyn karalny indywidualnie, 199 nieletnich sprawców działało wspólnie i w porozumieniu z osobą dorosłą, 212 – z innym nieletnim, 154 nieletnich działało w grupie z dorosłymi, natomiast 119 nieletnich- w grupie składającej się wyłącznie z nieletnich. Pod względem miejsca popełnienia czynów dominowały aglomeracje miejskie – 1046 czynów.

W 2006 r. na terenie Opolszczyzny nastąpił wzrost czynów popełnionych przez dzieci poniżej 13 roku życia, których odnotowano 49 (33 w 2005 r.). Czynów takich dokonało 124 sprawców (103 w 2005 r.).

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie opolskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Opolskie	2006	32 628	1 314	4,0	15 991	1 401	8,8
	2005	34 637	1 362	3,9	17 139	1 341	7,8

IX. Województwo podkarpackie - KWP RZESZÓW

W 2006 r. na terenie województwa podkarpackiego 1611 nieletnich popełniło 1335 czynów karalnych. Stanowią one 3,2 % ogółu przestępstw stwierdzonych.

W 2006 roku w porównaniu do 2005 roku o 21,2 % zmalała liczba czynów popełnionych przez nieletnich i o 11,1 % zmalała liczba nieletnich sprawców.

Procentowy wskaźnik czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w najczęściej popełnianych kategoriach wynosi odpowiednio:

- rozbój, wymuszenie rozbójnicze, kradzież rozbójnicza – 14,0 % (19,6 % w 2005 r.),
- uszczerbek na zdrowiu - 10,3% (9,2 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie – 10,2 % (8,7 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 4,9 % (6,2 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 4,0 % (4,5 % w 2005 r.),
- zgwałcenie – 2,7 % (2,9 % w 2005 r.).

W 2006 roku w rozbiciu na wybrane kategorie przestępstw popełnionych przez nieletnich, sytuacja przedstawia się następująco:

Rodzaj czynów	Rok 2006		Rok 2005	
	Liczba Czynów	liczba nieletnich	Liczba Czynów	liczba nieletnich
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	1204	1483	1527	1668
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	21	21	20	22
Inne	110	107	103	96
Ogółem przestępstw popełnionych przez nieletnich	1335	1611	1650	1786

Geografia skali zagrożenia przestępczością nieletnich

Miejsce popełnienia czynów	2006 r.	2005 r.
Miasto	828	1082
Wieś	507	568
Ogółem	1335	1650

Najbardziej zagrożone przestępczością nieletnich są aglomeracje miejskie, niezależnie od ich wielkości. W 2006 r. w miastach zaistniało 62 % czynów karalnych, w 2005 r. było ich 52,4 %.

W 2006 r. w odniesieniu do roku ubiegłego wśród sprawców czynów karalnych o 0,7 % zmniejszyła się liczba nieletnich uczniów, o 0,4% zwiększyła się liczba nieletnich, którzy się nie uczyli. Karanych za podobne czyny w 2006 r. było o 0,64 % mniej, za inne czyny o 0,39 % mniej niż w 2005 r. Wzrosła liczba nieletnich sprawców pod wpływem alkoholu (w odniesieniu do 2005 r. o 2,3 %). Nie zanotowano nieletnich sprawców pod wpływem narkotyków i innych środków. Nieletni, którzy weszli w konflikt z prawem w 2006 roku stanowią 6,6 % ogółu podejrzanych, w 2005 r. stanowili 7 %.

Wiek i płeć nieletnich sprawców przedstawia się następująco:

- do 13 lat - 82 (100 w 2005 r.),
- do 16 lat - 1611 (1786 w 2005 r.),
- w tym dziewczęta - 119 (148 w 2005 r.),
- w tym chłopcy - 1492 (1638 w 2005 r.).

W 2006 r. nieletni popełnili indywidualnie 67,6 % czynów karalnych (w 2005 r. – 64 %). Przez dwóch nieletnich zostało popełnionych 19,7 % czynów (w 2005 r. – taki sam %), w grupie – 12,5 % czynów (w 2005 r. – 16,2 %).

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie podkarpackim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Podkarpackie	2006	41 356	1 335	3,2	24 244	1 611	6,6
	2005	43 909	1 650	3,8	25 413	1 786	7,0

X. Województwo podlaskie - KWP BIAŁYSTOK

W 2006 roku na terenie województwa podlaskiego ujawniono 1496 nieletnich sprawców, którym udowodniono popełnienie 1314 czynów karalnych. W porównaniu z 2005 rokiem liczba nieletnich sprawców spadła o ponad 13 %, zaś liczba popełnionych przez nich czynów spadła o 4 %. Wskaźnik udziału czynów karalnych w ogólnej liczbie stwierdzonych przestępstw uległ zwiększeniu o 0,4 % (z 4,3 % w 2005r. do 4,7 % w 2006r.).

W omawianym okresie wśród 17286 podejrzanych 1496 to osoby nieletnie (8,7% do ogółu podejrzanych).

Procentowy wskaźnik czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w najczęściej popełnianych kategoriach wynosi odpowiednio:

- uszczerbek na zdrowiu – 22,2 % (16,6 % w 2005 r.).
- bójka lub pobicie – 18,8 % (13,8 % w 2005 r.),
- rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze – 12,1 % (14,8 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 8,0 % (5,0 % w 2005 r.),
- przestępczość narkotykowa – 6,0 % (12,9 % w 2005 r.),
- zgwałcenie – 5,9 % (8,8 % w 2005 r.),
- kradzież rzeczy – 5,0 % (4,7 % w 2005 r.),
- zabójstwo – 2,7 % (0 % w 2005 r.),

Sprawcami większości czynów karalnych była młodzież ucząca się w szkołach różnych szczebli. I tak w chwili popełnienia czynu karalnego ujawniono nieletnich:

- uczących się - 1.461 (1.666 w 2005r.)
- nie uczących się - 28 (38 w 2005r.).

Pod wpływem alkoholu w chwili popełnienia czynu karalnego było 136 (146 w 2005 roku) nieletnich, a pod wpływem narkotyku lub innego środka - 2 (2 w 2005r.) nieletnich.

Wśród ogólnej liczby 1.496 nieletnich sprawców (do lat 16) – 146 osób stanowiły dziewczęta (wzrost o ponad 7 % do 2005 r.). W 2005 roku dziewczyny zatrzymywane były głównie za czyny skierowane przeciwko mieniu, zaś w roku 2006 najliczniejszą grupę popełnionych przez nie przestępstw stanowiły te - klasyfikowane jako udział w bójce lub pobiciu. Najwyższy wskaźnik wzrostu, ponad 100 % odnotowano w kategorii rozbój i wymuszenie rozbójnicze.

Odnotowano 167 dzieci, czyli osób do 13-go roku życia (spadek o 8% w porównaniu do 2005 roku), którym udowodniono popełnienie 76 (spadek o 22 %) czynów zabronionych.

Podobnie jak w latach ubiegłych - głównym miejscem działalności przestępczej nieletnich było środowisko miejskie, gdzie odnotowano 1.090 popełnionych przez nich czynów karalnych. Stanowi to 83 % wszystkich czynów popełnionych przez osoby nieletnie na terenie woj. podlaskiego.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie podlaskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Podlaskie	2006	27 725	1 314	4,7	17 286	1 496	8,7
	2005	31 873	1 375	4,3	19 139	1 722	9,0

XI. Województwo pomorskie - KWP GDAŃSK

W 2006 roku na terenie województwa pomorskiego ujawniono 3424 nieletnich sprawców, którym udowodniono popełnienie 5903 czyny karalne. Odnotowano wzrost zarówno w liczbie nieletnich sprawców o 190 w porównaniu do 2005 r., jak i w liczbie czynów karalnych popełnionych przez nieletnich o 222 w odniesieniu do 2005 r. W 2006 r. w porównaniu do roku ubiegłego zwiększeniu uległ udział nieletnich we wszystkich kategoriach przestępstw kryminalnych. W strukturze przestępczości przeważają czyny o charakterze kryminalnym, jak rozboje i wymuszenia rozbójnicze, uszczerbek na zdrowiu, bójki i pobicia.

Procentowy wskaźnik czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogólnej liczby przestępstw wykrytych w najczęściej popełnianych kategoriach wynosi odpowiednio:

- rozboje, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze – 46,5 % (42,7 % w 2005 r.),
- uszczerbek na zdrowiu – 37,9 % (44,6 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie – 29,2 % (27,7 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 23,3 % (19,2 % w 2005 r.),
- przestępczość narkotykowa – 20,4 % (25,5 % w 2005 r.),
- zgwałcenie – 20,2 % (14,0 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 18,3 % (12,9 % w 2005 r.),
- zabójstwa – 5,0 % (0 % w 2005 r.).

Czyny karalne popełnione przez nieletnich według grupowości ich popełnienia

Liczba sprawców	2005 rok	2006 rok	Wzrost/spadek
Przestępstwa popełnione indywidualnie	4 468	4 788	+ 320
Przez dorosłego wspólnie z nieletnim	264	253	- 11
Przez 2 osoby nieletnie	598	568	- 30
w grupie 3 lub więcej osób: dorośli i nieletni	266	224	- 42
Tylko nieletni	420	380	- 40
OGÓŁEM	6 016	6 213	+ 197

W 2006 roku odnotowano znaczny wzrost czynów dokonywanych indywidualnie przez nieletniego. Spadek odnotowano w czynach popełnianych przez dorosłego wspólnie z nieletnim, przez 2 osoby nieletnie, w grupie 3 lub więcej osób.

Liczba nieletnich, którzy weszli ponownie w konflikt z prawem w 2006 roku wynosi 358 (323 w 2005 r.), z tego za podobne przestępstwa 204 (210 - w 2005 r.), za inne 154

(113 - w 2005 r.). Nieletni najczęściej czyny karalne popełniali w mieście. Na ogólną liczbę 5943 popełnionych przez nich czynów 5069 zostało dokonanych w mieście.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie pomorskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Pomorskie	2006	90 182	5 903	6,5	31 772	3 424	10,8
	2005	99 594	5 681	5,7	33 979	3 234	9,5

XII. Województwo śląskie - KWP KATOWICE

W 2006 roku na terenie województwa śląskiego odnotowano 9695 czynów karalnych (wzrost ilości czynów o 87) dokonanych przez 6927 nieletnich (wzrost o 262).

Udział nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych wyniósł 9,1%, co oznacza wzrost o 0,3 % w porównaniu z 2005 rokiem. Procentowy wskaźnik czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogólnej liczby przestępstw wykrytych w najczęściej popełnianych kategoriach wynosi odpowiednio:

- zabójstwa – 0,92 % (0,98 % w 2005 r.),
- uszkodzenie ciała – 25,7 % (21,8 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie – 19,3 % (18,3 % w 2005 r.),
- rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze – 31,1 % (31,9 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 13,7 % (17,8 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 16,5 % (15,6 % w 2005 r.),
- przestępczość narkotykowa – 18,3 % (19,8 % w 2005 r.).

Ogólne dane dotyczące przestępczości nieletnich:

	Czyny karalne			Nieletni sprawcy			% udział czynów nieletnich w przestępstwach wykrytych	
	Rok 2005	Rok 2006	Wskaźnik dynamiki	Rok 2005	Rok 2006	Wskaźnik dynamiki	Rok 2005	Rok 2006
Ogółem:	8822	9695	109,9	6665	6927	103,9	8,5	9,3
W tym:								
Kryminalne	8514	8866	104,1	6421	6565	102,2	13,5	14,9
Gospodarcze	74	447	604	47	74	157,4	0,49	2,37
Inne	234	382	163,2	197	288	146,2	0,84	1,48

Największą grupą przestępstw popełnianych przez nieletnich w 2006 roku były przestępstwa przeciwko mieniu, które stanowiły 4089 czynów karalnych, tj. 42,2% wszystkich ujawnionych czynów. W porównaniu do roku 2005 można zauważyć, że nastąpił spadek ilości dokonanych czynów w tej kategorii – 51,1 %. Zwiększeniu natomiast uległa grupa przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, których odnotowano - 933 przypadki (725 w roku 2005), z zakresu przestępstw dotyczących uszkodzenia ciała – 563 (441 w roku

2005), a także w aspekcie bójek i pobić – 309 czynów (264 w roku 2005). Warto także odnotować zauważalny wzrost przestępstw w kategorii przestępczości gospodarczej. Wśród tego rodzaju przestępstw odnotowano 447 czynów karalnych dokonanych przez 75 nieletnich, co daje 2,37 udziału procentowego w ogólnej liczbie przestępczości gospodarczej. Na zbliżonym poziomie znajduje się również przestępczość narkotykowa nieletnich. W 2006 roku osoby nieletnie dokonały 1448 czynów karalnych wypełniających znamiona ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Jest to niewiele mniej w porównaniu do roku 2005, kiedy to odnotowano 1460 tego rodzaju czynów. W strukturze przestępczości nieletnich czyny z zakresu problematyki narkotykowej stanowią obecnie prawie 15 %.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie śląskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Śląskie	2006	183 620	9 695	5,3	76 153	6 927	9,1
	2005	193 415	8 822	4,6	75 587	6 665	8,8

XIII. Województwo świętokrzyskie - KWP KIELCE

W 2006 roku na terenie województwa świętokrzyskiego 1222 nieletnich popełniło 1605 czynów karalnych, co stanowi 3,9 % ogółu przestępstw stwierdzonych. W porównaniu do roku ubiegłego (1113 nieletnich było sprawcami 1383 czynów karalnych, co stanowiło 3,5 % ogółu przestępstw stwierdzonych) odnotowano wzrost ilości nieletnich sprawców (o 109, tj. o 9,8 %) i wzrost popełnionych przez nich liczby czynów karalnych (o 222, tj. o 16,1 %).

Procentowy wskaźnik czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogólnej liczby

przestępstw stwierdzonych w najczęściej popełnianych kategoriach wynosi odpowiednio:

- rozbój, wymuszenie rozbójnicze, kradzież rozbójnicza - 34,1 % (14,2 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 19,1 % (3,1 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy 18,6 % (3,4 % w 2005 r.),
- przestępczość narkotykowa – 11,2 % (6,8 % w 2005 r.).

W skali całego województwa z ogólnej liczby 1605 czynów, aż w 1219 przypadkach zdarzenia te miały miejsce na terenach miejskich, co stanowi około 76,0 %. W 2005 roku dane te wynosiły odpowiednio: 1383, z czego 1020 – w mieście, tj. ok. 73,8 %.

Nieletni w 2006 roku najczęściej popełnili czyny karalne w następujących kategoriach: ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (wzrost ze 131 do 359 czynów w 2006 r.), kradzieży cudzej rzeczy (wzrost z 248 do 261 czynów w 2006 r.), rozbojów i wymuszeń rozbójniczych (wzrost z 162 do 205 czynów w 2006 r.) i kradzieży z włamaniem (wzrost ze 144 do 199 czynów w 2006 r.).

W konflikt z prawem weszło 53 dzieci, które nie miały ukończonych 13 lat (w 2005 – 49 osób). Byli oni sprawcami 31 czynów zabronionych o charakterze kryminalnym.

Wśród 1605 przestępstw popełnionych przez nieletnich w 2006 roku, odnotowano: 1191 (74,2 %) czynów popełnionych indywidualnie, (w 2005 roku – 979, tj. 70,8 %), 414 (25,8 %) czynów popełnionych przez dwie i więcej osób (w 2005 roku – 404, tj. 29,2 %).

Wspólnie z osobami dorosłymi nieletni popełnili 264 (343 w 2005 r.) przestępstw.

W grupie 1222 nieletnich sprawców 1181 osób uczyło się w różnego typu placówkach oświatowych, co stanowi 96,6 % wszystkich nieletnich sprawców (w 2005 roku - 96,3 %). Przeważali chłopcy w wielu 15-17 lat. 90 nieletnich w przeszłości było już karanych tj. 7,4 % ogółu nieletnich sprawców (w 2005 roku – 7,5 %). Ustalono, iż 95 nieletnich popełniając przestępstwo było pod wpływem alkoholu (85 w 2005 r.).

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie świętokrzyskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Świętokrzyskie	2006	41 074	1 605	3,9	17 963	1 222	6,8
	2005	39 944	1 383	3,5	17 368	1 113	6,4

XIV. Województwo warmińsko – mazurskie - KWP OLSZTYN

W województwie warmińsko-mazurskim w 2006 roku zanotowano wzrost ogólnej przestępczości nieletnich. Wskaźnik dynamiki przestępczości nieletnich wyniósł 108,7% w stosunku do 2005 r.). W 2006 roku nieletni popełnili 2 863 czyny karalne, tj. o 229 czynów więcej niż w 2005 roku. Czyny karalne nieletnich stanowią 5,9 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w 2006 roku.

Analizując udział procentowy czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogółem przestępstw stwierdzonych w danej kategorii zauważyć można, że najwyższy w roku 2006 występuje w kategorii uszczerbek na zdrowiu i wynosi 19,8 %. Szczegółowe dane przedstawione zostały poniżej:

- uszczerbek na zdrowiu – 19,8 % (16,6 % w 2005 r.),
- rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze – 19,6 % (16,7 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie – 17,0 % (12,4 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 8,6 % ((7,6 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 6,4 % (5,9 % w 2005 r.).

Nieletni najczęściej byli sprawcami czynów o charakterze kryminalnym (2 618 czynów), co stanowi 91,4 % popełnionych przez nich czynów ogółem.

W 2006 roku na 2 863 czynów karalnych większość nieletni popełnili na terenie miast tj. 2291, co stanowi 80 %.

GEOGRAFIA PRZESTĘPCZOŚCI							
Miejsce popełnienia	czyny karalne nieletnich	Czyny o charakterze kryminalnym	uszczerbek na zdrowiu	Bójka lub pobicie	Kradzież cudzej rzeczy	Kradzież z włamaniem	Rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze
Województwo ogółem	2863	2618	154	141	537	528	194
Miasto	2291	2121	112	121	426	427	161
% udział	80	81	72,7	85,8	79,3	80,9	83

W 2006 roku w kolizję z prawem weszło 2944 nieletnich (w 2005 r. – 2 551), to jest o 393 więcej niż w roku ubiegłym. Wśród ogółu podejrzanych nieletni sprawcy stanowili 10,1 %. Odnotowano 195 osób w wieku do 13 roku życia (w 2005 roku – 159 nieletnich), które popełniły czyn zabroniony oraz wśród wszystkich nieletnich sprawców 251 dziewcząt (w 2005 roku – 227), co stanowi 8,5 % nieletnich sprawców.

Nieletni popełnili indywidualnie 1 958 (w 2005 r. – 1 831) czyny karalne, przez dwie osoby 594 (w 2005 r. – 506) oraz w grupie 311 (w 2005 r. – 297) czynów karalnych. Ponadto 46 nieletnich sprawców (51 – w 2005 r.) nie uczyło się w żadnej placówce oświatowej.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie warmińsko – mazurskim

WYSZCZE- GÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZE- STĘPSTW STWIER- DZONYCH	CZYNY KARALNE NIE- LETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJ- RZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Warmińsko – Mazurskim	2006	48 926	2 863	5,8	29 133	2 944	10,1
	2005	50 234	2 634	5,2	29 456	2 551	8,7

XV. Województwo wielkopolskie - KWP POZNAŃ

W 2006 roku w województwie wielkopolskim ujawniono 4728 (4292 w 2005 r.) nieletnich sprawców, którym udowodniono popełnienie 9717 (7211 w 2005 r.) czynów karalnych, stanowiących 9,3 % ogółu przestępstw stwierdzonych. W 2006 roku liczba popełnionych czynów karalnych uległa zwiększeniu o 2 506, tj. o 34,7 %, natomiast liczba nieletnich sprawców czynów karalnych zwiększyła się o 436, tj. o 10,1 %.

Udział nieletnich sprawców do ogólnej ilości osób podejrzanych wyniósł 10,9% i zwiększył się o 1,8 % w stosunku do 2005 roku.

Procentowy wskaźnik czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w najczęściej popełnianych kategoriach wynosi odpowiednio:

- przestępczość narkotykowa – 44,4 % (31,5 % w 2005 r.),
- uszczerbek na zdrowiu – 34,4 % (29,7 % w 2005 r.),
- rozbój, wymuszenie rozbójnicze, kradzież rozbójnicza – 34,1 % (30,8 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie – 29,1 % (26,0 % w 2005 r.),
- zgwałcenia – 7,3 % (20,4 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 6,1 % (4,5 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 5,3 % (4,1 % w 2005 r.)
- zabójstwo – 4,7 % (0 % w 2005 r.),

W 2006 r., wskaźnik czynów karalnych w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych wyniósł 12,5 %, tj. wzrost o 8,4 % w porównaniu do 2005 roku. W analizowanym okresie nieletni sprawcy na terenie Wielkopolski stanowili 8,7 % ogółu podejrzanych. Przestępstw o charakterze kryminalnym z udziałem nieletnich stwierdzono 9420 (wzrost liczby czynów o 2458, tj. 35,3 %).

W 2006 r. zdecydowaną większość czynów karalnych tj. 86,6 % popełnionych przez nieletnich ujawniono w aglomeracjach miejskich (8424 czyny), a na wsi popełnionych zostało 13,3 % czynów karalnych (1293 czyny karalne).

Na terenie Wielkopolski 241 nieletnich do 13 roku życia popełniło 126 czynów zabronionych. W porównaniu do 2005 roku stwierdzono spadek liczby sprawców o 19 nieletnich, tj. o 7,8 % oraz spadek liczby czynów przez nich popełnionych o 14 czynów, tj. o 11,1 %.

Zestawienie obrazujące charakterystykę czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do lat 13 w porównaniu do 2005 roku

Kategoria przestępstwa	2006 r.	2005 r.
Kradzież z włamaniem	11	10
Kradzież cudzej rzeczy	20	51
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	2	16

Analizując dane statystyczne należy stwierdzić, że w omawianym okresie na terenie placówek oświatowych nastąpił wzrost ujawnionych czynów o 431, tj. o 28,4%. Miejscem szczególnie narażonym na przestępczość nieletnich w 2006 r. była szkoła podstawowa, gimnazjum, boisko szkolne, gdzie stwierdzono ogółem 1945 czynów karalnych.

Sprawcami czynów karalnych byli uczniowie szkół gimnazjalnych, których ujawniono 2417, szkół podstawowych – 612 oraz szkół ponadgimnazjalnych – 1 693. Sprawcy 53 czynów karalnych nie uczyli się i nie pracowali.

Odnotowano 455 (407 w 2005 r.) nieletnich dziewcząt, które podobnie jak chłopcy dokonywały przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu oraz przeciwko mieniu.

Liczba czynów karalnych nieletnich w odniesieniu do konfiguracji osobowej:

- czyn nieletniego popełniony indywidualnie 7883 (5477 w 2005 r.)
- czyn popełniony przez dwóch nieletnich 1044 (992 w 2005 r.)
- czyn popełniony w grupie nieletnich 630 (697 w 2005 r.)
- czyn popełniony przez dorosłego i nieletniego 335 (456 w 2005 r.)
- w grupie nieletnich i dorosły 325 (347 w 2005 r.)

Ponadto ujawniono 656 (653 w 2005 r.) nieletnich, którzy weszli ponownie w konflikt z prawem, co spowodowało wzrost o 0,1 % w stosunku do 2005 roku. Należy dodać, że 213 nieletnich sprawców popełniło przestępstwo będąc w stanie nietrzeźwym.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie wielkopolskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Wielkopolskie	2006	104 214	9 717	9,3	46 812	4 728	10,1
	2005	115 673	7 211	6,2	46 966	4 292	9,1

XVI. Województwo zachodniopomorskie

- KWP SZCZECIN

W 2006 r., na terenie woj. zachodniopomorskiego policjanci ujawnili 3195 nieletnich sprawców, którym udowodniono popełnienie 5177 czynów karalnych, co stanowi 8,5% ogółu popełnionych przestępstw.

W porównaniu z 2005 r., zwiększyła się ogólna liczba czynów karalnych popełnianych przez nieletnich (o 672 czyny), co stanowi 14,9 % wzrost. Wzrosła również liczba nieletnich sprawców czynów karalnych (o 350), co stanowi o 12,3 % więcej w stosunku do roku ubiegłego.

Procentowy wskaźnik czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w najczęściej popełnianych kategoriach wynosi odpowiednio:

- bójka lub pobicie – 29,3 % (17,3 % w 2005 r.),
- uszczerbek na zdrowiu – 23,9 % (17,3 % w 2005 r.),
- rozbój, wymuszenie rozbójnicze, kradzież rozbójnicza – 22,7 % (17,4 % w 2005 r.),
- przestępczość narkotykowa – 18,4 % (10,8 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 11,1 % (11,7 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 8,4 % (6,2 % w 2005 r.)
- zgwałcenia – 5,4 % (3,6 % w 2005 r.).

Zdecydowaną większość czynów karalnych popełnionych przez nieletnich ujawniono w aglomeracjach miejskich. Łącznie na terenie miast nieletni popełnili 4429 czynów karalnych, co stanowi 85,6 % wszystkich czynów nieletnich. Pozostałe przestępstwa miały miejsce w środowiskach wiejskich (tj. 748 czynów, co stanowi 14,4 % ogółu czynów nieletnich). Na ogólną liczbę 5177 czynów popełnionych przez nieletnich, 4206 zostało popełnionych indywidualnie, a pozostałe 971 czynów przez dwóch lub więcej nieletnich.

Szczegółowe informacje o nieletnich sprawcach obrazuje poniższa tabela:

Informacja o nieletnich sprawcach								
Ogółem nieletnich	Informacja o nauce		Karalność		Pod wpływem		Środki zapobiegawcze	
	Uczy się	Nie uczy się	Za podobne	Za inne	Alkoholu	Narkotyku lub innego środka	Schronisko	Placówki oświatowo wychowawcze
3 195	3122	51	287	92	133	5	66	65

Z analizy danych statystycznych całego województwa zachodniopomorskiego wynika, że liczba sprawców czynów karalnych w wieku poniżej 13 roku życia w 2006 roku wyniosła 220, a w 2005 roku 225.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i województwie zachodniopomorskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
Zachodniopomorskie	2006	60 687	5 177	8,5	28 081	3 195	11,4
	2005	64 874	4 505	6,9	26 992	2 845	10,5

XVII. KOMENDA STOŁECZNA POLICJI

W okresie 2006 roku na terenie podległym właściwości Komendy Stołecznej Policji policjanci ujawnili 4429 nieletnich sprawców (o 388 więcej niż w 2005 roku), którym udowodniono popełnienie 6858 czynów karalnych (o 172 więcej niż w roku ubiegłym). Wskaźnik udziału czynów nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych wyniósł 5,8 % (o 0,8 punktu procentowego więcej niż w roku ubiegłym). Nieletni stanowili 8,8% ustalonych osób podejrzanych (o 0,2 punktu procentowego więcej niż w 2005 r.).

Niepokojącym zjawiskiem w przestępczości nieletnich jest utrzymujący się, podobnie jak w 2005 roku, wysoki udział nieletnich sprawców dokonujących czynów niebezpiecznych dla życia i zdrowia.

Procentowy wskaźnik czynów karalnych popełnionych przez nieletnich do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w najczęściej popełnianych kategoriach przedstawia się następująco:

- uszczerbek na zdrowiu - 28,4 % (26,7 % w 2005 r.),
- bójka lub pobicie - 26,4 % (20,4 % w 2005 r.),
- rozbój, wymuszenie rozbójnicze, kradzież rozbójnicza – 10,9 % (8,5 % w 2005 r.),
- zgwałcenie - 6,6 % (1,9 % w 2005 r.),
- kradzież cudzej rzeczy – 1,5 % (1,3 % w 2005 r.),
- kradzież z włamaniem – 1,3 % (1,1 % w 2005 r.).

W omawianym okresie największy udział czynów nieletnich występował w przestępstwach o charakterze kryminalnym, to jest 7,2 %, w przestępstwach przeciwko mieniu wyniósł on natomiast 2,3 %.

Wskaźnik udziału czynów karalnych naruszający przepisy Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii stanowił w 2006 roku 22,3% wszystkich przestępstw w tej kategorii (w roku 2005 – 22,8 %). Nieletni sprawcy czynów karalnych naruszający przepisy przedmiotowej ustawy stanowili 11,5 % ustalonych osób podejrzanych.

W 2006 roku 242 nieletnich (w 2005 r. 204) dokonało czynów karalnych, będąc pod wpływem alkoholu. Stanowi to 5,5 % ogółu nieletnich sprawców (w 2005 r. 5,0 %).

W roku 2006 na ogólną liczbę 6858 czynów karalnych 5602 popełnili nieletni indywidualnie, co stanowi 81,7 %. Czynów popełnionych przez dwie osoby nieletnie było 669, natomiast w grupie 587 czynów karalnych

Wśród ustalonych nieletnich sprawców niewielki procent stanowią nieletni, którzy po raz kolejny weszli w kolizję z prawem. Spośród 4429 nieletnich sprawców zaledwie 167,

tj. 3,8 % było już uprzednio karanych, w tym 93 za podobne przestępstwa (2,1 %), a 74 za inne (1,7 %).

Na 4429 ujawnionych nieletnich sprawców czynów karalnych 4393, tj. 99,2 % było uczniami szkół podstawowych i ponadpodstawowych, natomiast 20 tj. 0,4 % nie uczęszczało do żadnej szkoły.

Zestawienie porównawcze przestępczości w Polsce i na obszarze działania KSP

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		OGÓŁEM PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	CZYNY KARALNE NIELETNICH	% UDZIAŁ CZYNÓW NIELETNICH	OSOBY PODEJRZANE OGÓŁEM	NIELETNI SPRAWCY	% UDZIAŁU NIELETNICH SPRAWCÓW
Polska	2006	1 287 918	77 515	6,0	587 959	53 782	9,1
	2005	1 379 962	71 482	5,2	594 088	50 974	8,6
KSP	2006	117 465	6 858	5,8	50 048	4 429	8,8
	2005	131 713	6 686	5,1	46 805	4 041	8,6

Tabela nr 2.2.1.

Zestawienie statystyczne nieletnich przebywających w Policyjnych Izbach Dziecka w Polsce od 1. 01. do 31.12.2006 r.*

LICZBA NIELETNICH PRZEBYWAJĄCYCH W PID			UMIESZCZENI W PID ZE WZGLĘDU NA:							
OGÓŁEM	Z TEGO:		POPEŁNIENIE CZYNU KARALNEGO (art. 40 § 1 upn.)			OGÓŁEM z art. 40 § 1 upn	SAMOWOLNY POBYT POZA PLACÓWKĄ MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI (art. 40 § 7 upn.)			OGÓŁEM z art. 40 § 7 upn
	CHŁOPCY	DZIEWCZĘTA	13 - 14	15 - 16	do 17 lat		13 - 15	16 - 18	19 - 21	
7 841	7 152	689	1 361	3 401	2 435	7 197	93	436	115	644

* Sporządzono na podstawie druków statystycznych Stp 6 przesłanych do Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP przez terenowe jednostki Policji.

Tabela nr 2.2.2.

Liczba nieletnich zatrzymanych w poszczególnych PID z podziałem na województwa

Województwo	Policyjna izba dziecka	Liczba nieletnich przebywających w danej placówce	
		2005 r.	2006 r.
Dolnośląskie	PID w Legnicy	353	352
	PID w Wałbrzychu	179	206
	PID we Wrocławiu	534	587
Kujawsko – pomorskie	PID w Bydgoszczy	250	188
	PID w Toruniu	115	167
Lubelskie	PID w Lublinie	202	142
Lubuskie	PID w Gorzowie Wlkp.	122	142
	PID w Zielonej Górze	123	120
Łódzkie	PID w Łodzi	356	415
Małopolskie	PID w Krakowie	420	387
	PID w Tarnowie	103	109
Mazowieckie	PID w Radomiu	269	204
	PID w Płocku	203	146
KSP w Warszawie	PID w Warszawie	846	833
Opolskie	PID w Opolu	114	111
Podkarpackie	PID w Rzeszowie	103	112
Podlaskie	PID w Białymstoku	239	230
Pomorskie	PID w Gdańsku	231	242
	PID w Słupsku	95	92
Śląskie	PID w Katowicach	453	576
	PID w Będzinie	501	457
	PID w Bielsku-Białej	172	208
	PID w Częstochowie	252	286
Świętokrzyskie	PID w Kielcach	172	187
Warmińsko - Mazurskie	PID w Elblągu	203	214
	PID w Olsztynie	196	267
Wielkopolskie	PID w Poznaniu	379	313
	PID w Ostrowie Wlkp.	113	105
Zachodniopomorskie	PID w Koszalinie	115	143
	PID w Szczecinie	291	300

- PID w Toruniu zniesiono zarządzeniem Nr 30 MSWiA z dnia 28 czerwca 2006 r.
- PID w Lublinie czasowo zamknięto w dniu 01.10.2006r. decyzją Państwowego Inspektora Sanitarnego MSWiA.
- PID w Ostrowie Wlkp. funkcjonuje od 1 grudnia 2005 r. Dane za 2005 r. stanowią ogólną liczbę nieletnich umieszczonych w tej placówce oraz w PID w Kaliszu, której obowiązki przejęła placówka w Ostrowie Wlkp.

ZAŁĄCZNIK NR 3

Tabela nr 3.1.

Lokalne porozumienia dotyczące zapobiegania przestępczości podpisane przez komendantów jednostek Policji, realizowane programy oraz środki finansowe przekazane w 2006 roku na działalność profilaktyczną (w rozbiciu na partnerów).

Województwo	LICZBA PRZYJĘTYCH PROGRAMÓW I PODPISANYCH POROZUMIEŃ					ŚRODKI NA REALIZACJĘ PROGRAMÓW I POROZUMIEŃ (w tys. zł.)			
	ADMINISTRACJA RZĄDOWA	ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA	Utworzone Powiatowe Komisje Bezpieczeństwa i Porządku (art. 38a)	Przyjęte powiatowe programy bezpieczeństwa	INNE POROZUMIENIA	ADMINISTRACJA	POLICJA	INNE	RAZEM
Dolnośląskie	1	51	-	-	37	3705,3	179,4	6,5	3891,2
Kujawsko-pomorskie	3	62	16	15	23	1377,7	7	-	1384,7
Lubelskie	-	3	23	18	6	1253,5	-	92,2	1327,7
Lubuskie	-	13	12	12	-	886,4	-	93,3	979,7
Łódzkie	93	15	-	-	19	2160,5	-	-	2160,5
Małopolskie	-	30	23	9	42	1075,9	32	38,7	1146,6
Mazowieckie	-	16	14	14	5	833,5	500	14	1347,5
Opolskie	-	9	-	-	6	601,3	-	7,6	608,9
Podkarpackie	-	25	14	8	22	162,5	1	32,8	196,3
Podlaskie	11	31	-	-	33	1531,9	4,1	21,7	1557,7
Pomorskie	-	3	20	11	7	1267,8	-	2	1269,8
Śląskie	-	45	34	26	44	12055	-	12	12067
Świętokrzyskie	3	101	13	12	5	1021,4	2	22,5	1045,9
Warmińsko- mazurskie	3	16	7	7	14	359,4	-	11	370,4
Wielkopolskie	-	54	6	9	94	3121,7	196	315,8	3633,5
Zachodnio- pomorskie	5	13	3	7	7	1647,1	-	69	1716,1
KSP	5	173	4	13	15	36823,6	-	123	36946,6
RAZEM	124	660	189	161	379	69866,5	921,5	862,1	71650,1

Informacja nr 3.2.2.

Najciekawsze inicjatywy profilaktyczne, podejmowane w 2006 roku przez jednostki Policji, w ramach realizacji *Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży*.

W dniu 26 października 2006 r., wspólnie z Urzędem m. st. Warszawy, Komenda Stołeczna Policji zorganizowała przedsięwzięcie pn. „Dzień Odpowiedzialnej Sprzedaży”. Ideą tej inicjatywy, w którą zaangażowały się władze m. st. Warszawy, stołeczna Policja i straż miejska, było ograniczenie dostępu młodych ludzi do wyrobów tytoniowych w punktach sprzedaży. Podejmowane w tym dniu działania polegały na wręczaniu sprzedawcom przez patrole Policji i straży miejskiej specjalnych ulotek i naklejek zawierających informacje o obowiązujących przepisach prawnych i konsekwencjach ich łamania oraz wskazówki, jak odmawiać sprzedaży papierosów niepełnoletnim. Całemu przedsięwzięciu towarzyszyła szeroko zakrojona kampania medialna.

Mając na uwadze konieczność podjęcia kompleksowych działań w kierunku wyeliminowania przestępczości narkotykowej z placówek oświatowych i innych miejsc przebywania dzieci i młodzieży, stołeczna Policja zainicjowała we wrześniu 2006 roku inicjatywę pn. „Warszawa wolna od narkotyków”. W dniu 15 września ub. Komendant Stołeczny Policji podpisał z Prezydentem m.st. Warszawy porozumienia w sprawie realizacji na terenie m.st. Warszawy działań pn. „Warszawa wolna od narkotyków”.

Porozumienie określa zasady współpracy Policji ze Strażą Miejską oraz komórkami organizacyjnymi Urzędu m. st. Warszawy w zakresie ograniczenia zjawiska używania narkotyków i tym samym zahamowania tempa wzrostu popytu na narkotyki. Priorytetowym celem tych założeń jest ograniczenie przestępczości narkotykowej w placówkach oświatowych i innych miejscach przebywania dzieci i młodzieży (podwórka, boiska, place zabaw, parki). Przedmiotowym działaniom towarzyszą czynności profilaktyczno-edukacyjne, tj. organizacja i przeprowadzanie szkoleń dla dyrektorów warszawskich szkół i wytypowanych policjantów z podległych jednostek organizacyjnych w zakresie rozpoznawania pierwszych symptomów świadczących o kontakcie ucznia ze środowiskiem narkotycznym oraz rodzajów substancji psychoaktywnych i objawów, jakie mogą wystąpić po ich zażyciu. Elementem stałym programu są spotkania policjantów z rodzicami, dziećmi i młodzieżą, na których omawiane są następujące bloki tematyczne: odpowiedzialność prawna w świetle obowiązujących przepisów, bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w środowisku najbliższym i w ruchu drogowym, wybrane zagadnienia z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz uprawnienia Policji.

W ramach realizacji programu „Warszawa wolna od narkotyków” policjanci Wydziału Prewencji KSP m.in. opracowali i przygotowali do druku komplet materiałów profilaktyczno-edukacyjnych, tj. poradnik dla nauczycieli nt. rozpoznawania sygnałów mogących świadczyć o zażywaniu przez uczniów substancji psychotropowych oraz zasadach współpracy środowiska pedagogicznego z Policją w zakresie eliminowania narkotyków ze szkół, ulotkę dla rodziców na temat sygnałów ostrzegawczych mogących wskazywać na zażywanie przez dziecko substancji psychotropowych, rodzajów narkotyków i objawów ich zażywania, plakat „Warszawa wolna od narkotyków”, plakat „Przemoc w szkole”.

Policjanci z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy realizowali, w ramach strategii edukacyjnych, zajęcia w zakresie profilaktyki zagrożeń. Prowadzili zajęcia edukacyjne w takich blokach tematycznych, jak:

- „Żyj kolorowo i bajecznie, ale zdrowo i bezpiecznie” – realizacja tego programu jest dofinansowywana z funduszy prewencyjnych Kujawsko-Pomorskiego Sejmiku Samorządowego,
- „Bezpieczeństwo Dziecka”.

W ramach strategii powstrzymujących, funkcjonariusze upowszechniali informacje o profilaktycznych funkcjach wymiaru sprawiedliwości oraz służb porządku publicznego, przeprowadzali kontrolę realizacji obowiązku szkolnego, usprawniali przepływ informacji o uczniach wagarujących oraz realizowali programy prewencyjne.

Do takich programów należały między innymi:

- „Obcy niebezpieczny”
  - Cele główne programu – edukacja dzieci w zakresie unikania zagrożeń wynikających z kontaktów z nieznanymi osobami, rozwijanie umiejętności w kontaktowaniu się z nieznanymi.
  - Cele pośrednie – ograniczenie ilości przestępstw popełnianych na szkodę małoletnich.
  - Metody i sposoby realizacji programu – jednogodzinne spotkania z dziećmi, wykład interaktywny, symulacja, scenki, wykorzystanie filmów video itp.
- „Niebieska skrzynka”
  - Cele główne programu – rozpoznanie i skuteczne zwalczanie zjawiska narkomanii, agresji i innych zjawisk patologicznych wśród dzieci i młodzieży.
  - Cele pośrednie – bezpośrednie zaangażowanie młodzieży w problematykę profilaktyki narkomanii, uświadamianie ryzyka uzależnienia, eliminacja dealerów ze środowisk szkolnych.
  - Metody i sposoby realizacji programu – informacje w mediach, bezpośrednie spotkania z uczniami klas szkół średnich.
- „Bydgoski Policyjny Program Edukacyjny”
  - Cele główne programu – kształtowanie u dzieci młodszych odruchu nieufności wobec nieznanymi natomiast u dzieci starszych, młodzieży i dorosłych umiejętności rozpoznania sytuacji niebezpiecznych i umiejętności reagowania na nie.
  - Cele pośrednie – upowszechnienie w społeczeństwie szeroko rozumianej prewencji kryminalnej.
  - Metody i sposoby realizacji programu – pogadanki, prelekcje, pokazy, konkursy.
- „Niebieski tydzień”
  - Cele główne programu – edukacja prawna, wyrabianie poczucia bezpieczeństwa.
  - Cele pośrednie – kształtowanie szacunku do prawa, branie odpowiedzialności za swoje czyny, poszanowanie dla życia, zdrowia, mienia innych ludzi.
  - Metody i sposoby realizacji programu – spotkania, dramy, pogadanki, konkursy, debaty społeczne, metody aktywizujące.

Policjanci z Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu rozpowszechnili w szkołach 1000 plakatów zawierających „*Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytucją*”. Plakat został opracowany przez funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KWP i sfinansowany przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie.

Na terenie województwa podlaskiego policjanci Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku organizowali spotkania z pedagogami szkolnymi, nauczycielami, dyrektorami szkół, prezentując „Procedury postępowania...” i szkoląc nt. profilaktycznych funkcji Policji w zakresie zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży. Opracowali również algorytmy postępowania nauczyciela w sytuacjach: „narkotyk na terenie szkoły”; „uczeń z narkotykiem na terenie szkoły” i „uczeń pod wpływem alkoholu/narkotyku”. Wyżej wymienione algorytmy dzięki finansowemu wsparciu Marszałka Województwa Podlaskiego wydrukowano w wersji plakatowej (3.000 szt.) oraz rozpowszechniono na terenie szkół całego woj. podlaskiego. Ponadto kontynuowano przedsięwzięcia umożliwiające wdrażanie skutecznych, interdyscyplinarnych działań prawnych i ochronnych dzieci oraz młodzieży przed wtórną traumatyzacją. Między innymi, wspólnie z Urzędem Marszałkowskim woj. podlaskiego, zorganizowano w dniu 21 czerwca 2006 roku w Białymstoku wojewódzką konferencję pn. „Razem przeciw przemocy wobec dzieci” adresowaną do przedstawicieli różnych grup zawodowych profesjonalnie zajmujących się ochroną dziecka. Celem konferencji było uświadomienie społeczeństwu różnych aspektów przemocy wobec dzieci, skierowanie społecznej aktywności na przeciwdziałanie temu zjawisku, rewitalizację struktur instytucjonalnych bezpośrednio i pośrednio służących ochronie dzieci narażonych na przemoc w rodzinie oraz objęcie różnego typu działaniami opiekuńczymi i prawnymi dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie.

Policjanci Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach wdrażali na terenie województwa śląskiego program „Działania w zakresie ujednoczenia postępowania pracowników szkół i uczniów z województwa śląskiego w sytuacji zagrożenia wybranymi formami zamachu”. W ramach tej inicjatywy przygotowano specjalistyczny poradnik i prezentację multimedialną, które posłużyły do prowadzenia zajęć poświęconych postępowaniu dyrekcji w związku z zagrożeniami podłożenia ładunku wybuchowego lub innej formy rażenia zbiorowego. Działania te pozwoliły nie tylko na usprawnienie współpracy Policji i placówek szkolnych na wypadek zagrożenia fałszywymi alarmami, ale także ukierunkowały dyrektorów na większe zaangażowanie w problematykę omawianą na szkoleniach. Ponadto KWP w Katowicach w dniu 5 grudnia 2006 r. zorganizowała konferencję pt. „Sport jako metoda przeciwdziałania patologii wśród dzieci i młodzieży”. W imprezie wzięło udział ponad 1000 osób, z czego prawie 700 to dzieci z terenu całego woj. śląskiego.

Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. koordynował w całym województwie lubuskim program prewencyjny „Bezpieczne Gimnazjum”. Obejmuje on ponad 13 000 uczniów w 77 gimnazjach woj. lubuskiego. Główne cele programu to: wzrost świadomości prawnej nieletnich, kształtowanie pozytywnych wzorców zachowań młodzieży, budowa autorytetu osób i instytucji kreujących politykę bezpieczeństwa woj. lubuskiego, ograniczanie zjawisk

patologicznych z udziałem nieletnich, w tym w szczególności związanych z uzależnieniami, wyzwalanie inicjatyw młodego pokolenia w zakresie podejmowania działań na rzecz bezpieczeństwa oraz promowanie wśród młodzieży zdrowego i bezpiecznego stylu życia. Program realizowany jest na trzech poziomach: I klasa gimnazjum (wiedza z zakresu odpowiedzialności prawnej nieletnich, poszanowanie norm prawnych), II klasa gimnazjum (uzależnienia, profilaktyka alkoholowa i narkotykowa), III klasa gimnazjum (przeciwdziałanie przemocy i agresji, uznanie wzorców etycznych, poszanowanie instytucji i osób kreujących bezpieczeństwo publiczne, osób starszych, rówieśników, rodziny).

Ideą przewodnią programu jest dążenie do wzrostu odpowiedzialności za realizację działań wszystkich podmiotów współpracujących i współfinansujących przedsięwzięcie.

Policjanci z Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi w maju 2006 r. w ramach XIII Łódzkich Dni Rodziny zorganizowali warsztaty dla kuratorów sądowych, pedagogów szkolnych i nauczycieli pn. „Narkotyki – rozpoznanie, procedury postępowania, pomoc przedmedyczna”. W dniu 7 grudnia 2006 r., w ramach współpracy z Urzędem Marszałkowskim w Łodzi oraz innymi podmiotami - Kuratorium Oświaty, Państwową Strażą Pożarną, Urzędami Gminnymi i Powiatowymi, Centrum Służby Rodzinie - zorganizowali wojewódzką konferencję o tematyce „Wychowanie w bezpieczeństwie”. Jej głównym celem było promowanie działań edukacyjno – wychowawczych i prewencyjnych w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży regionu łódzkiego. W spotkaniu wzięło udział około 200 osób - nauczyciele, kuratorzy, policjanci, żołnierze, strażacy, harcerze, strażnicy miejscy, przedstawiciele władz gminnych i powiatowych, lokalne media.

Działania policjantów z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie na terenie województwa małopolskiego skoncentrowane były na czynnościach podejmowanych na terenie szkół i w ich otoczeniu. Wiodący był tu „Szkolny Program Profilaktyczny MAUZ” realizowany w szkołach podstawowych i gimnazjalnych całego województwa, a traktujący o zasadach odpowiedzialności za popełnione czyny oraz zasadach unikania zagrożeń. Programem „MAUZ” zostało objętych 1018 szkół podstawowych i 462 szkoły gimnazjalne w Małopolsce. W ramach programu w zajęciach prowadzonych przez Policję, uczestniczyło około 140 000 dzieci ze szkół podstawowych i około 110 000 gimnazjalistów. Ponadto zadania objęte Programem były również realizowane w ramach doraźnych akcji i działań policyjnych, na przykład: podczas spotkań z młodzieżą i kadrami wychowawczą w miejscach letniego i zimowego wypoczynku, akcji „Bezpieczna droga do szkoły”, „Nieletni”, „Dealer” itp.

Zagadnienia związane z *Programem Zapobiegania...* policjanci Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie oraz jednostek podległych, realizowali systematycznie w ramach codziennej służby, jak również w ramach funkcjonujących programów edukacyjnych adresowanych do różnych środowisk mających wpływ na wychowanie młodego człowieka. Na terenie województwa zachodniopomorskiego prowadzono przede wszystkim programy „Bezpieczna Szkoła” oraz „Bezpieczne Dziecko”.

Program „Bezpieczna Szkoła” mający za zadanie monitorowanie i promowanie placówek oświatowych wyróżniających się wysokim poziomem podejmowanych przedsięwzięć profilaktycznych i wychowawczych w aspekcie poszanowania prawa i troski o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży. Jest to autorski

program Wydziału Komunikacji Społecznej KWP w Szczecinie i Fundacji „Razem Bezpieczniej”, mający na celu podnoszenie świadomości w zakresie problematyki uzależnień wszystkich osób, którym zależy na bezpieczeństwie dzieci i młodzieży realizującej obowiązki szkolne. Adresowany jest do wszystkich szkół województwa zachodniopomorskiego. Wszystkie placówki oświatowe, które zgłosiły akces przystąpienia do programu, są zobligowane do realizacji czterech zadań:

- szkoła jest miejscem realizacji działań profilaktycznych,
- szkoła rozwija społecznie, uczy poruszania się w środowisku lokalnym,
- szkoła kreuje zdrowy styl życia,
- szkoła zapewnia bezpieczeństwo, ochronę dzieciom i młodzieży.

Spełnienie powyższych warunków umożliwia szkołom ubieganie się o tytuł „Bezpiecznej Szkoły” potwierdzony stosownym certyfikatem.

„Bezpieczne Dziecko” - program profilaktyczny, o charakterze edukacyjnym adresowany do dzieci i młodzieży szkolnej, którego autorem jest Wydział Prewencji KWP w Szczecinie. Obejmuje on problematykę bezpieczeństwa ogólnego. Do podstawowych celów programu należy: podniesienie poziomu wiedzy o zagrożeniach, na które mogą być narażeni młodzi ludzie, zapoznanie ich z zasadami bezpieczeństwa osobistego, promowanie pożądanego zachowań w sytuacjach zagrożenia, trening asertywności, przybliżenie dzieciom pracy policjanta, uczulenie rodziców i nauczycieli na sytuacje niebezpieczne, szczególnie dla dzieci młodszych.

Komendant Wojewódzkiej Policji w Opolu wraz z Opolskim Kuratorem Oświaty wystosowali do dyrektorów szkół i placówek oświatowych list - apel o wspólną troskę, o prawidłowe wychowanie młodego pokolenia, jednocześnie nakreślając główne obszary zainteresowania, m.in. wskazanie i monitoring miejsc szczególnie zagrożonych, współpraca z policjantami, edukacja wiktymologiczna uczniów, jak również współuczestnictwo w programach profilaktycznych.

Ponadto mając na uwadze zapisy „Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu ...”, Komenda Wojewódzka Policji w Opolu i Opolska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy podjęły decyzję o konieczności współpracy według obszarów zdefiniowanych w przedmiotowym programie. Efektem tych wspólnych prac było zawarcie nowego, zmodyfikowanego Porozumienia w sprawie profilaktyki zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży w dniu 11 lipca 2006 roku.

Innym przykładem obrazującym wykorzystywanie w ramach Programu przedsięwzięć, których celem jest przeciwdziałanie przestępczości i demoralizacji wśród dzieci i młodzieży było wdrożenie w 2006 roku na terenie całego województwa dolnośląskiego działań prewencyjnych pn. „Stop wagarom – wybieram szkołę”. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym oraz mając na uwadze konieczność ograniczania patologii społecznych wśród młodzieży szkolnej funkcjonariusze Sekcji ds. Nietletnich i Patologii Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu opracowali koncepcję długofalowych działań prewencyjnych, których zadaniem między innymi było konsekwentne ograniczanie zjawiska ucieczek uczniów z zajęć szkolnych. Przedmiotowe działania prewencyjne były realizowane przez wszystkie jednostki Policji woj. dolnośląskiego, od 23 października 2006 roku do 29 stycznia 2007 roku. Głównymi wykonawcami tych

zadań byli policjanci służb patrolowo-interwencyjnych, dzielnicowi oraz specjaliści do spraw nieletnich lub prewencji kryminalnej przy aktywnym współdziałaniu pedagogów szkolnych, przedstawiciele samorządów lokalnych, straży gminnych i miejskich oraz firm ochrony osób i mienia.

W okresie trwania działań prewencyjnych pn. „Stop wagarom - wybieram szkołę” funkcjonariusze Policji woj. dolnośląskiego wylegitymowali łącznie 6 287 nieletnich, spośród których aż 1 316 przebywało na wagarach. W sprawach uczniów notorycznie wagarujących skierowano 1 005 różnych informacji i wystąpień do rodziców, szkół, sądów oraz innych instytucji.

Kolejnym przedsięwzięciem wpisującym się w ramy *Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży* jest autorski program Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu pn. „Grupy Prewencyjnego Wsparcia Szkół”, który decyzją Komendanta Wojewódzkiego Policji we Wrocławiu w roku 2007 zostanie wdrożony na terenie działania wszystkich jednostek Policji województwa dolnośląskiego. Program „Grupy Prewencyjnego Wsparcia Szkół” we współpracy z Wydziałem Edukacji Urzędu Miejskiego we Wrocławiu oraz innymi podmiotami pozapolicyjnymi i jest projektem skierowanym do dzieci i młodzieży. Program zakłada funkcjonowanie na terenie placówek oświatowych interdyscyplinarnych zespołów (skupiających przedstawicieli instytucji lub organizacji pomocowych np. Policji, Straży Miejskiej, Poradni Pedagogicznej, itp.) podejmujących interwencje w szkołach, w przypadkach naruszenia prawa oraz demoralizacji nieletnich. Aktualnie na terenie podległym Komendzie Miejskiej we Wrocławiu działa 50 grup prewencyjnego wsparcia, w tym 26 w szkołach podstawowych i 24 w gimnazjach.

Wielkopolska Policja ukierunkowała swoje działania przede wszystkim na wypracowanie najskuteczniejszych form współpracy ze szkołami i podmiotami pozapolicyjnymi w zakresie zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży. W ramach tych działań Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu opracował i zaoferował szkołom dwa autorskie programy profilaktyczno – prewencyjne: „Z Pyrkiem bezpieczniej” oraz „Wielkopolski Program Prewencyjny Bezpieczna Szkoła”. Programy te zostały wdrożone i są obecnie realizowane w szkołach województwa wielkopolskiego.

Celem wielkopolskiego programu prewencyjnego „Bezpieczna Szkoła”, jest prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki wiktymologicznej – uczenie dzieci i młodzieży unikania zagrożeń, a także edukacja rodziców i nauczycieli w zakresie wychowania i promowania postaw pomagających w zachowaniu bezpieczeństwa.

Założeniem programu jest między innymi stworzenie standardów bezpieczeństwa równych dla wszystkich szkół poprzez wprowadzenie jednolitych form współdziałania Policji, szkół i rodziców. W programie „Bezpieczna Szkoła” zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w różnych miejscach i sytuacjach podzielono na moduły tematyczne, które są realizowane na terenie szkół przez policjantów – specjalistów Zespołów ds. Nieletnich i Patologii oraz dzielnicowych. Przy realizacji powyższego programu policjanci wykorzystują różnorodne formy przekazu, zawierające informacje z zakresu prewencji kryminalnej, w tym między innymi turnieje prewencyjne, konkursy, inscenizacje, pokazy, wystawy, spotkania itd. Istotną rolę w realizacji programu „Bezpieczna szkoła” spełniają koordynatorzy programu ze strony szkoły i Policji, którzy określają i planują wspólne przedsięwzięcia oparte o analizę zagrożeń występujących w danej szkole.

Do realizacji programu prewencyjnego „Bezpieczna Szkoła” przystąpiło 1409 szkół podstawowych i gimnazjalnych województwa wielkopolskiego. W pozostałych 550 szkołach przedsięwzięcia w zakresie profilaktyki prewencyjnej są realizowane na zasadach określonych w programie Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży.

W dniu 15 listopada 2006 roku w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu odbyła się debata zorganizowana przez Wydział Prewencji KWP dotycząca Rządowego programu poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” oraz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w ramach realizowanego Wielkopolskiego Programu Prewencyjnego „Bezpieczna Szkoła – Gimnazjum”. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele różnych instytucji: Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Sądu Rejonowego w Poznaniu Wydział IX Rodzinny i Nieletnich, Sądu Okręgowego, Kuratora Okręgowego w Poznaniu, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Kurii Arcybiskupiej, pedagodzy i dyrektorzy szkół, policjanci ds. nieletnich województwa wielkopolskiego.

W trakcie debaty przedstawiono funkcjonujący model współpracy w zakresie profilaktyki prewencyjnej oraz ujawniania przypadków demoralizacji i przestępczości nieletnich na terenie szkół gimnazjalnych. Model ten jest oparty na programach prewencyjnych oraz standardach zawartych w przewodniku dla nauczycieli, w którym określono zasady postępowania z uczniami stwarzającymi problemy wychowawcze i zagrożonymi patologiami. Materiały te zostały opracowane i wydane przez Wydział Prewencji KWP w Poznaniu.

Z inicjatywy Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu opracowane zostały materiały szkoleniowe oraz prezentacja multimedialna pt. „Akty i procedury prawne stosowane wobec dzieci i młodzieży zagrożonej patologiami społecznymi”. Materiał poprzez Kuratorium Oświaty został przekazany do wszystkich placówek oświatowych w Wielkopolsce.

Innym programem realizowanym przez KWP w Poznaniu w ramach *Krajowego Programu Zapobiegania Niedostawaniu Społecznemu wśród Dzieci i Młodzieży* jest policyjny program edukacyjny „Z Pyrkiem Bezpieczniej” skierowany do dzieci nauczania zintegrowanego (6–10 lat).

Opracowany w 2004 r. program został objęty Honorowym Patronatem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu. Jego podstawowym celem jest edukacja dzieci w zakresie bezpiecznego postępowania w domu, jak i poza nim. Program ma charakter długofalowy. Jego założeniem jest wieloletnia i ciągła praca z dziećmi odbywającymi naukę szkolną, mająca na celu uzyskanie wymiernych efektów w zakresie ograniczania zjawisk społecznie szkodliwych takich jak: przestępczość, demoralizacja, narkomania, alkoholizm i inne przejawy patologii społecznych. Uczestnicy programu zdobywają umiejętności oraz nawyki rozpoznawania i przewidywania zagrożeń, uczą się sposobów ich unikania oraz zapobiegania i pokonywania niebezpieczeństw z nimi związanych. Instytucjami wspierającymi program są Kuratorium Oświaty i Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli. Program realizowany jest dla wszystkich uczniów szkoły podstawowej.

W 2006 roku sporządzono wnioski, w ramach projektu pozyskania funduszy europejskich z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, na rozwój policyjnego programu edukacyjnego „Z Pyrkiem Bezpieczniej”. Ponadto w ramach ww. programu Wydział Prewencji KWP w Poznaniu otrzymał z Urzędu Marszałkowskiego samochód osobowy marki Fiat Ducato (specjalnie przystosowany do działań

profilaktyczno – edukacyjnych), który systematycznie odwiedzał placówki szkolne i przedszkolne w województwie wielkopolskim.

Na terenie województwa świętokrzyskiego Policja współuczestniczyła między innymi w opracowaniu i wdrażaniu Programu „Bezpieczne Świętokrzyskie” na lata 2006-2010, który podpisany został przez Wojewodę Świętokrzyskiego, Marszałka Województwa, Przewodniczącego Konwentu Starostów Województwa Świętokrzyskiego, Prezesa Stowarzyszenia „Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego” oraz Świętokrzyskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji. W ramach programu kontynuowane są programy ukierunkowane na ochronę dzieci i młodzieży: „Szkoła – Rodzina - Środowisko”, „Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii”, „Bezpieczny Wypoczynek” oraz „Świętokrzyski Program Pomocy Ofiarom Przestępstw”. Cele tych programów są zbieżne z założeniami Programu Zapobiegania Niedostosowania Społecznego i Przystępności wśród dzieci i młodzieży. Prowadzono wzmożone działania profilaktyczno-prewencyjne pod nazwą „Bezpieczna Szkoła”. Wszyscy specjaliści ds. nieletnich na początku roku szkolnego, usprawniając trafność i skuteczność oddziaływań szkoły i Policji w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją, określili ramy współpracy z dyrektorami, pedagogami i nauczycielami (wdrażano procedury postępowania) m.in. celem lepszego przepływu informacji o nieletnim. W dniach 15 – 21 maja 2006 r. zorganizowano IV edycję Świętokrzyskich Dni Profilaktyki pod hasłem „Podajmy dłoń rodzinie”. Policja świętokrzyska organizowała wspólnie z Kuratorium Oświaty Konferencję pt. „Nauczyciele, Rodzice, Uczniowie – partnerzy w tworzeniu bezpiecznej i przyjaznej szkoły”. W ramach „Dni otwartych szkół”, dzielnicowi i specjaliści ds. nieletnich wspólnie z kuratorami i pracownikami socjalnymi pełnili dyżury w placówkach oświatowych, prowadzili pogadanki dla dzieci.

Ponadto przekazano do Kuratorium Oświaty, w zakresie edukacji prawnej dzieci i młodzieży, scenariusze zajęć z zakresu prawa i postępowania w sytuacji zagrożeń pn. „Poszanowanie prawa”, a także wdrożono nowy program profilaktyczno-prewencyjny adresowany do uczniów klas I-III szkoły podstawowej pn. „Raz, dwa, trzy – bądź bezpieczny i TY”. Celem tego programu jest m.in. ograniczenie liczby nieszczęśliwych zdarzeń z udziałem dzieci oraz podniesienie poziomu wiedzy dzieci w zakresie umiejętności unikania zagrożeń w życiu codziennym.

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonariusze Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie prowadzili działalność edukacyjną i informacyjną poprzez realizację programów prewencyjnych. Na szczególną uwagę zasługuje program „Jestem bezpieczny”. Program ten jest głównie skierowany do dzieci i młodzieży klas 4-6 szkół podstawowych. Głównym jego celem jest przedstawianie młodemu pokoleniu wiedzy na temat służby i roli policjanta na rzecz bezpieczeństwa, szkodliwości działania środków odurzających, narkotyków, alkoholu i nikotyny na organizm człowieka. W ramach spotkań przekazywano wiedzę z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz prawa. Wśród zadań realizowanych w ramach powyższego programu znajdują się:

- popularyzowanie zdrowego stylu życia,
- poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne,
- konsultacje dla pedagogów i wychowawców,
- poradnictwo dla osób zagrożonych narkomanią, alkoholizmem i przestępczością,

- uczenie dzieci sposobów bezpiecznego pomagania rodzicom „w gospodarstwie rolnym”,
- zasady bezpiecznego obsługiwanie prostych urządzeń elektrycznych, znajdujących się pod napięciem.

Powyższy program ma na celu: upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach, z jakimi młodzi ludzie mogą spotkać się w swym codziennym życiu, rozwijanie postaw umożliwiających unikanie, zapobieganie i pokonywanie niebezpieczeństw, a także zapoznanie dzieci i młodzieży z systemem działania służb i instytucji niosących pomoc w sytuacjach zagrożenia życia oraz zdrowia. W minionym roku szkolnym program objęty został patronatem przez Wojewodę Lubelskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego, Dziekana Wydziału Artystycznego oraz Kuratora Oświaty w Lublinie.

Inną cenną inicjatywą jest opracowanie przez policjantów KWP w Lublinie, wspólnie z Kuratorium Oświaty w Lublinie programu „Puste ławki – Stop”. Naczelnym celem ww. działań profilaktyczno – wychowawczych i edukacyjnych jest zaktywizowanie i zintegrowanie wspólnie prowadzonych przedsięwzięć skierowanych do dzieci i młodzieży przed negatywnymi zachowaniami poza szkołą. Wśród podstawowych zadań należy wymienić: podjęcie skutecznych działań prewencyjnych, tworzenie punktów konsultacyjnych na terenie placówek oświatowych, zmniejszenie zjawisk patologicznych wśród dzieci i młodzieży, zapewnienie społecznego poparcia i udziału rodziców w programie, likwidacja zjawiska wagarowania oraz poprawa stanu i poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Realizując ww. zadania psychologowie, pedagodzy i policjanci województwa lubelskiego intensyfikują działania polegające na ujawnianiu: nieletnich przebywających na wagarach, nieletnich zagrożonych kontaktem z substancjami psychoaktywnymi, innych zachowań naruszających obowiązujące normy społeczne, zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży (hazard, przemoc, prostytutka i inne), sprawców czynów karalnych oraz innych źródeł demoralizacji i przestępczości.

Powyższe przedsięwzięcie, skierowane do wszystkich dzieci i młodzieży województwa lubelskiego, będzie realizowane w trakcie trwania roku szkolnego, ze szczególnym uwzględnieniem takich okresów jak: koniec semestru, zbliżające się święta i inne okoliczności sprzyjające wagarom.

Ponadto Komenda Główna Policji zorganizowała w listopadzie 2006 r. dwudniową naradę szkoleniową, podczas której przedstawiciele terenowych jednostek Policji (specjaliści do spraw nieletnich i patologii) mieli możliwość wymiany wiedzy i doświadczeń związanych z realizacją *Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży*. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Na podstawie informacji przesłanych przez komendy wojewódzkie Policji oraz Komendę Stołeczną Policji można stwierdzić, że proces wdrażania i realizacji *Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży* przebiega w sposób prawidłowy. Pozytywnie należy ocenić dotychczasową współpracę Policji z placówkami oświatowymi w zakresie stosowania *Procedur postępowania nauczycieli i metod współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytutką*.